

BAYERISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

Veröffentlichungen der Musikhistorischen Kommission

Band 10

Glossa maior in institutionem musicam Boethii

edd.

MICHAEL BERNHARD et CALVIN M. BOWER

Editionsband II

MÜNCHEN 1994
VERLAG DER BAYERISCHEN AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN

IN KOMMISSION BEI DER C. H. BECK'SCHEN
VERLAGSBUCHHANDLUNG MÜNCHEN

ISBN 3 7696 6003 X

© Bayerische Akademie der Wissenschaften. München, 1994

Satz der Autoren in PC-TEX und CRICKET DRAW

Druck und Bindung der C. H. Beck'schen Buchdruckerei Nördlingen

Gedruckt auf alterungsbeständigem (säurefreiem) Papier

Printed in Germany

INHALTSVERZEICHNIS

Konkordanz der Diagramme	VI
Stemma	VII
Siglen der Handschriften	VIII

Edition

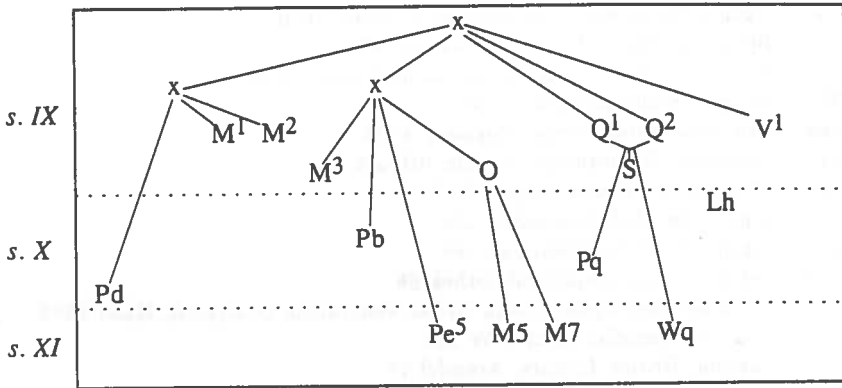
lib. II, cap. 1	1
lib. II, cap. 2	3
lib. II, cap. 3	7
lib. II, cap. 4	18
lib. II, cap. 5	24
lib. II, cap. 6	29
lib. II, cap. 7	38
lib. II, cap. 8	52
lib. II, cap. 9	75
lib. II, cap. 10	95
lib. II, cap. 11	102
lib. II, cap. 12	107
lib. II, cap. 13	115
lib. II, cap. 14	118
lib. II, cap. 15	120
lib. II, cap. 16	129
lib. II, cap. 17	135
lib. II, cap. 18	140
lib. II, cap. 19	146
lib. II, cap. 20	151
lib. II, cap. 21	168
lib. II, cap. 22	183
lib. II, cap. 23	190
lib. II, cap. 24	216
lib. II, cap. 25	219
lib. II, cap. 26	224
lib. II, cap. 27	227
lib. II, cap. 28	238
lib. II, cap. 29	253
lib. II, cap. 30	276
lib. II, cap. 31	290

KONKORDANZ DER DIAGRAMME

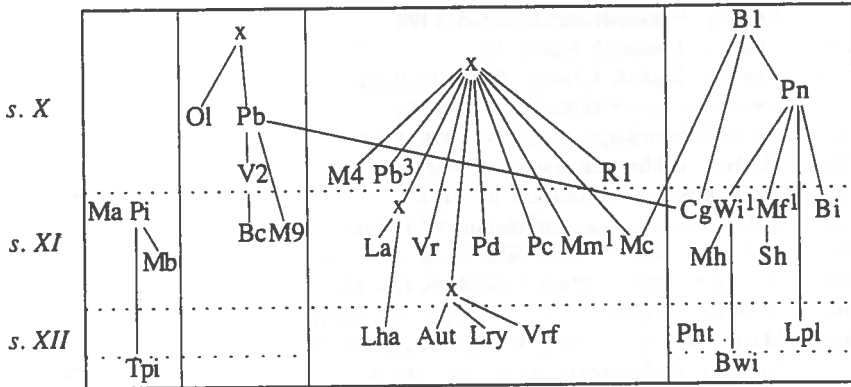
Boethius	Friedlein	Bower
II,4	229,23	B1
II,4	230,3	B2
II,4	230,13	B3
II,6	231,16	B4
II,7	233,5	B5
II,7	233,22	B6
II,7	234,4	B7
II,8	235,3	B8
II,8	235,17	B9
II,8	236,1	B10
II,8	237,6	B11
II,8	237,17	B12
II,9	238,19	B13
II,9	239,14	B14
II,12	242,22	B15
II,15	244,14	B16
II,15	244,20	B17
II,15	244,23	B18
II,15	245,8	B19
II,15	245,19	B20
II,15	246,20	B21
II,15	246,28	B22
II,15	247,3	B23
II,16	247,11	B24
II,17	249,1	B25
II,17	249,7	B26
II,17	249,15	B27
II,20	251,14	B28
II,20	253,3	B29
II,31	265,26	B30
II,31	266,1	B31

STEMMA

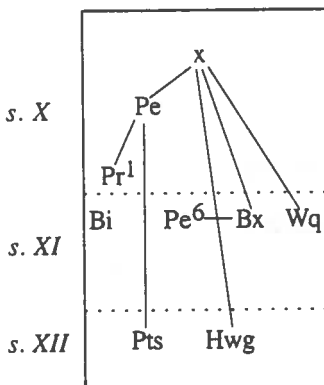
Zentrale Tradition - Central Tradition

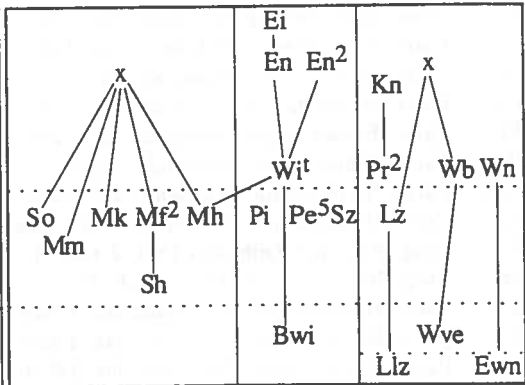
Französische Tradition - French Tradition

Rhein-Maas Tradition

Deutsche Tradition - German Tradition

SIGLEN DER HANDSCHRIFTEN

<i>Aut</i>	Autun, Bibliothèque municipale 46 (olim 40 B)
<i>B</i>	Besançon, Bibliothèque municipale 507
<i>Bc</i>	Barcelona, Archivo de la Corona de Aragon, Ripoll 42
<i>Bi</i>	Brugge, Stadsbibliotheek 531
<i>Bwi</i>	Bruxelles, Bibliothèque Royale II-6188
<i>Bx</i>	Bruxelles, Bibliothèque Royale 10114-6
<i>Cg</i>	Chicago, Newberry Library F. 9
<i>Ei</i>	Einsiedeln, Stiftsbibliothek 298
<i>En</i>	Einsiedeln, Stiftsbibliothek 358
<i>Ewn</i>	Erlangen, Universitätsbibliothek 66
<i>Hwg</i>	Johannes Hervagius, Opera Bedae Venerabilis presbyteri, Basel 1563
<i>Kn</i>	Köln, Historisches Archiv W 331
<i>La</i>	London, British Library, Arundel 77
<i>Lh</i>	London, British Library, Harley 3595
<i>Lha</i>	London, British Library, Harley 2688
<i>Llz</i>	Leipzig, Universitätsbibliothek 1492
<i>Lpl</i>	London, Lambeth Palace 67
<i>Lry</i>	London, British Library, Royal 15.B.IX
<i>Lz</i>	Leipzig, Universitätsbibliothek 1493
<i>M</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 7200
<i>Ma</i>	Madrid, Biblioteca Nacional 9088
<i>Mb</i>	Melbourne, State Library 091/B.63
<i>Mc</i>	Milano, Biblioteca Ambrosiana C 128 inf.
<i>Mf</i>	München, Bayer. Staatsbibliothek clm 18480
<i>Mh</i>	München, Bayer. Staatsbibliothek clm 6361
<i>Mk</i>	München, Bayer. Staatsbibliothek clm 18478
<i>Mm</i>	München, Bayer. Staatsbibliothek clm 14272
<i>O</i>	Orleans, Bibliothèque de la ville 293-B
<i>Ol</i>	Orleans, Bibliothèque de la ville 293-A
<i>Pb</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 7297
<i>Pc</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 17872
<i>Pd</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 7199
<i>Pe</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 10275
<i>Pht</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 7205
<i>Pi</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 7202
<i>Pn</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, Nouv. acq. lat. 1618
<i>Pns</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 16201
<i>Pq</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, Nouv. acq. lat. 2664
<i>Pr</i>	Prag, Národní knihovna IX.C.6 (1717)
<i>Pts</i>	Prag, Národní knihovna XIX.C.26
<i>Q</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 13908
<i>R</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 13955
<i>S</i>	Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 14080

- Sh* Schaffhausen, Stadtbibliothek 108
So Solothurn, Staatsarchiv Fragm. 8
Sz Szeged, Somogyi Könyvtár, s. n., Fragment
Tpi Torino, Biblioteca Nazionale G.IV.31
V Vaticano (Citta del), Vat. Reg. lat. 1638
Vr Vaticano (Citta del), Vat. Reg. lat. 1283
Vrf Vaticano (Citta del), Vat. Reg. lat. 1005
Wb Wolfenbüttel, Herzog-August-Bibliothek 72 Gud. lat. 2°
Wi Wien, Österreichische Nationalbibliothek cod. 50
Wn Wien, Österreichische Nationalbibliothek cod. 55
Wq Wien, Österreichische Nationalbibliothek cod. 2269
Wve Wien, Österreichische Nationalbibliothek cod. 51

Ces Cesena, Biblioteca Malatestiana S. XXVI. 1
Gbt Martin Gerbert, Scriptorum I, St. Blasien 1784, S.343-4
Me Metz, Bibliothèque municipale 494
Mo Montpellier, Bibliothèque de l'Ecole de Médecine H 159

The first of these is the

second of these is the

third of these is the

fourth of these is the

fifth of these is the

sixth of these is the

seventh of these is the

eighth of these is the

ninth of these is the

tenth of these is the

eleventh of these is the

twelfth of these is the

thirteenth of these is the

fourteenth of these is the

fifteenth of these is the

sixteenth of these is the

seventeenth of these is the

eighteenth of these is the

nineteenth of these is the

twentieth of these is the

twenty-first of these is the

twenty-second of these is the

twenty-third of these is the

twenty-fourth of these is the

twenty-fifth of these is the

twenty-sixth of these is the

twenty-seventh of these is the

twenty-eighth of these is the

twenty-ninth of these is the

thirtieth of these is the

thirty-first of these is the

thirty-second of these is the

thirty-third of these is the

thirty-fourth of these is the

thirty-fifth of these is the

thirty-sixth of these is the

thirty-seventh of these is the

thirty-eighth of these is the

thirty-ninth of these is the

fortieth of these is the

forty-first of these is the

forty-second of these is the

forty-third of these is the

forty-fourth of these is the

forty-fifth of these is the

forty-sixth of these is the

forty-seventh of these is the

forty-eighth of these is the

forty-ninth of these is the

fiftieth of these is the

LIB. II, CAP. 1

227,14 DIGESSIT

- 1 ordinavit

Wi²Bwi

227,14 NUNC

- 2 in hoc libro

Vrf

227,16 RATIONIBUS

- 3 demonstrationibus

Vrf

227,17 QUIBUS

- 4 per quae

PbV²

227,17 ELUCUBRATOR

- 5 lucidior

Q¹Wq

- 6 lucubris [i.] lux vibrans; lucubratio, [i.] blandior, lucidior

*OPe⁵PqWq**lugubris OPq i.] add. PePqWq luxu O vibrans lux Pe lucubratio] om. Pq lugubrantior O blandior] om. Pe i.] add. Wq*

- 7a vigilans

Bc

- 7b vigilantior

KnPe⁵Vrf

- 8 clarior

PnLpl

- 9 Elucubratio est vigilia et elucubratio uncula parva vigilia; inde dicitur
- elucubratio animus*
- , i. vigilans vel vigilantior, [s.] sollers sagaxque.

*OCgMcMm¹Pb+Pb³Pc*R²AutLryVrf**Elugubratio OCg et] om. CgR² elugubratio uncula O elucubratio uncula Vrf**elugubratio OCg i.] om. McMmR²AutLryVrf vigilans sollers sagax vigilantior Mm vigilantior] vigila Pb ntior sollers sagaxque add. Pb³ vigilencior Aut s.] add. Vrf*

- 10 Luceo, unde lucubris, i. lucens, et lucubratu et elucubratu dicitur; comparativu hic est.

*Mc*PnWiLpl*

a luceo *Wi* unde] *om.* *Wi* lutebris *Wi* locubratu *Wi* et elucubratu - est] inde elucubratio comparativu *Wi* et elucubratio comparativu *Lpl* <compar>ativu *ativu* *Mc*

227,18 EA QUAE DICENDA SUNT

- 11 promissio

Pn

LIB. II, CAP. 2

227,19 QUID PYTHAGORAS ESSE PHILOSOPHIAM CONSTITUERIT.

- 1 Quid sit philosophia
Pb³R2AutLhaLry

227,20 PRIMUS OMNIUM PYTHAGORAS SAPIENTIAE STUDIUM PHILOSOPHIAM NUNCUPAVIT

- 2 prius enim dicebatur sophia et sophi
Vrf
- 3a ¹[Philosophia est amor sapientiae,] quia amor sapientiae in omnibus creaturis intellectualibus insitus est. ²Studium autem sapientiae non nisi in ipsis, qui student et laborant. ³Ideo bene Pythagoras sapientiae studium philosophiam nuncupavit.
CgMf²MhMkPbPe⁵ShV2WqAutVrf
1 Philosophia est amor sapientiae] *add. MfMhMkPeSh* Phylosophia amor sapientiae *Wq* quia] tamen *MfMhMkShWq* et *Pe* intellectualibus insitus est in omnibus creaturis *AutVrf* in] *om. Pe* creaturis] *om. MfMhMkPeSh* nuncupant *MfSh*
2 laborant] est *add. Cg*
3 in principium *gl. posuit Cg* Ideo] *om. Cg* bene] *om. Pe*
gl. cancell. Pb
- 3b Bene nuncupavit Pitagoras phylosophiam studium sapientie, quia non in illis solum deprehenditur, qui eam amant, sed potius in illis, qui eam student.
Mm
sed potius] si potis *Mm* ea *Mm*

227,20 PHILOSOPHIAM

- 4 amorem sapientiae
LaPbV2AutLhaLryVrf

227,21 NUNCUPAVIT

- 5 vel vocavit
Kn

227,21 QUAM

- 6 philosophiam
CgVrf

227,21 EIUS REI

- 7 sapientiae
PnLpl

227,22 PONEBAT

- 8 constituebat
CgR2

227,23 ESSE AUTEM ILLA PUTABAT, ...

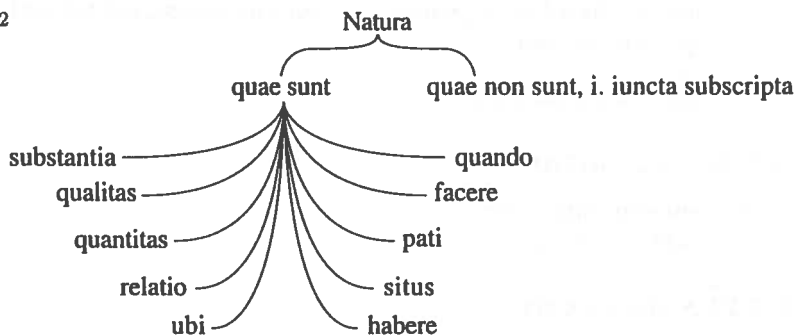
- 9 Quae esse putabat Pythagoras
Ma
- 10 in arithmetica
Q²
cf. Boeth. arithm. I,1 (8,1-5)

227,23 PUTABAT

- 11 dicebat
LaLha
vel dicebat *Lha*

227,25 HAEC AUTEM ESSE ...

12

*LaMcPb³R2AutLhaVrf***227,25 HAEC AUTEM ESSE**

- 13 putabat
Pe⁵Aut

227,25 FORMAS MAGNITUDINES QUALITATES HABITUDINES CETERAQUE

- 14 *Formas*, i. figuras geometricas, triangulum, tetragonum pentagonumque. *Magnitudines*, i. quantitates, ut est bipedale, tripedale. *Qualitates*, ut est albedo et nigredo. *Habitudines*, i. proportiones sive comparationes, ut est duplum ad simplum. *Et cetera, quae per se speculata*, i. sua natura considerata, invisibilia sunt atque immutabilia.

O

227,25 FORMAS

- 15 ideas vel figurationes
CgLaPb³PcR1+R2AutLhaLryVrf
 ideas *scr. R1* vel figurationes *scr. R2* vel figurationes] *om. Cg*
- 16 veras substantias [i. categoriae intelleguntur praeter substantiam]
PcPnWqLpl
 substantias veras *Wq* veras formas *Lpl* veras] *om. Pc* i. categoriae - substantiam] *add. Wq*

227,25 MAGNITUDINES

- 17 quantitatis continuae
PbPcPnAutLhaLplVrf
 quantitates *LhaLpl* continuae] *om. PcPnLpl*

227,25 QUALITATES

- 18 formas
R1
- 19 generales
Wq
- 20 Qualitas et pro se et pro aliis ponitur.
PcWq

227,26 HABITUDINES

- 21 relationes [generales]
KnPcPrR1Wq
 generales] *add. Wq* quibus proportionibus diapente ac diapason constet et quoniam diapason sex tonis non constet *add. Pr* (cf. 227,10)
- 22 proportiones
Pc
- 23 ad aliquid
LaPbAutLhaVrf

227,26 CETERAQUE

- 24 ut facere et pati et alia

Cg

cf. II,2,12

- 25 ut actus, dispositiones, loca, tempora, et quicquid adunatum quodammodo corporibus invenitur, sicut in arithmetica scriptum habetur.

Lz

cf. Boeth. arithm. I,1 (8,6-8)

227,26 PER SE SPECULATA

- 26 a corporibus semota

Aut

semota] *corr. ex semita Aut*

228,1 MULTIMODIS VARIATIONIBUS MUTABILIS REI COGNATIONE VERTUNTUR

- 27 In *cognitionem rei mutabilis vertuntur*, quia mutabilia efficiuntur.

Pb

gl. cancell. Pb

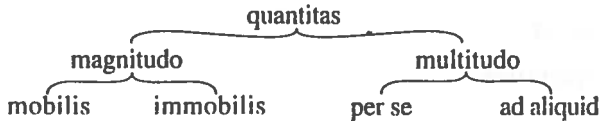
LIB. II, CAP. 3

228,3 DE DIFFERENTIIS QUANTITATIS

1 in VIII kapitulo

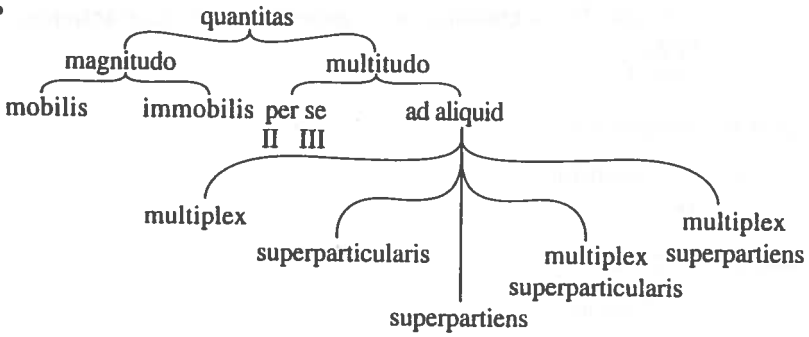
Q^2

2a

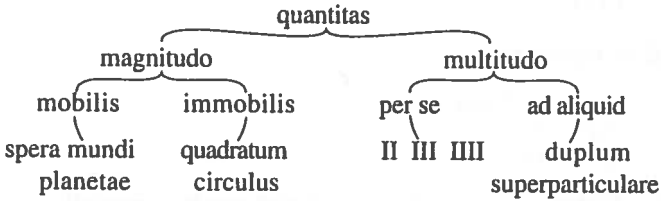
*McPb³Pc*AutVrf*

2b

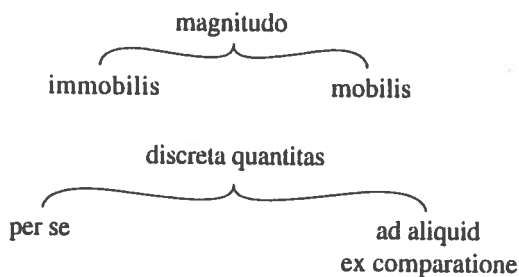
Cg

2c

R2

2d

Lha
ex comparatione] sub tertio ramo *Lha*

228,3 QUAE

- 3 quantitas
Pb V2

228,3 DISCIPLINAE

- 4 ¹Disciplina, i. regula cuiusque artis, qua ipsa ars constringitur,
²sicut disciplina divini servicii, qua constringuntur mores, i. profitentium, ³<...> grammatorum genera numeri <...> actiones.
*Ei*En*
3 om. *En*

228,6 CONTINUA¹

- 5 ut magnitudo
Aut

228,6 DISCRETA

- 6 ut numerus
Aut

228,6 QUAE

- 7 quantitas
Pb V2

228,6 MAGNITUDO

- 8 ut arbor, linea
CgPbPe⁵ V2
cf. II,3,31
- 9 Magnitudo crescendo non habet modum secandi.
Wq

228,7 MULTITUDO

- 10 ut grex, acervus
CgPbV2Aut
 acervus] numerus *Cg*
- 11 Multitudo crescendo non habet modum numerandi.
Wg
- 12 ut numerus
Aut

228,7 QUORUM

- 13 eorum quae supra dixit
PnLpl
 dixi *Lpl*
- 14 magnitudinis et multitudinis; neutraliter dicit
Aut

228,8 DIVERSA ET CONTRARIA PAENE PROPRIETAS

- 15 Ideo dixit *pene contrariam proprietatem*, quia in utrisque est infinitas, licet diverso modo. Proprie igitur dixit *diversa et contraria pene proprietas*.
OPe⁵

228,9 A FINITA INCHOANS QUANTITATE

- 16 ab unitate i. monade
PnWiLpl
 i. monade] *om. Wi*
- 17 uno
Aut

228,9 IN INFINITA

- 18 non actu, sed ratione, i. computatione
Vrf

228,10 AD MINIMUM

- 19 decrescendo usque ad unum
Aut
- 20 in unitate
Vrf

228,11 INTERMINABILIS AD MAIUS

21 quia crescit in infinitam pluralitatem
OPbV2

22 quantum tibi libuerit ascendendo
Aut

228,11 INTERMINABILIS

23 est
Aut

228,11 AD MAIUS

24 ascendendo
Aut

228,11 EIUSQUE

25 multitudinis
Aut

228,12 UNITAS

26 monas
PnLpl
monos *Lpl*

228,12 QUA

27 unitate
Pe⁵Aut

228,13 IN INFINITA

28 ratione
Vrf

228,14 QUOMINUS

29 [ut] non [crescat magis et magis]
Q¹PbPe⁵PnV2AutLplVrf
ut] *add. PbPePnAutLplVrf* crescat magis et magis] *add. Aut*

228,14 MAGNITUDO

- 30 quantitas continua
 Q^2
- 31 ut arbor, lapis vel linea
PbV2
cf. II,3,8

228,16 DECRESCIT

- 32 per partes divisa
PbV2

228,16 VEL CUIUSLIBET ALTERIUS MODI

- 33 vel bipedalis
Lz
cf. I,6,72; I,32,24

228,17 MODI

- 34 mensurae
PbV2

228,20 ITA

- 35 sic
Pn

228,20 AD MAIOREM MODUM

- 36 pertinet
Pe5
- 37 attinet
PnPq

228,20 MODUM

- 38 mensuram, quando integra est
PbV2
est] om. V2

228,21 TERMINATA EST

- 39a habet enim terminum suae magnitudinis
OP_e⁵
- 39b terminum habet
Aut
- 40 ut de monte aliquo accipias vel speram terre vel aliquod huiusmodi
Aut

228,21 TERMINATA

- 41 finita
Wi

228,21 INFINITA

- 42 termino caret
Aut

228,22 NUMERUS

- 43 discreta quantitas
Aut

228,22 AD MINOREM MODUM

- 44 ad unitatem
Pb V₂ V_rf
- 45 unum
Aut

228,22 FINITUS EST

- 46 quia unitate finitur
O

228,23 CUM IGITUR HAEC ITA SINT INFINITA

- 47 quandoquidem multitudo in infinita progreditur, magnitudo vero in infinita decrescit
Aut

228,24 DE REBUS FINITIS

- 48 duplo, triplo et c.
Pe

228,25 INQUE REBUS INFINITIS REPPERIT ALIQUID TERMINATUM

- 49 ut puta de numeris infinitis eligit X aut XX
O

- 50 F<ulbertus>: [sunt] verbi gratia in multitudine terminos abaci, in magnitudine intervalla mundi

LaMcPb³AutLhaLryVrf

F<ulbertus>] *om. LaMcLhaLry sunt] add. Lry*

228,25 INQUE

- 51 quia
Aut

228,26 DE QUO

- 52 pro in quo
PbV2Lha
vel in *Lha*

- 53 vel ad quod
PbPcAutLryVrf
vel] *om. Lry*

- 54 invento
CgLzR1AutLhaLryVrf

228,26 POSSET

- 55 philosophia
Aut

228,27 ACUMEN PROPRIAE SPECULATIONIS ADHIBERE

- 56 in finitis naturaliter
LaPb³AutLhaVrf
in] *om. LaLha*

228,27 MAGNITUDINIS

- 57 quantitatis continue
Aut

229,1 EO

- 58 mundo
V2

229,1 QUICQUID IN EO RATA CELERITATE CONVERTITUR

- 59 sicut planetae

CgR1

sicut] ut *Cg*

229,2 DISCRETAE VERO QUANTITATIS

- 60 Numeri vel multitudin<is>

O

229,2 ALIA SUNT PER SE

- 61 discreta

V2

- 62 sine relatione, ut I II III et c.

Aut

cf. II,3,84

229,3 TRES

- 63 naturalis numerus

Pe5

229,3 ALIA

- 64 discrete quantitatis

Pe5

229,3 AD ALIQUID

- 65 relata

V2

229,4 DUPLUM

- 66 ad id, cuius est duplum

Pe5

- 67 II IIII VIII et c.

Aut

229,4 TRIPLUM

- 68 III VI<III>

Aut

229,4 ALIAQUE QUAE EX COMPARATIONE NASCUNTUR

- 69a ut sesquialter, sesquitercius et reliqui
*OPe*⁵
- 69b ut sesquialter, sesquitercius, sesquioctavus et c.
Aut

229,4 COMPARATIONE

- 70a relatione musica
Cg
- 70b relatione
LzVrf
instar textus et suprascr. aliter comparatione Vrf

229,5 IMMOBILIS

- 71 quia terra immobilis dicitur
Lz

229,5 SED IMMOBILIS MAGNITUDINIS GEOMETRIA SPECULATIONEM TENET, ...

- 72 immobilis magnitudo – geometria
mobilis magnitudo – astronomia
discreta quantitas – arithmetica
ad aliquid relata quantitas – musica
Mc

- 73 ¹Geometria graece, terrae mensura latine nuncupatur. ²Haec enim disciplina licet caeli et aeris et maris spacia metiatur. ³Ex initio sui, i. ex terrae mensura nomen accepit. ⁴Tali enim ordine graditur: ⁵Duo grana hordei digiti unius transversio est. ⁶XVI digiti transversi pedem efficiunt. ⁷Duo vero pedes et dimidius faciunt gressum. ⁸Duo gressus faciunt passum. ⁹Passus vero CXXV stadium est et VIII stadia mille passus efficiunt. ¹⁰Preterea huius disciplinae ars continet in se liniamenta, intervalla, magnitudines, figuras, et in figuris dimensiones et numeros.

¹¹Haec autem ars et arithmetica inter se coherent, ut una sine altera esse non possit. ¹²Arithmetici enim et geometrici omnem rem numero et mensura constare dicunt. ¹³Geometrica autem secunda species physicae.

¹⁴Astronomia astrorum lex, quae cursus syderum et figuras et habitudines stellarum circa se et circa terram indagabili ratione percurrit. ¹⁵Est autem quarta species physicae.

¹⁶Arithmetica dicitur numerorum disciplina; greci enim numerum rithmon vocant.

Pc⁵

14 cf. *Isid. etym. II,24,15*

229,5 IMMOBILIS MAGNITUDINIS

74 ut quadratum vel triangul<um>

O

75 [ut] terrae

CgAut

ut] *add. Aut*

229,5 MAGNITUDINIS

76 quantitatis, i. numeri

Aut

229,5 GEOMETRIA SPECULATIONEM TENET

77 nam terra immobilis esse dicitur

Pn

229,6 MOBILIS

78 ut spera mundi

PbV2

79 quantitatis

Pc⁵Aut

80 magnitudinis

V2

81 multitudinis

Aut

229,6 ASTRONOMIA

82 movetur enim caelum cum astris

LzPn

83 sciencia astrorum

Aut

229,7 PER SE

- 84 sine relacione, ut I II III et c.
Aut
cf. II,3,62

229,7 DISCRETAE QUANTITATIS

- 85 ut tres, IIII caeterique numeri
Pb

229,7 ARITHMETICA

- 86 quia ipsa ad se refertur
OPe⁵
- 87 ipsa docet quantitatem discretam
Aut

229,7 AUCTOR

- 88 Auctor, quando significat incrementum, femininum facit auctrix;
 quando vero auctoritatem, facit hic et hec auctor.
R2

229,8 AD ALIQUID VERO RELATAE

- 89 ut duplum ad simplum
PbV2
- 90 quantitatis
Pc⁵V2Aut

229,8 MUSICA PROBATUR OBTINERE PERITIAM

- 91 quia magis versatur in duplicibus proportionibus vocum, ut de
 gravi ad acutam, quam in aliis
Aut

LIB. II, CAP. 4

229,10 DE RELATIVAE QUANTITATIS DIFFERENTIIS.

- 1
	relativa quantitas	
	simplex genus	compositum
	<i>McPb³R2AutVrf</i>	

229,11 PER SE

- 2 ut sunt numeri unum, duo, tres
CgPbV2

229,12 RELATAE VERO AD ALIQUID QUANTITATIS SIMPLICIA
QUIDEM GENERA SUNT TRIA

- 3 tamen in duobus solummodo generibus, i. multiplici et superparticulari, consonantiae musicae reperiuntur. Ideo autem alia genera, i. superpartiens et c. reponit, quia quidam fuerunt, qui secundum illa musicas consonantias facere voluerunt.
Lpl

229,13 RELATAE VERO AD ALIQUID QUANTITATIS

- 4 species sunt V, quas conamur persequi
M³

229,15 MULTIPLEX

- 5 naturalis
Pe⁵

229,16 ALIAE

- 6 species
Pe⁵Aut

229,17 MULTIPLEX SUPERPARTICULARIS

- 7 haec est una species
Aut

229,17 MULTIPLEX SUPERPARTIENS

- 8 alia species
Aut

229,18 HORUM

- 9 multiplicis, superparticularis, superparcientis, aliorum omnium
Aut

**229,18 SI UNITATEM CUNCTIS IN NATURALI NUMERO VOLUERIS
COMPARARE**

- 10 ut in figura patet sequenti
Aut

229,20 DUO ENIM AD UNUM DUPLUS EST

- 11 vide in figura
Aut
cf. 229,23-24 (B1)

229,21 AD EUNDEM

- 12 unum
CgPbPnV2Aut

229,21 QUATTUOR

- 13a ad unum
PbPnV2
- 13b ad eundem, i. unum
Aut

229,23 ad B1

- 14 Multiplex
Mc

**229,26 NATURALEM SIBI COMPARA NUMERUM DETRACTA SCI-
LICET UNITATE, UT TRES DUOBUS**

- 15 De tribus tolle I; sunt II. Compara igitur III II.
O
- 16 Non ponatur in ordine unitas, ut in figura patet, sed incipe II III
et c.
Aut

229,26 NATURALEM SIBI COMPARA NUMERUM

- 17 <...> naturali numero, dicens II III V et c.
Aut

229,26 DETRACTA SCILICET UNITATE

- 18 remota; hic enim inchoandum est a binario
Vrf

229,27 QUINARIUM

- 19 compara
LzVrf

230,3 ad B2

- 20 II III IIII VIII VIII
 diapente diatessaron tonus
Kn

- 21 Superparticularis
Mc

230,8 SUPERPARTIENTES

- 22 numeros
Wi²

- 23 Superpartiens ad comparisonem superparticularis dictus [est],
 quod s. hic maiorem, ille minorem comitis sui extra eius totam
 quantitatem assumat partem.

OMcMm¹PbPe⁵PqV2WqAutLhaLryVrf

Superpartiens] *om. Mc* est] *add. Vrf s.] om. Lha* comitis] comiti *McMm-*
AutLry(1) commatis *V2* extra] extat *O* totam eius *O* assumit *Mc*
gl. repet. Lry

230,9 A TERNARIO

- 24 numero, ut figura innuit sequens, remoto binario
Aut
cf. 230,13-15 (B3)

230,9 SI UNUM IGITUR INTERMISERIS

- 25 et dicas III et V

Aut

- 26 ¹In ducum dispositione a ternario, qui est primus comes, unum intermittes, i. IIII, accipies autem V, qui ad III superbipartiens est. ²Rursum IIII accipies ac duos intermittes, i. V et VI, et eius supertripartientem repperies VII. ³In comitibus vero naturalem exequeris numerum.

OMcPbPcPe⁵PqV2WqAutLryVrf

1 In ducum] Indecum in *suprascr.* vel ducam *O* est] *om.* *Lry* i.] hoc est *Vrf* V] *om.* *Pe* qui ad] quia *Pq* est] *om.* *Lry*

2 Rursus *PqWqVrf* duo *V2* i.] vel *Aut* hoc est *Vrf* superpartientem *Mc* VII] *om.* *Mc* i. VII *Vrf*

3 exequaris *PePq* exequens *Lry*

230,10 UNUM

- 27 IIII

Aut

230,10 SUPERBIPARTIENTEM

- 28 Habet enim quinarium totum ternarium in se et insuper duas tercias ipsius ternarii; unde et superbipartiens dictus est et subaudiendum est tercias.

Mc

230,11 SI DUO

- 29 si duos numeros intermiseris

*PbV2*duo *V2*

- 30 V et VI

Aut

230,11 SUPERTRIPARTIENTEM

- 31 et dicas IIII et VII

Aut

- 32 ¹Similiter supertriparciens quartas est septenarius contra IIII. Habet enim totum quaternarium in se et insuper tres eius quartas. ²Nihilominus VIII contra V superquadripartiens quintas dicitur, qui habet totum quinarium in se et eius IIII^{or} V^{tas} reliqua.

Mc

2 Nihilominus *Mc* contra] *lectio incerta Mc*

230,11 SI TRES

33 VI et VII et VIII

Aut

230,11 SUPERQUADRIpartientem

34 et dicas V et VIII

Aut

230,14 ad B3

35 Superpartiensi

Mc

230,16 SPECTANS

36 intendens

PbV2

37 lector

Aut

230,16 COMPOSITAS EX MULTIPLICI ET SUPERPARTICULARI VEL MULTIPLICI ET SUPERPARTIENTI

38	sesqualter	III	VI	VIII
	duplex sesqualter	III	X	XXV
	superbipartiens	VIII	XV	XXV
	duplex superbipartiens	VIII	XXIII	LXIII
	<i>Q2S*</i>			

- 39 ¹Multiplices superparticulares reperiuntur, si comites primos adiunxeris ducibus suis et superparticulari proportionione vel sesqualtera vel aliis, ²similiter et ex superpartientibus multiplices superpartientes invenies. Sed in comitibus naturalem servabis ordinem.

OCgMcPbPe⁵PqV2WqAutLryVrf

1 primos - similiter] primos superparticularis proportionis ducibus suis adiunxeris ac totum comiti compares. Similiter *Cg* primos adiunxeris] *om. McAut-LryVrf* suis et] sive ut *O* suis ex *Pe* propositione *Wq* proportionum *Aut* proportionem *Lry* vel aliis] similiter superentur *add. Vrf*
2 et] *om. Cg* ex] *om. V2Wq* superpartientibus *Pq* servat *CgV2Wq* servabit *Pq*

230,17 EX MULTIPLICI ET SUPERPARTICULARI

- 40 ut multiplex sesquialter
P_n
- 41 Duces et comites ad comites comparati, ut III et II ad II, multiplices superparticulares faciunt.
Mc

230,18 SPECULABITUR

- 42 videbit
P_b V₂

230,19 ARITHMETICIS

- 43 praeceptis
Aut

LIB. II, CAP. 5

230,21 SED IN HIS ILLUD EST CONSIDERANDUM, QUOD MULTIPLEX ...

- 1 Multiplex
Mc

230,22 DUOBUS RELIQUIS

- 2 generibus, superparticulari et superpartienti
Pb V2Aut
generibus] *om. Aut*

230,23 ANTIQUIUS

- 3 nobilius
M³S
- 4 excellentius
M³
- 5 honorabilius
Q²P_c⁵
- 6 dignius
Aut Vrf

230,23 IN MULTIPLICIBUS UNITATI

- 7 Duo enim ad unum primus est duplus.
OQ²SV¹PbPqWq
est duplus] duplex est et rel. *Q* duplus est *S* dupli est *Pq* duplus *Wq*

230,23 IN MULTIPLICIBUS

- 8 ut duplus, triplus, quadruplus
Pn

230,24 QUAE PRIMA EST

- 9 et ideo dignus est
Aut

230,24 SUPERPARTICULARIS VERO ...

- 10 Superparticularis
Mc

230,24 SUPERPARTICULARIS VERO NON UNITATIS COMPARATIONE PERFICITUR

- 11 quod s. unitas divisionem medietatis non recipit

Q²SV¹McPbPcPqWqLhaLryVrf

quod] *om.* Wq que S quia *McPcPqLhaLryVrf* unitas scilicet V s.] *om.*
PqLha medietatis] medietas *Mc* unitatis *Wq*

230,25 IPSORUM

- 12 comparatione

AutVrf

230,26 QUI POST UNITATEM SUNT DISPOSITI

- 13 et ideo indignius est multiplici

Aut

230,28 SUPERPARTIENTIUM VERO ...

- 14 Superpartiens

Mc

230,28 SUPERPARTIENTIUM

- 15 porcionum

Aut

230,28 LONGE RETRO FORMATIO EST

- 16 indignior est

Aut

231,1 QUAE

- 17 formacio

Aut

231,1 CONTINUIS NUMERIS

- 18 Continuos numeros dicit, inter quos nullus naturalis numerus intermittitur.

M³

- 19 sicut superparticularis

Pe⁵

superparticularis] super partem *Pe*

231,1 INTERMISSIS

- 20 numeris
Aut

231,3 UNA

- 21 intermissione
Pb V2Aut

231,3 DUABUS

- 22 intermissionibus
Aut

231,3 TRIBUS

- 23 intermissionibus
V2Aut
intermissione *V2*

231,4 QUATTUOR

- 24a intermissis numeris
Pb V2
- 24b intermissionibus
Aut

231,4 AMPLIUS

- 25 dicendum
Pb3
- 26 probo, quod longe antiquior duobus reliquis videtur genus multiplex inequalitatis
Aut

231,5 SUPERPARTICULARITAS A BINARIO

- 27 iam fit impurior
Aut

231,6 SUPERPARTIENS PROPORTIO A TERNARIO

- 28 et hic magis impurior, s. multiplici
Aut

231,7 NUNC QUAEDAM, QUAE QUASI AXIOMATA GRAECI VOCANT ...

- 29 Axiomata
KnPr

231,7 AXIOMATA

- 30a [Axiomata sunt] proloquia [laude digna]
Q¹SV¹CgKnLzPnPrWiWnBwiEwnLlzPhl
Axiomata sunt] *add. Cg* proloquium *WiBwi* laude digna] *add. Cg(2)PnPht*
(*cf. II,5,36b*)
gl. repet. CgKn
(*cf. II,5,37*)
- 30b proloquia valde pulchra
Wq
- 31 demonstrationes
OEnPe⁵
- 32 praemonstrationes
Q²SPePq
- 33 praestructiones alicuius rationis
OQ²SPePq
praestructiones] scriptiones *O* alicuius] alias sunt *S*
- 34 praelocutiones
OQ²SPq
praelocutionis *O*
- 35 Anxiomata dicuntur dignitates.
Vrf
- 36a admiratione digna; quae et proloquium [dicuntur], quia obnoxium est veritati aut falsitati
M³OPbPeV2WqHwgPts
quae et] vel *Wq* proloquia *PeHwg* prologa *Pts* dicuntur] *add. PeHwgPts*
quia obnoxium est] i. obnoxium *PbV2* i. obnoxia *PeHwgPts* obnoxium *Wq*
veritati aut] *om. Wq* aut] vel *PbPeV2HwgPts*
- 36b ¹Axioma est proloquium laude dignum. ²Proloquium est obnoxium veritati aut falsitati, ut: Cicero disputat, Cicero non disputat.
BiMcPnLpl
1 est] *om. Mc* laude dignum] *cf. II,5,30a*
2 aut falsitati] vel fulsit *Lpl* ut: Cicero] ut vero *Pn* Cicero non] non *Lpl*

- 37 ¹*Axiomata* [sunt enuntiationes verum vel falsum significantes,]
[²quae et proloquia dicuntur,] ³et maxime propositiones in topi-
cis. ⁴Durant autem haec axiomata eo usque, ubi dicit: *Sed de his*
hactenus et c.

CgMcMm¹Pb³PcR²AutLhaLryVrf

1 sunt - significantes] *add. Cg* enuntiationes verum significantes vel falsum *add. R2*

2 *add. CgMcMmAutLryVrf* et axiomata dicuntur proloquia *add. R2* (cf. II,5,30a) et] *om. Mm* dicuntur] *om. Cg*

3 et] *om. MmPbPcLha* vel *Cg* propositiones *Mc* proportiones *Pc* in topicis] *om. Cg*

4 *om. Mm* Durant autem haec axiomata eo] Haec autem durant eo *R2* Haec autem ex eo durant *Lha* eo usque] eisque *Lry* eo] et *Mc* Sed] *om. Lry* et c.] *om. CgPcAutVrf*

cf. *Aristot. top. ad 160b29 etc.*

231,8 QUAE TUNC DEMUM, QUO SPECTARE VIDEANTUR, INTEL- LEGEMUS

- 38 promissio

Pn

231,8 QUO

- 39 ad quod

LzPe⁵

- 40 ad quem partem

Pe⁵

- 9 ¹Pulchro et miro modo axioma istud crescentes multiplicis species ac decrescentes superparticularis partes insinuat. ²Multiplicis quidem in his numeris, qui post quadratos detractos ab aliis quadratis remanent. ³Superparticularis autem in his, qui ex eorum iunctis lateribus fiunt. ⁴Est ergo in forma multiplicis primo totum quasi unitas, tunc eius duplum, deinde triplum, exin quadruplum ⁵omnesque per ordinem reliquae eius speciei crescentes ad naturam s. multitudinis, i. discretæ quantitatis. ⁶In forma vero superparticularis primo totum, tunc dimidium, deinde pars tertia, post quarta, ⁷dehinc omnes huiusce speciei partes decrescentes ad naturam v. magnitudinis, i. continue quantitatis.

Pe

5 speciei] speci *Pe*

7 speciei] spaciei *Pe* magnitudinis *Pe*

231,18 SUPERIUS IGITUR DISPOSITUS NUMERUS

- 10 II, III, IIII et c.

Aut

231,18 EST LATUS

- 11 Ponuntur enim in lateribus quadratarum figurarum

O

- 12 est pars

Aut

231,19 QUADRATORUM

- 13 IIII, VIIII, XVI et c.

Aut

VIII *Aut*

231,19 INFERIUS DESCRIPTORUM

- 14 in secundo ordine, s. numerorum

Aut

231,19 CONTINUI

- 15 *Continuos* dicit ideo, quia statim post primum quadratum, i. IIII, sequitur aliud quadratum, i. VIIII, nullo alio quadrato entemedio. Similiter omnes alii quadrati subsecuntur *sese in ordine*.

Aut

231,21 SI IGITUR ...

16 Axioma
AutLryVrf

17 ¹Quod auferam a novem quatuor, quod est minus quadratum, remanebunt tot de illo maiore quadrato numeri, quot sunt numeri in superiori ordine, i. II, qui sunt latus IIII, et III, qui sunt latus VIIII. ²Nam tres et duo sunt V, et V remansere de VIIII, cum inde removisti minorem quadratum, i. IIII. ³Et sic competenter vide in aliis.
Aut

231,21 SI IGITUR

18 a causa
Aut

231,22 CONTINUUM QUADRATUM MINOREM

19 IIII
Aut

231,22 A CONTINUO QUADRATO MAIORE

20 VIIII
Aut

231,22 A CONTINUO

21 a proximo
PbV2
a] ad V2

231,22 SUSTULERO

22 ut IIII de VIIII
PnLpl
IX *Lpl*

231,24 UTRORUMQUE QUADRATORUM

23 IIII et VIIII
OPn

24 minoris s. maiorisque
PbPcV2AutLhaVrf
minoris] *om. V2*

231,25 QUI

- 25 V
Aut

231,25 DUOBUS ET TRIBUS, QUI SUNT UTRORUMQUE QUADRATORUM LATERA

- 26 ¹Latus novenarii III sunt, latus quaternarii II sunt. ²Idem enim et fundamentum est et latus quadrati, cuius latus est.
McPnLpl
1 sunt] *om. Lpl* 2 *om. PnLpl*

231,27 CONIUNGUNTUR

- 27 creantur; nam II et III sunt quinque
Aut

231,27 NOVENARIUM

- 28 quadratum, quod sequitur post IIII
Aut

231,27 QUI

- 29 quadrato
Aut

231,28 QUI

- 30 numerus septenarius
PbV2AutLhaVrf
septenarius numerus *Vrf*

232,1 QUI

- 31a numerus ternarius et quaternarius
Pn
31b III et IIII
Aut

232,1 PRAEDICTORUM QUADRATORUM

- 32 VIII et XVI
OLaPbV2AutLhaVrf

232,2 LATERA SUNT

- 33 in superiori regula
Aut

232,3 QUOD SI NON ...

- 34 Axioma
CgMcPb³R2AutLhaLryVrf

232,3 UNUS

- 35 quadratus
O

232,4 TRANSMISSUS

- 36 ¹remotus; verbi gratia: ²Inter IIII et XVI est novenarius. ³Aufer novem et post dicas IIII et XVI. ⁴Et aufer quadratum IIII a XVI, remanent XII. Cuius duodecim est medietas id, quod efficitur ex lateribus utrorumque. ⁵Nam latus IIII sunt II, latus XVI sunt IIII. ⁶Sic II et IIII iuncti sunt VI, et VI est medietas XII.
Aut
2 XVI] VI Aut

232,4 RELINQUITUR

- 37 remanet a XVI ablato quaternario
Vrf
ablato .E. quaternario lectio incerta Vrf

232,4 FIT

- 38 XII
Aut

232,5 EX UTRIVSQUE LATERIBUS

- 39 IIII et XVI
Aut

232,5 UT SI QUATERNARIUM ...

- 40 exponit
Aut

232,7 MEDIETAS EST IS NUMERUS

- 41 VI
PnAutLpl

232,7 QUI EX UTRORUMQUE LATERIBUS CONVENIT

- 42 II et IIII, qui conficiunt VI
O
 I et II et IIII *O*
- 43a sex
PbV2
- 43b senarius
PnLpl

232,7 EX UTRORUMQUE LATERIBUS

- 44 IIII et XVI
PnLpl

232,8 CONVENIT

- 45 descendit
PnLpl
- 46 conficitur
Pn

232,9 IUNCTA

- 47 latera
PbV2

232,10 SIN VERO DUO INTERMITTANTUR, ...

- 48 Axioma
CgMcPb³R2AutLhaLryVrf
 Axiomata *Aut*

232,10 DUO

- 49 quadrati
O
- 50 termini
Aut

232,10 TERTIA PARS ERIT ...

- 51 ipse exponit
Aut

232,12 UT SI QUATTUOR DE XXV AUFERAM ...

- 52 <...> eorum, i. IIII^{or}, et XXV conficitur
*Vrf**

232,13 INTERMISSIS DUOBUS QUADRATIS

- 53 VIII et XVI
PbV2Aut

232,13 EORUM

- 54 XXV et IIII
O

232,14 QUI

- 55 VII
OAut

232,15 PARS TERIA NUMERI XXI

- 56 quia ter VII XXI
O

232,15 SI TRES INTERMISSI SINT, PARS QUARTA SIT ID, QUOD EX UTRORUMQUE LATERIBUS EFFICITUR

- 57a ¹ut si ex XXXVI, qui est quintus, auferas IIII, tribus in medio intermissis, supersunt XXXII. ²Quorum latera, si iuncta fuerint, <II et VI, sunt VIII>, quia II latera sunt quaternarii, et VI latera sunt XXXVI. ³Simul iuncti efficiunt VIII, qui est IIII^{ta} pars XXXII.

O

² II et VI, sunt VIII] I et IIII et XXXVI *O* XXXVI] XXX^{ti} VI *O*
³ XXXII] XXX *O*

- 57b ut si de XXXVI, qui est quintus, auferas IIII, tribus in medio intermissis quadratis, pars quarta erit, quod ex lateribus illorum duorum colligitur, i. VIII.

*Q²SV¹LaMcPbPc*Pe⁵PqWqAutLryVrf*

est] *om. Lry IIII] III Pq intermissis] dimissis LaMcPbAutLryVrf* quadra-
tis] *om. LaMcAutLryVrf* qualitatis *cancell. Pb* quod] quae *S* qui *Wq* duo-
rum illorum *Wq* illorum] eorum *AutVrf* colligitur duorum *LaMcPbAutLry*
colligitur duorum *Vrf* colligitur *Pe* colliget *Pq* colligentur *Wq* i. VIII] *om. Pe*

232,15 INTERMISSI

- 58 termini
Aut

232,16 ID, QUOD

- 59 numerus
Aut

232,17 EIUS, QUOD

- 60 numeri; neutraliter dicit
Aut

232,17 SUBTRACTO MINORE

- 61 aufer semper quatuor de eis
Wi²Bwi
de eis] deis WiBwi
cf. II,6,7

232,17 MINORE

- 62 IIII
Aut

232,17 A MAIORE

- 63 XXXVI
Aut

232,18 QUINTA

- 64 pars erit
PbPe⁵V2Aut
erit] om. Aut

232,19 UNO PLUS VOCABULO NUMERI PARTES VENIENT, QUAM FIT INTERMISSIO

- 65 Maioris numeri semper erunt partes in vocabulo, *quam sit intermissio.*
OCgLaMcPbPe⁵V2AutLhaLryVrf
erunt semper CgPbPeV2AutLhaLryVrf erunt] om. Mc
- 66 *Partes numeri sunt maioris, quam sint quadratorum intermissiones, sicut videas inter IIII et XXXVI. Non sunt nisi tres quadrati*

intermissi, et quartam partem reddunt latera eorum, i. II, qui sunt latera IIII, (qui IIII sunt remoti a XXXVI,) et VI, qui sunt latera XXXVI. Et sic VI et II sunt quarta pars XXXII, et intermissiones non sunt nisi tres. Et sic competenter disponas in aliis.

Aut

LIB. II, CAP. 7

232,23 EST AUTEM

- 1 sciendum
Aut

232,24 AEQUALITAS

- 2 principium est
Pb V2 Aut
est] *om. V2* est principium *Aut*

232,24 TRIBUS ENIM PRAECEPTIS, ...

- 3 Tria praecepta
Mc
- 4 Fiunt tria praecepta ex equalibus terminis; I I I equales sunt.
*Pe*⁵
- 5 in sequenti exponet; s. *tria praecepta* vocat, quod primus terminus sit equus primo, secundus secundo, tercius primo et secundo bis accepto et tercio semel accepto.
Aut
cf. 232,31 ss.

232,25 PRAECEPTIS

- 6 regulis constitutis
Q²SPbPqV2Wq

232,25 MULTIPLICES PROPORTIONES EX AEQUALITATE PRODUCIMUS

- 7 Rectus multiplex est ita, ut figura indicat:

I I I
I II IIII

Multiplex est ita conversus et istud in secunda figura patet:

IIII II I
IIII VI VIIII

Aut
cf. 233,5-6 (B5); 233,22-23 (B6)

232,26 CONVERSIS

- 8 ut dicet
Aut

232,27 SUPERPARTICULARES HABITUDINES

- 9 Habitudoines

Pb

- 10 Superparticulares dicuntur habitudoines, ut IIII VI VIIII, quia VI super IIII obtinet II, VIIII vero super VI obtinet III.

Aut

232,27 HABITUDINES

- 11 proportioes

Aut

232,28 ITEM EX CONVERSIS SUPERPARTICULARIBUS SUPERPARTIENTES COMPARATIONES EFFICIMUS.

- 12 Hoc tota expedit.

Aut

totam *Aut*

232,28 SUPERPARTIENTES

- 13 ut dicantur VIIII VI IIII

Aut

232,29 COMPARATIONES

- 14 Superparciens est species superparticularitatis.

Aut

superparciens *Aut*

232,29 PONANTUR ENIM ...

- 15 Incipit docere de singulis.

Vrf

232,30 QUILIBET AEQUI TERMINI

- 16 in superiori linea

Vrf

232,31 ET SIT PRIMUS PRIMO AEQUUS

- 17 ut in figura patet

Aut

cf. 233,5-6 (B5)

232,31 IN SEQUENTI SCILICET ORDINE

- 18 in subiecta linea
PbPe⁵V2
cf. II,7,20

232,31 SCILICET

- 19 qui est
Aut

233,1 ORDINE

- 20 linea
Vrf
cf. II,7,18

233,1 SECUNDUS VERO PRIMO AC SECUNDO

- 21 sit constitutus equus p<rimo> ac secundo bis accepto
Aut

233,1 SECUNDUS

- 22 II
Aut

233,1 PRIMO

- 23 I
Aut

233,1 SECUNDO

- 24 I
Aut

233,1 TERTIUS PRIMO, DUOBUS SECUNDIS AC TERTIO

- 25 I; duplicato, I bis accepto; et tercio, i. I; sunt IIII
Aut

233,1 TERTIUS

- 26 IIII
Aut

233,2 PRIMO

- 27 I
Aut

233,2 DUOBUS SECUNDIS

- 28 geminatis et bis acceptis secundis
OPbAutLryVrf
et bis acceptis secundis] om. O

233,3 PROGRESSO

- 29 extenso
Aut

233,3 MULTIPLICITATIS PRIMA PROPORTIO

- 30 qui est
Vrf

233,4 DESCRIPTIO

- 31 hec
RlPts

233,5 ad B5

- 32 Prima multiplicitatis vel gressio duplex
Mc
33 modo exponit figuram
Aut

233,5 I² (B5)

- 34 bis accepto
Aut

233,7 NAM UNITAS ...

- 35 Expositio est praemisse figure.
Aut
cf. 233,5-6 (B5)

233,10 DUABUS UNITATIBUS SECUNDIS

36 quia secunda unitas in primo ordine bis repetitur

Aut

37 secunde unitati geminate

Vrf

233,11 ET EST I II III DUPLA PROPORTIO

38 nam II ad I est duplum; IIII ad II est duplum; i. I II IIII

Aut

232,12 QUOD SI DE HIS IDEM FECERIS, ...

39a	Tripla	Quadrupla	Quincupla	[Sescupla]
	I II IIII	I III VIIII	I IIII XVI	[I V XXV]
	I III VIIII	I IIII XVI	I V XXV	[I VI XXXVI]

EiEnLz

Sescupla ...] *add. Lz*

39b	I I I	equales	I V	XXV	quincupli
	I II IIII	dupli	I VI	XXXVI	sexcupli
	I III VIIII	tripli	I VII	XLVIII	septupli
	I IIII XVI	quadrupli	I VIII	LXIII	octupli
	I V XXV	quincupli	I VIIII	LXXXI	nonupli
			I X	C	decupli

Mc

39c	Tripla proportio	Quadrupla de tripla	Quincupla
	de dupla		de quadrupla
	I II IIII	I III VIIII	I IIII XVI
	I III VIIII	I IIII XVI	I V XXV

Pe

40 Postquam enim procreatos duplos extenderis, per eosdem poteris creare triplos. Triplis extensis subicere poteris quadruplos, et per supradicta praecepta procreare.

Lpl

233,12 QUOD SI DE HIS IDEM FECERIS, TRIPLA COMPARATIO PROCREABITUR

- 41 Quod primus sit equus primo, et secundus primo et secundo, tertius sit equus primo et secundo bis accepto; et III erit tripla porcio.

Aut

- 42 Hoc modo fiunt ex duplicibus tripli secundum primam regulam. Ita et ex istis potes facere quadruplos, ut monstrat haec descriptio, quomodo fiant tripli:

I II III
I III VIII

Vrf

- 43 Hoc docet in arismetica, et ideo praetermittit hic.

Vrf

233,13 AC DE TRIPLA QUADRUPLA

- 44 quod primus sit equus primo expositione praefata

Aut

233,13 DE QUADRUPLA QUINCUPLA

- 45 expone ut in aliis, s. primus primo equus

Aut

233,14 ISDEM

- 46 ablativus

Wi²

233,16 CONVERTAMUS NUNC ...

- 47 De superparticularibus

Mc

233,16 CONVERTAMUS

- 48 ordinem

Pb V2

- 49 conversionem faciamus

Aut

233,16 PRIOREM MAIOREM NUMERUM

50 maiorem numerum primum ponamus

PbV2

51 in primis statuatur

Aut

233,17 DISPONAMUS

52 ita

Aut

233,18 SECUNDUS

53 VI

Aut

233,18 PRIMO

54 IIII

Aut

55 ponatur equus

Aut

233,19 SECUNDO

56 II

Aut

233,19 TERTIUS

57 VIIII

Aut

233,19 PRIMO

58 IIII

Aut

233,19 SECUNDIS

59 II bis acceptis

Aut

233,20 TERTIO

- 60 I
Aut

233,20 SESQUALTERA NOTATUR ESSE PROPORTIO

- 61 ut VI ad IIII, VIII ad VI
Aut

233,22 ad B7

- 62 Duplus versus sesqualterum
Mc
- 63 Primus in sequenti ordine equus primo sit, et secundus primo et secundo, et tercius primo et secundo bis accepto.
Aut

233,22 II² (B7)

- 64 bis acceptis
Aut

233,24 ATQUE ID SI DE TRIPLIS FIAT, ...

- 65 ¹Sesquitertia proportio de tripla
VIII III I
VIII XII XVI
²Sesquiquarta
XVI IIII I
XVI XX XXV
³Sesquiquinta
XXV V I
XXV XXX XXXVI
⁴Sesquisexta
XXXVI VI <I>
XXXVI XLII <XLVIII>

Lz*PeAut

1 proportio est de tripla] om. Aut de tripla] om. Lz

2 Sesquiquarta] om. Pe

3-4 om. Pe

4 om. Aut

233,24 DE TRIPLIS

66 conversis
CgMaPbV2

67 ut hic videas: VIII est triplum ad III, tres vero ad I
Aut

68 XXVII VIII III
XXVII XXXVI XXXXVIII

Hec figura non est naturalis, sed ego apposui, ut videas, qualiter ex triplis fiant sesquiertii.

Vrf

233,24 SESQUITERTIA

69a proportio
Bi

69b notatur proporcio
Aut

70 procreabitur
PbV2

71 ¹Cum ex multiplicibus superparticulares formantur, dant eis similia vocabula secundum se, i. ab eodem numero formata, ²ut, cum a triplicibus sesquiertii formantur, dant eis denominationem a ternario namque et tripli, et sesquiertii sunt denominati. ³Sic quoque a quaternario quadrupli et sesquiquarti et ita reliqui.

OQ²SV¹MaMcPbPe⁵PqWqAutLhaLryVrf

1 dant eis] dantes *QSPq* dant *Aut* vocabulo *Aut* secundum se] inter se *Wq* i.] vel *Pe* nam *Wq*

2 triplicibus] multiplicibus *AutVrf* sesquiertia *Wq* namque et] namque *Aut* tripli, et] triplici *OMaMcPbPeWqAutLhaLryVrf* nominati *OQSPbPePqWq-Vrf*

3 quoque] *om. O* quadrupli et] et quadruplo *McAutLhaLryVrf* et sesquiquarti et] *om. O* et ita reliqui] *om. Pe* et ita] ita et *QSLhaLry* ita *Ma*

233,24 SI DE QUADRUPLIS

72 fiat conversio
Aut

233,25 SESQUIQUARTA

73a proportio
Bi

73b notatur proporcio
Aut

233,25 CONSIMILIBUSQUE IN ALTERUTRA PARTE VOCABULIS

- 74 ut sesquiquinta a quincupla et sic in ceteris

*Bi*quincupla *Bi*

- 75 quod dicatur sesquiquinta, sesquisexta, sesquiseptima, sesquioctava et c.
- Consimilia*
- accipe
- vocabula*
- , quod dicit de quadruplis sesquiquarta, de triplis sesquitercia, cum hic sonat IIII et IIII, et hic III et III.

Aut

233,26 IN ALTERUTRA PARTE

- 76 ut dicatur sesquiquinta et c.

Aut

233,26 PROPORTIONALITAS

- 77 superparticularis

Aut Vrf

233,26 EX SUPERPARTICULARITATE VERO CONVERSA

78	duplus	IIII	II	I	VIIII	III	I	tripplus
	conversus							conversus
	sesqualter	IIII	VI	VIIII	VIIII	XII	XVI	sesquitercius
	quadruplus	XVI	IIII	I	XXV	V	I	quincuplus
	versus							versus
	sesquiquartus	XVI	XX	XXV	XXV	XXX	XXXVI	sesquiquintus
	sescuplus	XXXVI	VI	I	XLVIII	VII	I	septuplus
	versus							versus
	sesquisextimum facit	XXXVI	XLII	XLVIII	XLVIII	LVI	LXIII	sesquiseptimus
	<i>Mc</i>							

- 79 ut dicatur VIIII VI IIII, recta enim erat IIII VI VIIII, ut figura sequens docet

*Aut**cf. 234,4 (B7)*

233,28 CONVERSIM SESQUALTERA COMPARATIO

- 80 superparticularitas conversa

Aut

234,4 VIII VI IIII (B7)

- 81 Superparticularium sesqualter
Mc

234,5 VIII XV XXV (B7)

- 82 Superparcientium superbipartiens
Mc
- 83 Superbiparciens proporcio est haec.
Aut

234,6 SUPERBIPARTIENS

- 84 ut est VIII ad XV, quia XV habet in se VIII et duas partes eius,
i. III et III, quia VIII in tribus ternariis dividitur. Similiter videto
de XXV ad XV.
Aut
habet in se VIII quia XV *Aut*

**234,8 EX SESQUITERTIIS CONVERSIS SUPERTRIPARTIENTEM
PRODUCIT CETERISQUE SIMILIBUS VOCABULIS ADAE-
QUATIS**

- 85a [VIII XII XVI]
XVI XII VIII
XVI XXVIII XLVIII

LaMbPe
VIII XII XVI] *add. Mb*

- 85b Supertriparciens
XVI XII VIII
XVI XXVIII XLVIII
Superquadripartiensi
XXV XX XVI
XXV XLV LXXXI

Lz
XXVIII] XXVIII *Lz*

- 85c XVI XII VIII sesquitercius conversus
XVI XXVIII XLVIII supertripartientem quartas gignit
XXV XX XVI sesquiquartus conversus
XXV XLV LXXXI superquadripartientem V^{tas} gignit
Mc

- 85d XVI XII VIII
 XVI XXVIII XLVIII
 XXV XX XVI
 XXV XLV LXXXI
 LXXXI habet XLV et quattuor quintas eius partes, ut quater VIII, i. XXXVI, additi XLV, LXXXI summam implent.
Wi
- 85e ex sesquiterciis conversis
 XVI XII VIII
 supertriparcentes
 XVI XXVIII XLVIII
Aut
- 86 Hoc modo fiunt supertripartientes ex sesquiterciis conversis:
 III III
 III VII
Vrf

234,8 EX SESQUITERTIIS CONVERSIS

- 87 Non ponit in libro sesquitercia conversa, tamen sequens figura indicat: Recta sesquitercia sunt VIII XII XVI, conversa vero sunt XVI XII VIII.
Aut
 XVI XII VIII] XVI VI VIII *Aut*
cf. 235,17-21 (B9)

234,9 CETERISQUE SIMILIBUS VOCABULIS ADAEQUATIS

- 88 ut ex sesquiquartis superquadripartientes
BiCgMaPbPe⁵PiV2Tpi
 ex] a *Bi* sequiquartis *PiTpi* superquadripartiens *Cg*
instar textus MaTpi
- 89 ut dicatur superquadriparciens et c.
Aut

234,10 SUPERPARTIENTES SPECIES

- 90 XXV XV VIII
 XXV XL LXIII
Mm

234,11 EX NON CONVERSIS AUTEM SUPERPARTICULARIBUS

- 91 quod non sint conversi, ut hic: VIII VI III

*Aut*III] VIII *Aut***234,13 MULTIPLICES SUPERPARTICULARES**

- 92a III VI VIII

III X XXV

[hoc est duplex subsesqualter]

*LaAut*hoc est duplex subsesqualter] *add. Aut*

- 92b III VI VIII superparticularium sesqualter rectus

III X XXV multiplex superparticularis,

i. duplex superparticularis

VIII XII XVI sesquitercius rectus

VIII XXI XLVIII multiplex superparticularis, qui est triplex

*Mc*superparticularis, qui] superpartiens, qui *Mc***234,14 EX MANENTIBUS VERO ...**

- 93 Hec omnia requirantur ab arismetica.

*Vrf***234,14 EX MANENTIBUS VERO SUPERPARTIENTIBUS**

- 94 VIII VI III

*Aut***234,14 EX MANENTIBUS**

- 95 non conversis, i. ex rectis

*Pe⁵***234,15 MULTIPLICES SUPERPARTIENTES**

- 96a XVI XXVIII XLVIII

XVI XLIII CXXI

*La*CXXI] CLIII *La*

- 96b VIII XV XXV superbipartiens rectus
VIII XXIII LXIII multiplex superbiparciens
XVI XXVIII XLVIII supertriparciens rectus
XVI XLIII CXXI multiplex supertriparciens triplex
Mc
- 96c VIII XV XXV
VIII XXIII LXIII
[multiplex superparciens]
WiAut
multiplex superparciens] *add. Aut*

LIB. II, CAP. 8**234,22 AEQUAS**

- 1 similes et continuas, ut sex sesquioc-tavas continuas vel similiter
Aut

234,22 SUPERPARTICULARIUM PROPORTIONES

- 2 quia habent statim unam post aliam sine intervallo
Aut
habere *Aut*

234,22 SUPERPARTICULARIUM

- 3 vel sesquialterorum
*Pc*⁵

234,24 INSCITIA

- 4 inscientia, stultitia
Pn

234,24 HAC REGULA

- 5 quam dabo
Aut

234,25 AEQUAS PROPORTIONES EX MULTIPLICITATE

- 6 continuas, ut II IIII VIII XVI
Aut

**234,26 UNUSQUISQUE MULTIPLEX AB UNITATE SCILICET
COMPUTATUS TOT SUPERPARTICULARES HABITUDINES
PRAECEDIT SUAE SCILICET IN CONTRARIAM PARTEM
DENOMINATIONIS ...**

- 7 Ecce regula
Aut
- 8 Axioma
Vrf
- 9 Eadem regula servanda est in cantu, ut unum diapason unum prae-
cedet diapente et c.
O

- 10 ¹sive et reliqui. *Tot superparticulares praecedit suae denominationis:* ²A duplo namque sesquialter, a triplo sesquitercius [a quadruplo sesquiquartus] denominantur et reliqui secundum suum ordinem. ³Sed illa denominatio quantum ad sensum in contrariam partem fit, quia cum in primitivis itur in augmentum, in derivativis vero in deminutionem. ⁴In multiplicibus quippe, quanto maior est numerus, tanto maior fit proportio. ⁵In superparticularibus vero crescente numero decrescunt proportiones.

OQ²SV¹ + V²BcBiCgLaMaMcPbPePqR²WqAutHwgLhaLryPhtPtsVrf

1 scr. V² 2-5 scr. V¹ 1-3] om. QS 1-2] om. Bc

1] *om. BiPeWgHwgLhaPhtPts* Unusquisque multiplex tot superparticulares praecedit suae contrariae denominationis, quotus ipse ab unitate fuerit *Ma* Sive sesquialteri sive sesquitercii et reliqui tot superparticulares praecedit suae denominationis *Pq* praecedunt *Cg* praecedat *La* demonstrationis *O* 2-3 Sed illa] *repet. Cg*

2] Namque sesquialter denominatur a duplo, sesquitercius vero a triplo, ceteri secundum suum ordinem *La* A duplo] *repet. V² A] om. Pts* sesquitercii *Ma* a quadruplo sesquiquartus] *add. Bi* denominatur *BiHwgPtsVrf* secundum] ad *Ma*

3 Sed et illa demonstratio *La* Sed] Si *Hwg* fit] sit *BcPeHwg* quia] quid *La* qua *Wq* primitivis] primis *O* in diminutione in diminutivis *add. Mc* itur in augmentum] in augmentum crescat *La* sint in augmentum *Pq* sit in augmentum *Pht* itur] esse *OPb* esset *Bc* sit *BiCgMaMcPeR²AutHwgLhaLryPtsVrf* esse in derivativis *O* vero] *om. OBcBiCgLaMcPbPePqR²AutHwgLhaLryPhtPts* est *MaVrf* deminutionem] diminutione *OBcCgMaMcPeR²AutHwgLhaLryPht* deminutione *Pb* est denominatio *add. Bi* est *add. CgPeR²AutHwgLhaPhtPts* fit *add. La*

4-5] *om. Bc*

4 quanto] quantum *Pq* quater *Wq* est] *om. McLry* tantum *Pq* fit] est *BiR²* sit *McHwg*

5 superparticulariis *Aut* decrescit proportio *Bi* decrescunt] minuuntur *La* instar textus *Pht*

- 11 ut a duplo sesquialter, a triplo sesquitercius, a quadruplo sesquiquartus; i. si quartus aut quintus ab unitate discesserit, quattuor aut V sesquialteros habebit.

PnWiLpl

ut] *om. Wi* sesquiquartus] *rel. om. Wi* discesserit *Lpl*

234,26 UNUSQUISQUE MULTIPLEX

- 12 ut II

Aut

234,26 AB UNITATE

- 13 cum unitas praecedat: IIII VIII XVI

Aut

234,26 COMPUTATUS

- 14 numeratus, ut figura sequens innuit

Aut

cf. 235,3-7 (B8)

234,26 TOT SUPERPARTICULARES HABITUDINES PRAECEDIT

- 15 quia in sesqualtera proportione maior pars est quam in sesquitercia, et in sesquitercia maior quam in sesquiquarta, et quanto maior numerus est in superparticulari, tanto minor pars fuerit.

Bi

234,27 SUPERPARTICULARES HABITUDINES

- 16 Sesqualteros continuos videas hic in figura.

Aut

cf. 235,3-7 (B8)

- 17 sui generis

Vrf

234,27 HABITUDINES

- 18 continuas

Aut

234,27 PRAECEDIT

- 19 plus habet

Aut

234,27 SUAE SCILICET

- 20 habitudines dico factas

Aut

234,27 IN CONTRARIAM PARTEM DENOMINATIONIS

- 21 a duplo sesqualtera et reliquae

Q²

- 22 quia ipse est multiplex, ille superparticularis nominatur

MaPbPe⁵V²

- 23 F<ulbertus>: ut, qui duplus alterius, sit subsesqualter alterius [et c.] [et reliqui]

Pb³PcAutLhaLryVrf

F<ulbertus>] *om. Lry, eras. Lha; cf. I,31,1 et c.] add. AutLhaLryVrf et reliqui] add. Aut*

- 24 et in hoc claret exemplo

LaPe⁵

et] ut *Pe*

instar textus La

- 25 *In contrariam partem dicit suae denominationis*, quia quartus est ab unitate, habet tamen III sesqualteros et non IIII; et qui tercius est ab unitate, habet tantum duos sesqualteros et non III; et sic videas in omnibus competenter.

Aut

234,28 CONTRARIAM

- 26 convenientem

Wq

234,29 HOC MODO

- 27 exponit

Aut

234,29 UT DUPLEX SESQUALTERAS ANTECEDAT

- 28a ut in prima discriptione

Pn

cf. 235,3-7 (Bδ)

- 28b Hoc indicat prima figura.

Aut

cf. 235,3-7 (Bδ)

234,29 SESQUALTERAS

- 29 habitudines

PnLpl

234,29 ANTECEDAT

- 30 ut est II superponitur III

Aut

234,30 TRIPLEX SESQUITERTIAS

- 31a ut in secunda discriptione

Pn

- 31b Hoc indicat secunda figura.

Aut

cf. 235,17-21 (B9)

234,30 QUADRUPLEX SESQUIQUARTAS

- 32a ut in tertia discriptione

PnLpl

ut] om. Lpl

cf. 236,1-5 (B10)

- 32b Hoc indicat tertia figura.

Aut

cf. 236,1-5 (B10)

234,30 AC DEINCEPS

- 33 quincuplex sesquiquintas, reliqui

PnLpl

reliqui] om. Lpl

235,3 ad B8

- 34 A duplis sesqualteri

Pn

- 35 ¹Quod autem dicit *disputatorem de musica inquirere III vel IIII vel plures superparticularium*, i. sesqualterorum vel sesquiterciorum proportionem: ²sic est accipiendum, ut accipiemus ab unitate prius locata omnes multiplices, s. duplices ad sesqualteros faciendos usque ad XVI numerando I II IIII VIII XVI, ³et unicuique horum supposito suo sesqualtero videamus, quoto loco, vel secundo, vel tercio, vel plus ab unitate, quae prior est, discesserit. ⁴Si ponitur secundus ab unitate, ut duo, habet unum sesqualterum sibi suppositum; si tercius est ab unitate, duos habet sesqualteros; si quartus, III habet sesqualteros. ⁵Et hoc est, quod dicit: *in contrariam partem suae denominationis*. ⁶Qui quartus est ab unitate, habet tantum tres sesqualteros et non IIII. ⁷Et sic in ceteris adhuc considera in triplis et quadruplis, qui sequuntur in aliis duabus figuris.

Aut

⁷ adhuc] ad hunc *Aut*

- 36 ¹Ecce, quia binarius primus duplex est post unitatem, ideo habet unum tantum numerum post se, qui est sesquialter ad ipsum i. ternarium. ²Et ideo ternarius solus scriptus est sub binario, sicut in figura patet. ³Ita nota de ceteris: tot enim habet quisque duplus sub se sesquialteras, quantus duplus ipse est ab unitate. ⁴Hoc idem nota in figura sesquitertiorum et sesquiquartorum.

Vrf

235,8 IN SUPERIORE IGITUR DESCRIPTIONE ...

- 37 Exponit praedictam figuram.

Aut

235,8 IN SUPERIORE IGITUR DESCRIPTIONE

- 38 duplorum

PnLpl

235,8 PRIMUS MULTIPLEX

- 39 ab I

Aut

235,9 UNUM

- 40 solum, ut figura indicat

Aut

- 41 ¹solum i. tantummodo, quia III non habet numerum inferiorem, cui sit subsesquialter, ²quia nullus numerus est, qui contineat eum totum et medietatem eius, quia medietate caret. ³Non enim in duo equa dividi potest. ⁴Et ita videto in VIII et in XXVII et in LXXXI, quia non habent sub se numeros, quibus sint subsesquialteri, ⁵nam carent numeros, qui eos contineant et medietates eorum, cum non dividantur in duo equa.

Aut

235,9 AD SE

- 42 post se

Vrf

235,9 QUI

- 43 ternarius

Pn

235,10 VERO

- 44 sed
Aut

235,11 QUONIAM

- 45 numerus
V2

- 46 quare
Aut

235,11 MEDIETATE DEFICIT

- 47 III enim in duo equa dividi non possunt.
Aut

235,11 DEFICIT

- 48 vel destituitur
Kn
destituitur *Kn*

235,12 QUATERNARIUS

- 49 qui est in tercio loco ab unitate
Aut

235,12 SECUNDUS EST DUPLEX

- 50 ad III
Aut

235,12 HIC

- 51 quaternarius
PnAut
III *Pn*

235,12 SESQUALTEROS

- 52 continuos s.
Aut

235,13 SENARIUM ET NOVENARIUM

- 53 exponit quos sesqualteros s.
Aut

235,13 QUI

- 54 novenarius
M³PbPnV2Aut
VIII Aut

235,15 TRIPLI VERO EODEM MODO SESQUITERTIOS CREANT.

- 55 dupli creant sesqualteros, sed t<ripli> ...
Aut
 creant] erant *Aut*

- 56 Inspice secundam figuram.
Aut
cf. 235,17-21 (B9)

235,16 SESQUITERTIOS

- 57 sesquitercia proporcio
Aut

235,17 ad B9

- 58 A triplis sesquitertii
McPn

- 59 ¹Similiter numeri istius ultimi figurae, qui sunt IIII XVI LXIII CCLVI, non creant sub se sesquitercios. ²Nam IIII in tribus partibus equis dividi non potest, et ideo non habet inferiorem se numerum, cui sit sesquitercius. ³Nota et hoc in XVI et LXIII et CCLVI. ⁴Et hoc est, quod dicit: *semperque tertia pars quodam naturali fine excluditur in ultimo numero*, ⁵quia hac in figura nullus ultimus numerus est, qui habeat sub se numerum, qui contineat eum totum et eius terciam partem, ⁶cum careatur terciis partibus, i. *cum excludantur a terciis partibus* et similiter unaquaque figura secundum genus suum potest notari in ultimis numeris naturalis finis.

Aut
 6 unaquaque] inaquaque

235,22 IN SUPERIORE IGITUR DESCRIPTIONE

- 60 triplorum
PnLpl
- 61 figura, quam modo diximus: I III VIII et c.
Aut
cf. 235,17-21 (B9)

235,23 TRIPLEX

- 62 ternarius
Pb V2Aut

235,23 SESQUITERTIUM

- 63 quaternarium
Pb V2Aut

235,24 SECUNDUS

- 64a triplex, VIII^{us} s., praecedat XII XVI
Pb V2
- 64b triplex
Aut

235,24 TERTIUS

- 65 triplex, i. XXVII
Aut

235,25 IN ULTIMO NUMERO

- 66 sesquiertio
Vrf

235,25 NATURALI QUODAM FINE CLAUDATUR

- 67 Quia isti angulares numeri non possunt in tres partes dividi, idcirco
quodam naturali fine clauduntur.
So

235,25 CLAUDATUR

- 68 excludatur
Aut

235,26 QUOD SI QUADRUPLUM STATUERIS

- 69 Aspice ad sequentem figuram.
Aut
cf. 236,1-5 (B10)

235,26 QUADRUPLUM

70 unitate

*So*71 hic III°, ita de ceteris potes per te notare:

I IIII

I V

*Vrf***235,27 SI QUINCUPLUM**

72 statueris

*Pn***235,27 SINGULI DENOMINATIONE MULTIPLICES TOT SUPERPARTICULARES PRAEEDUNT, QUOTO LOCO IPSI AB UNITATE DISCESSERINT.**

73 Verbi gratia: In quadruplis secundo loco ab unitate discedunt XVI; totidem superparticulares, i. duos, quod XX et XXV ipsi XVI praecedunt.

*McPn*XXV] XXXV *Mc***235,27 SINGULI**

74 quia singuli aut primi aut secundi

*Pe⁵***235,28 DENOMINATIONE**

75 nam sesquiertia a triplis denominatur

PnLpl

76 simili servata, ut triplex sesquitercios, quadruplus sesquiquartos, et sic per cetera

*Aut***235,28 MULTIPLICES**

77 nominativus

Cg

78 qui multiplices nominantur, ut sunt dupli, tripli, quadrupli ac deinceps

PbV²

235,29 IPSI

- 79 multiplices
Pr¹

236,1 ad B10

- 80 A quadruplis sesquiquarti
McPnLpl
quadrupli *Mc* sesquiquadra *Pn* sesquiquarta *Lpl*

236,7 QUATTUOR

- 81 sesqualteros
Aut

236,8 SESQUIOCTAVOS

- 82 I VIII LXIII
VIII LXXII
LXXXI
Q²SP¹
LXIII] XIII *Pr*

236,10 UTQUE

- 83 et ut
BiPbPe⁵V²
- 84 scilicet
Aut

236,10 EI NUMERO

- 85 de quo quaestio est; veluti dicat: da mihi IIII^{or} sesquiquartos.
McPnLpl
da mihi] ei *Lpl*
- 86 non naturali [numero] sed multiplici [ut II IIII]
BiPbV²Aut
numero] *add. Bi* ut II IIII] *add. Aut*
- 87 qui primus est
PbPe⁵V²Aut
est] *om. Pe*

236,10 PRIMO

- 88 primitus
CgPe⁵

236,11 QUAERAT

- 89 aliquis de musica disputator
Aut

236,11 QUI

- 90 numerus
Q²BiPbPnV2Aut

236,11 QUANTI

- 91 quot
PbV2AutVrf
- 92 termini
BiPbR1LhaLry
- 93 numeri
Pe⁵AutVrf

236,11 PROPOSITI

- 94 [ab aliquo] ad quaerendum
BiPbR1AutLhaLryVrf
ab aliquo] *add. Bi* ad quirendum *Lha*

236,11 TOT

- 95 sesquialteros
WiBwi
- 96 numeros
Aut

236,11 PRAECEDERE

- 97 antecedere
Pn

236,12 POST SE HABERE NON POSSIT

98 velut in alio loco inveniri possit

K_n

inveni *K_n*

236,12 POST SE

99 retro se

P_n

236,12 SED DISPONAT POTIUS MULTIPLICES VIDEATQUE QUANTOS SUPERPARTICULARES REQUIRIT

100 Verbi gratia: si disputator ille vult habere tres proportiones in musica, recurat ad numerum octonarium, et ibi poterit invenire tres sesquialteras proportiones. Si vero vult quatuor, incipiat ab XVI et similiter in ceteris; aspice retro in prima figura.

Aut

recurra *Aut*

cf. 235,3-7 (*B8*)

236,12 MULTIPLICES

101 ut I, II, IIII et c.; videto retro in prima figura

Aut

236,13 QUANTOS SUPERPARTICULARES REQUIRIT

102 Quasi interroget eum, quot proportiones velit habere. Si dixerit IIII, incipiat a XVI; si dixerit unam, incipiat a II; si tres, incipiat ab VIII. Vide in figura.

Aut

236,13 SUPERPARTICULARES

103 sesquialteros

Aut

236,14 EO LOCO

104 est figurata locutio

BcBiCgMcPbV2AutLhaLryVrf

est] *om. Lry* figura *Mc*

- 105 de quo questio est; ut, si quaerat quattuor sesqualteros, quarto loco; si duos, secundo; reliqui

McPnLpl

qua *Mc* si quaerat] quis *add. Lpl* loco] lo *Pn* reliqui] loco *Lpl*

- 106 quoti numeri continuas proportiones quaerit

Aut

236,15 IN SUPERIORIBUS DESCRIPTIONIBUS

- 107a in prima figura istarum trium

So

cf. 235,3-7 (B8)

- 107b Aspice ad primam figuram.

Aut

236,16 NON A QUATERNARIO INGREDIATUR INVESTIGATIONEM

- 108 non incipiat investigare posse habere tres sesqualteros a quaternario, s. ab octonario

Aut

236,17 HIC

- 109 quaternarius

V2Aut

236,17 QUONIAM SECUNDUS EST DUPLUS

- 110 in prima figura vide

Aut

cf. 235,3-7 (B8)

236,18 DUOS

- 111 sesqualteros

PbV2Aut

236,18 TERTIUMQUE

- 112 sesqualterum

PbV2

236,19 SED UT AB OCTONARIO MEDIETATES TEMPTET APPONERE

- 113 tunc tres sesqualteros invenies

Pe⁵

236,19 SED UT

114 hoc videat
PbV2

115 dico
Aut

236,19 MEDIETATES

116a sesqualterae habitudinis
OPe5

116b sesqualteras
EiEnR1SoLhaLryVrf

116c sesqualteras proportiones
PbV2

117 Medietates ideo dicit, quia sesqualtera proportio habet minorem numerum totum et insuper eius medietatem.
Bi

236,19 HIC

118 octonarius
Pe5Aut
VIII Pe

236,20 TERTIUS

119 duplus
PbV2

236,20 QUAERIT

120 ille disputator
Aut

236,21 EST ETIAM ALIA AUGENDI PROPORTIONES VIA HOC MODO.

121 Axioma
Vrf

236,22 AUGENDI

122 inveniendi
O

236,23 IN EISDEM COMPARATIONIBUS

- 123 in multiplicibus sive aliis
AutLhaLryVrf
 in] *om. AutLry* sive] vel in *Lha*

236,23 MINIMAE PROPORTIONES

- 124 quae sunt post unitatem, ut in sesquialteris II et III, in sesquiteritiis
 III et IIII, in sesquiquartis IIII et V
PnLpl
 sesquiertius *Pn* sesquiquartus *Pn*
- 125 quia primi numeri semper dicuntur minimae proportionones
So
- 126 ut ipse exponet
Aut
- 127 minimi termini, ex quorum comparatione nascuntur proportionones
Vrf

236,25 MULCTATUS

- 128 truncatus
M³PbPe⁵PnV2AutLplLryVrf
- 129 dampnatus
O
- 130 cumulatus
Q²
- 131a curtatus
CgPhl
- 131b decurtatus
PnLpl
- 132 diminutus
KnLzWbLlz
- 133 privatus
Mh
- 134 plexus
Pe⁵
- 135 alienatus
PnLpl

236,26 MINIMAE IGITUR PROPORTIONES SUNT

136 Minimae sunt

*LzLlz*sunt] *om. Llz*

236,26 MINIMAE IGITUR

137 a causa

Aut

236,26 SESQUALTERA

138 ut in

M4MaPiV2Tpi

236,26 SESQUITERTIA

139 in

M4

236,27 SESQUIQUARTA

140 in

M4

236,27 ET DEINCEPS

141 in sesquiquinta VI ad V

*Aut*236,28 ET QUAECUNQUE SE PROPORTIONES UNITATE PRAE-
CESSERINT

142 In omni [enim] specie superparticularium in prima sua radice unitate differt tantum comes a duce, sed in processu suo, quoto ordine fuerit, tot in differentia habet.

OQ²SV¹CgMcPbPe⁵PqWqAutLryVrf

In omni] Numerus *OPb* enim *add. QS* sua] sui *McPbAutLryVrf* tantum differt *CgWq* tantum] *om. PeAut* a duce] adduce *Mc* et dux *PqAut* suo] *om. Wq* habebit *Pe*

236,28 PRAECESSERINT

143 minime sunt

*MhMkMm**cf. 236,25*

144 tales sunt

Pb³AutVrf

145 erunt radices

*Pq***236,29 PROPOSITUM**

146 decretum, constitutum

Pn

147 statutum

*Pq***236,29 SIT**

148 a nobis

*PbPe⁵Vz***237,1 RADICEM SESQUALTERAM**

149a duo et tres

LzPnWbLlz

149b III ad II

*Aut***237,2 BINARIUM PER BINARIUM**

150 dicens bis duo

*Aut***237,3 TERNARIUS PER BINARUM**

151 dicens bis tres

*Aut***237,4 TERNARIUM IN SEMET IPSUM**

152 III ter

Pn

153 dicendo ter ter

Aut

237,5 QUI DISPONANTUR

- 154 insimul collecti
Aut

237,6 II III (B11)

- 155 ex his duabus radicibus duae sesqualterae
Lpl

237,9 VI AD IIII ET VIIII AD VI

- 156 Binarium ternariumque modo dimisit, quia radices sunt sesqualterorum.
OPb V2Aut Vrf
et ternarium *Vrf* modo dimisit] reliquit *O* sunt radices *Vrf* sesqualterarum
V2

237,9 VI

- 157 scilicet
Aut

237,10 TRES

- 158 ut indisiuncta
O
- 159a sesqualteros
Pn
- 159b sesqualteras proportionones
V2Aut

**237,10 DISPONO EOSDEM NUMEROS, QUOS SUPRA IN EXQUI-
RENDIS DUABUS SESQUALTERIS HABITUDINIBUS PROPO-
SUERAM**

- 160 ¹Ad sesqualteros enim inveniendos semper erit multiplicatio faci-
enda per primas radices, i. binarium et ternarium, ²ut vel se
multiplicent, vel multiplicatos multiplicent, et iterum multiplicatos
multiplicent. ³Et sic in infinitum ad quantumcumque sesqualteros
volueris inveniendos.
Lpl

237,11 SESQUALTERIS HABITUDINIBUS

- 161 II ad III et c.
Aut

237,12 IPSASQUE SESQUALTERAS PROPORTIONES

- 162 ponam
PbPe⁵
- 163 VI ad IIII et VIII ad VI
Aut

237,12 BINARIO QUATERNARIUM

- 164 dicens bis IIII
Aut

237,12 BINARIO

- 165 ex
Pn

237,13 SENARIUM BINARIO

- 166 bis VI dicens
Aut

237,13 BINARIO

- 167 ex
Pn

237,14 NOVENARIUM BINARIO

- 168 dicens bis VIII
Aut

237,15 NOVENARIUM TERNARIO

- 169 dicens ter VIII
Aut

237,17 II III (*B12*)

- 170 simplices
PbPe⁵V₂
- 171 He sunt radices.
Aut

237,18 IIII (B12)

- 172 per binarium
P_n

237,18 VI (B12)

- 173 per binarium
P_n

237,18 VIII (B12)

- 174 per ternarium
P_n
per binarium per ternarium *P_n*

237,19 VIII XII XVIII XXVII (B12)

- 175 multiplicati per superiores
P_bV₂
- 176 He sunt proportionēs.
Aut

237,19 VIII XII XVIII XXVII (B12)

- 177 bis IIII, bis VI, bis VIII et ter VIII
Aut

237,20 SESQUITERTIAS PROPORTIONES

- 178 III IIII
 VIII XII XVI
[XXVII XXXVI XLVIII LXIII]
Q²SEiK_n
gl. repet. Ei XXVII XXXVI XLVIII LXIII] add. Ei(2)

237,21 EXTENDERE

- 179 augere
Aut

237,21 PONAS SESQUITERTIORUM RADICES

- 180 Radices vero sesquiterciorum III et quatuor, de quibus idem facies,
quod de sesquialteris.
L_pl

237,22 QUAE

- 181 scilicet
Aut

237,23 ATQUE AD HUNC MODUM MULTIPLICES.

- 182 sicut superiores
PbV2
- 183 hoc modo:
III IIII
VIII XII XVI
Vrf
cf. II,8,178

237,23 MULTIPLICES

- 184 verbum est secundae personae
Pn
- 185 istos
PbV2

237,24 SESQUIQUARTAS

- 186 IIII V
XVI XX XXV
Q2S
- 187 velis extendere
PbPnV2
extentendere *V2*
- 188 requiris
Pe5
- 189 proporciones velis augere
Aut

237,24 SESQUIQUARTORUM DISPONES RADICES

- 190a IIII et V
Q2WiBwi
- 190b V ad IIII
Aut
- 191 radices sesquiquartorum IIII et V, de quibus eadem est regula
Lpl

237,24 RADICES

- 192 Radix femininum genus est
P_n

237,25 QUOTLIBET

- 193 numeros
Aut

**237,26 QUANTUM AUTEM NOBIS HAE CONSIDERATIONES
PROSINT**

- 194 qui fructus in his modo sit, non demonstratur, sed quantum
Aut

LIB. II, CAP. 9

237,28 DE PROPORTIONE NUMERORUM, QUI AB ALIIS METIUNTUR.

- 1 Aliud de natura proportionis numerorum, quae omnia ad opus sequentium erunt utilia.

Lpl

237,29 SI DUOS NUMEROS EORUM DIFFERENTIA INTEGRE FUERIT PERMENZA, IN EADEM SUNT PROPORTIONE NUMERI, QUOS SUA DIFFERENTIA MENZA EST

- 2 Axioma

Vrf

- 3 in III° <libro>

Pe⁵

- 4 Futuram expecta expositionem istius regulae.

Aut

- 5 duorum numerorum; *differentia eorum*, s. numerorum, si fuerit integra permensa, in eadem proportionem erunt numeri, quos mensa est differentia sua.

Wq

237,29 DUOS NUMEROS

- 6a L LV

Pe⁵

- 6b ut LV et L

Aut

237,29 EORUM

- 7 vel propria

PlV₂

- 8 numerorum

Pe⁵

237,29 DIFFERENTIA

- 9 ut V

WqAut

238,1 IN EADEM SUNT PROPORTIONE NUMERI

- 10 ¹Notandum quod in eadem [proportione, i.] commensuratione manebunt, vel in augmento vel in detrimento, quousque terminus mutet et ad alium transeat numerum. [²Et hoc ad magnorum numerorum proportionem dinoscendam multum valet utilissimumque est.]

*OLaMcPbPc*AutLryVrf*

1 proportione, i.] add. *LaMcAutLryVrf* commensione *O* cum mensuratione *Aut* vel in detrimento] om. *Lry* vel detrimento *Mc* et ad] ad *Mc*

2 add. *LaMcPcAutLryVrf* ad hoc *Mc* utilissimum *La*

cf. II,9,21

238,1 NUMERI

- 11a L et LV

KnLzPrWbWnWqEwn

I et LV *Pr*

- 11b maiores ut L et LV

Pn

238,2 DIFFERENTIA

- 12 V

LzWbWnWqEwnLlz

238,2 IN QUA ERUNT PROPORTIONE ETIAM HI NUMERI, SECUNDUM QUOS EOS SUA MENSURA EST DIFFERENTIA

- 13 in arithmetica non

Q^2

238,3 HI

- 14 [ut] verbi gratia X et XI

$Q^2SKnLzPe^5PnWbWnWqEwnLplLlz$

ut] add. *S* verbi gratia] om. *KnLzPePnWbWnWqEwnLplLlz*

238,3 DIFFERENTIA

- 15 V

Pr

IV *Pr*

238,4 HI IGITUR AD SE INVICEM SESQUIDECIMA HABITUDINE COMPARANTUR

- 16 ab unitate enim differunt X et XI, simili quoque proportionem L et LV, [i. sesquidecima]

KnLzPr²WbWqLlz

differunt] differentiae *KnPr* simili quoque] similique *Llz* i. sesquidecima] *add. Wq*

17	¹ octuplus versus	LXIII	VIII	I
	sesquiocavus igitur	LXIII	LXXII	LXXXI
	nonuplus <versus>	LXXXI	VIII	I
	sesquionam	LXXXI	XC	C
	decuplus versus	C	X	I
	sesquidecimus	C	CX	CXXI

²Habet enim CXXI totum CX in se et eius mensura, i. XI. ³Ipsa est X^{ma} CX huius numero. ⁴Sic ergo, ut C et XC per denarium (decies vel undecies vel undenarium) metiuntur, ita L et LV per medietatem denarii, quod est V, in sesquidecima proportionem metiuntur.

⁵Habet enim LV totum L in se et eius denariam, i. V, qui V^e XIes in maiore reperiuntur, cum decies in minore sit.

Mc

4 decies vel undecies vel undenarium] *suprascr. Mc*

5 totum] *tonum Mc*

- 18 quia LV continet L et decimam partem eius, i. V

Aut

238,6 HIC

- 19 quinarium

LzPbPe⁵PrV2WbWiWqAutBwiLlzVrf

238,7 UNDECIES

- 20 metietur quinarium

Aut

238,6 HIC IGITUR METIETUR ...

- 21 Hoc ad magnorum numerorum dinoscenciam multum valet.

OQ²SV¹PbPqWq

Hec *Pq* dinoscenciam] proportionem dinoscendam *OPb*

cf. II,9,10

238,8 SECUNDUM X IGITUR ATQUE XI NUMEROS LV ET L PROPRIA DIFFERENTIA, ID EST QUINARIUS PERMETIETUR, ET SUNT XI AD X SESQUIDECIMA COMPARATIONE COMPOSITI.

- 22 ¹Nam sicut quinarium mensurat decies L, sic unitas mensurat decies X, ²et sicut quinarium mensurat undecies LV, sic unitas mensurat undecies XI, ³et sicut sesquidecima proportio est in maioribus numeris, qui mensurantur, hoc est L et LV, sic sesquidecima proportio est in minoribus [numeris], qui mensurant maiores, hoc est X ad XI.

*OLaMcPbPc*Pe⁵V2WqAutLryVrf*

1 decies mensurat quinquaginta undecies quinquaginta V *Vrf* decies L] quinquaginta L *Mc* decies mensurat X undecies mensurat XI *Vrf* per X *OPe*

2 *om. Vrf*

3 est in] in *Lry* hoc est] *om. Pe* L et LV] L LV *La LV Mc* in] *om. PbV2* numeris] *add. PbV2* X et XI *LaVrf X ac XI Wq*

238,8 SECUNDUM X IGITUR ATQUE XI

- 23 secundum illam proportionem, quae est inter X et XI
Vrf

238,8 LV ET L

- 24 istos, s. numeros
Vrf

238,9 PROPRIA DIFFERENTIA

- 25 nominativus
Vrf

- 26 unitas
PnLpl

238,9 ET SUNT XI AD X SESQUIDECIMA COMPARATIONE COMPOSITI

- 27 Expositio est.
Vrf

- 28 quia XI continet X et decimam partem eius, i. unum
Aut

238,10 COMPOSITI

- 29 comparati
PnLpl

238,10 IN EADEM IGITUR SUNT PROPORTIONE NUMERI

- 30 in sesquiX^a
Vrf

238,11 NUMERI

- 31 L et LV
OBiKnLzPbPnPrV2WbWnWqAutEwnLlz
LV et L Aut et] om. PnWnWqEwn

238,11 DIFFERENTIA

- 32 V
OBiPbPnPrV2WqLpl
quinarius BiPbV2 quinaris PnLpl

238,12 IN QUA

- 33 sesquidecima
PnLpl

238,12 HI

- 34a X et XI
OQ²SBiKnPbPrV2WbWnWqAutEwn
XI] XII O

- 34b X XI numeri
Pe

238,13 EOS

- 35 L et LV
O

238,13 PROPRIA DIFFERENTIA

- 36 V
LzWbWnLlzEwn
LV Ewn

238,13 QUOD SI QUA DIFFERENTIA ...

- 37 Axioma
Vrf

238,13 QUA

- 38 aliqua
BiPb
- 39 data
Kn

238,14 EOS NUMEROS

- 40 ut LIII et LVIII
Aut

238,14 DIFFERENTIA

- 41 ut quinarius
Aut

238,15 UT

- 42 quomodo ita, exponit, s. ut
Aut

**238,15 EANDEM MENSURAM NUMERORUM PLURALITAS EX-
CEDAT IDEMQUE IN UTRISQUE SIT EXCESSUS ET SIT
DEMINUTIOR DIFFERENTIAE MENSURA, QUAM EST PLU-
RALITAS NUMERORUM**

- 43 quia pluralitas LIII numeri excedit decies V, et pluralitas LVIII excedit undecies quinque, et hac ablacione numeri, qui remansere post ablacionem, i. L et LV, inter se maiorem habent proporcionem, quam esset, cum unusquisque habebat in se ternarium abstractum.
Aut
oblacione *Aut*

238,15 PLURALITAS

- 44 copia
Aut

238,16 IDEMQUE IN UTRISQUE SIT EXCESSUS

- 45 aequalis transilitio
OPbV2
- 46 equalis transgressio
Bi
- 47 qui metiuntur eadem differentia
Pe5

238,16 EXCESSUS

- 48 augmentum
Pe5
- 49a ut non possit pertingere usque ad summam nimis exuberantem
Lpl
- 49b ¹non pertingens husque ad summam. ²Quinarius enim decies non
pervenit husque ad LIII, nec undecies husque ad LVIII.
LryVrf
2 om. Lry

**238,16 ET SIT DEMINUTIOR DIFFERENTIAE MENSURA, QUAM
EST PLURALITAS NUMERORUM**

- 50 non comprehendat totam quantitatem numerorum
OPe5
- 51 ut sunt III minus V duobus
KnLzPr²WbWnWqEwnLlz
ut] II° Pr V] om. Llz
- 52 Ipse exponet affatim in sequenti.
Aut

238,17 DIFFERENTIAE

- 53 V
EiEnKnLzMhMkPrWbWnWqEwnLlz

238,17 PLURALITAS NUMERORUM

- 54 L LIII
EiEnMhMk
LIII] III Mh
- 55 LIII et LVIII
KnLzPrWbWnWqEwnLlz

**238,18 MAIOREM OBTINEBUNT PROPORTIONEM AD SE INVICEM
NUMERI, SI EIS ILLUD, QUOD RELINQUITUR POST MEN-
SIONEM, RETRACTUM SIT, QUAM FUERUNT INTEGRI**

- 56 Verbi gratia: Maiorem habebunt proportionem L et LV, si ternarius utrisque fuerit detractus, quam habuerunt, dum erant integri, i. LIII.

Lpl

238,19 NUMERI

- 57 comparati
BiPb

238,19 SI

- 58 hoc est quod
Aut

238,19 EIS

- 59 numeris
Aut

238,19 QUOD RELINQUITUR POST MENSIONEM

- 60 III
PrWqAut

238,20 PROPRIA DIFFERENTIA

- 61 uniuscuiusque, i. decies V L, et undecies V LV
Aut
- 62 *Propriam differentiam* dicit quinarium, qui, dum metiebatur illos integros LIII et LVIII, ad eorum exuberationem non potuit pertinere.
Lpl

238,21 SINT ENIM NUMERI DUO LIII ET LVIII.

- 63 Si vero addas binarium unicuique, erunt LV et LX; atque idcirco in his minor proportio, quam in L et LV, aut si subtrahas ternarium utrisque.

KnLzPr²WbWqLlz

erunt] *om. Wq LX] XL LzLlz minor] om. Wq aut si] aut Kn ut Pr*

- 64 ¹Excepta [i. ablata] quadam praecisura [i. minima] LIII et LVIII in sesquitertia decima proportione sunt. ²Quod ita probatur: Sublata unitate a LIII et a LVIII duobus sublatiis [i. quia LVI continet LII et tredecimam partem eius, i. IIII, remota quadam praecisura] sesquitercii decimi sunt LII ad LVI. ³Divide ergo unitatem, quam a LIII^{bus} subtraxeras, in XIII minutias easque distribue singulas per singulos quaternarios, qui sunt XIIIes in LII^{obus}. ⁴Rursus duas unitates a LVIII subtractas dissipabis singulas in XIII minutias, ex quibus XIII sumptas, appones singulas singulis quaternariis, qui sunt XIII in LVI, et remanent XII minuciae. ⁵Hac igitur praecisura reiecta LIII et LVIII sesquitercii decimi sunt.

*LaMcPb⁹*Pc*Rl*AutLryVrf*

1 Excepta] Excepto *Lry* Facta *Vrf* i. ablata] i. oblata *add. supra Aut* quaedam *Mc* praescirura *Lry* i. minima] *add. supra Aut*

2 a LIII] LIII *McPbAutLry* de LIII *Vrf* a LVIII duobus sublatiis] duobus sublatiis LVIII *McPbAutLry* duobus sublatiis de LVIII *Vrf* i. quia - praecisura] *add. Aut sunt] om. Mc ad] et Mc*

3 ergo] *om. McPbRl* a LIII^{bus}] LIII^{bus} *McPbRlAutLry* de LIII *Vrf* distribuas *Aut* quaternarios] *om. LaRl*

4 a LVIII] LVIII *McPbRlLry* de LVIII *Vrf* XIII sumptas] XIII sumptas *McLry* singulas appones singulis *Lry* singulas] *om. McPbRlAutVrf sint Pb*

5 Haec *Aut*

238,24 L

- 65 quia decies quinque L sunt et non ultra
Aut

238,25 IDEM

- 66 quinarius
BiPbPrV2Aut

238,25 LV

- 67 quia undecies V LV sunt et non ultra
Aut

238,26 EX UTRISQUE

- 68 a LIII et LVIII
Aut

238,31 IN HOC IGITUR MANIFESTUM EST, MAIORIS ESSE PROPORTIONIS INTER SE L ET LV QUAM LIII AD LVIII. IN MINORIBUS ENIM NUMERIS MAIOR SEMPER PROPORTIO REPPERITUR; QUOD PAULO POSTERIOUS DEMONSTRABIMUS.

- 69 ¹Adtende lector, quia hoc solum vult demonstrare in hoc loco, quod maiores sunt proportiones, quando minores sunt numeri, quam cum augentur aequaliter. ²Quod paulo post confirmat de primo naturali numero.

OM7

- 70 ¹Verbi gratia duo ad unum dupla proportio est, III ad duos sesquialtera, IIII ad III sesquitertia. ²Maior itaque est proportio dupla quam sesquialtera, minorque numerus; maior sesquialtera quam sesquitertia, minorque numerus [quia in minoribus maior].

OBiM7McPbPc*V2AutLryVrf

1 a duo O duo ad II Aut

2 proportio est McPbV2AutLry est] om. Bi minorque] minor tamen Bi maior sesquialtera] minor sesquialtera Aut nam in sesquialtera Lry sestertia V2 minorque] minor tamen Bi quia in minoribus maior] add. Mc

238,31 IN HOC IGITUR

- 71 ablacione III ab utrisque

Aut

oblacione Aut

238,32 QUAM LIII AD LVIII

- 72 Nam sesquiundecima erit, si duo additi fuerint, ut sunt LV ad LX

Wq

XL Wq

238,32 IN MINORIBUS ENIM NUMERIS MAIOR SEMPER PROPORTIO REPPERITUR

- 73 ¹Quod maioribus numeris minor sit proportio, in minoribus maior. ²Hic queritur, quomodo minor proportio est in LIII et LVIII, quam in L et LV, ³et quomodo iterum maior proportio est in XLVIII et LIII, quam in L et LV.

⁴Sic est respondendum, quod, si iste Boetius iterum adderet super LIII II, essent LV, ⁵et ipsum numerum mensuraret quinarium undecies. ⁶Et si adderet super LVIII alia II essent LX, ⁷et mensuraret idem numerus illum duodecies; ⁸et esset sesquiundecima proportio inter LV et LX, quae est minor ex sesquidecima. ⁹Sed quamvis non

pervenit usque ad illam proportionem in LIII et LVIII, ¹⁰tamen apparet ex hoc, quod minor proportio est in maioribus numeris et maior in minoribus.

¹¹Item si demeret III ex XLVIII, essent XLV, et mensuraret illum quinarius novies. ¹²Et similiter, si tolleretur ex LIII III, remanerent L, et mensuraret illum quinarius decies. ¹³Et esset sesquiquinta proportio, quae maior est sesquidecima. ¹⁴Et est iste numerus, hoc est L et LV, medius inter maiorem et minorem. ¹⁵Nam minorem proportionem habet a maiore, et maiorem a minore.

¹⁶Et hic iterum quaeritur, quare III addidit quantitati numeri utriusque, ut maiores efficeret numeros, ¹⁷et quare duos minuit ex eadem quantitate, ut minores faceret.

¹⁸Sic solvendum est, quod quantitatem quinarii, qui est differentia praedictorum numerorum, divisit in duas partes, hoc est in III et II, ¹⁹et maiorem partem addidit quantitati praedictae, ut essent maiores numeri, et minor proportio; ²⁰et minorem dempsit ex eadem quantitate, ut essent minores numeri et maior proportio.

*O*LaM7McPb*Pc*PePqV2WqAutHwgLryVrf*

1] *om. LaM7McPcPePqWqAutHwgLryVrf*

2 Hic] *om. LaMcPcPeAutHwgLryVrf in LIII] LIII Pe in L] L PbV2 et in LV Pq*

3 iterum] igitur *Pq maior] minor PeHwg XLVIII] LVIII Pq in L] L Hwg et in LIII Pq LIII] LVIII Aut*

4 respondendum est *LaMcPeAutHwgLryVrf iste] om. Wq philosophus iste LaLry philologus iste McPeAutHwgVrf II] duo s. Lry essent] add. Pb³ om. V2*

6 alia] *om. La*

7 et] quem *Wq illum idem numerus La illum] om. Wq*

8 sesquiundecima inter LV et LX proportio *M7 propocio V2 inter] i. LaMc-PbPeV2AutHwgLryVrf minor est Lry ex] om. LaM7LryVrf est McAut*

9 quamvis] quinarius *OM7 quam Pb (vis add. Pb³) V2 ad illam proportionem non pervenit LaMcPbPeV2AutHwgLryVrf*

10 et] *om. PeHwg maiora in minoribus M7*

11 Item] *Ite V2 XLV] XLVI La*

12 Esset similiter *Hwg*

12-13 si III tolleretur de XLIII remaneret (remanerent *McAutLryVrf*) XL mensuraret quinarius (qui quinarius *AutLry*) octies et esset (essent *Mc*) sesquioctava proportio *LaMcAutLryVrf*

12 et similiter tolleretur XLIII iure manerent L *PbV2 si tres tolleretur de LXIII^{bus} (LIII Hwg) iure remanerent L PeHwg et mensuraret illum] mensuraret PbV2 quinarius illum Hwg illum] om. Wq*

13 Et] *om. Hwg quae] qui Mc*

14 numerus iste *Pq iste] om. Vrf hoc est L et LV] XLVIII et LIII PeHwg*

15 - 18 Sic solvendum est] *om. Vrf*

15 *om. LaMcAutHwgLry Nam maiorem proportionem habet a maiore minorem a maiore. PbV2 Nam maiorem proportionem habet ad minorem a maiore. Pe Nam maiorem proportionem habet a minore et minorem a maiore. Pq Nam maiorem proportionem habet a maiore minorem a minore. Wq*

16 Et hic] *om. La quare om. Hwg* quantitati numeri addidit *LaMcPb-PeV2AutLry* quantitati utriusque numeri addit *Hwg* utriusque numeri *M7* efficiat *Hwg*

17 minui *M7* quantitatem *V2* minorem *M7* faceret] efficeret *Pe*

18 Sic] Et illud sic *Wq* est] *om. Aut* quinarium] binarii *V2* qui] quae *LaMc-PbPeAutHwgLryVrf* quod *V2*

19 addit *OHwg*

19 maiores numeri - 20 ut essent] *om. Pq*

20 minorem] maiorem *Mc* dempsit] depressit *LaMcAutLryVrf* ut] *om. V2*

- 74 Si intelligis in multiplici, falleris; potius e contrario ibi inuenies: Maior enim est tripla quam dupla, et quadrupla quam tripla, et sic in ceteris. In superparticularibus et c. vera est regula.

Lpl

238,32 IN MINORIBUS ENIM NUMERIS

- 75 particularium

Q2S

239,1 QUOD PAULO POSTERIUS DEMONSTRABIMUS

- 76 in XII capitulo III libri

Q2S

239,2 SIN VERO ...

- 77 Axioma

Vrf

- 78 Ad confirmandam hanc praesentem, quam dederat regulam, hoc etiam addit. Dederat primum regulam de proportionione L et LV respectu proportionis iudicum, i. X et XI, a quibus excrescebant per quinarium, qui fuit illorum differentia. Et postea de exuberantibus, i. LIII et LVIII. Nunc vero de diminutis, i. XLVIII et LIII, in quibus postremis duobus confirmant datam regulam, quia in minoribus maior est proportio et in maioribus minor, quod subintelligitur.

Lpl

239,3 SUPERVADAT

- 79 supervincat

M6

- 80 supercrescat

PbV2AutLry

- 81 sicut binario XLVIII et similiter LIII

KnLzPr2WbWqLlz

et] *om. Wq*

239,3 EADEMQUE UTROSQUE NUMERI PLURALITATE PRAETER-EAT

82 illa differentia permensa

LzWbLlz

83 in sequenti solvetur

*Aut***239,3 EADEMQUE**

84 permensio

M6

85 equali

*Pb***239,5 SUPERIUS MENSI**

86 L LV

*Pe5***239,5 SUPERIUS**

87 quasi prius

*Aut***239,5 MENSI**

88 quia

*Aut***239,5 CUM ADDITIONE**

89 interposicio

*Aut***239,5 EIUS SUMMAE**

90 binarii

Pe5Wi

91 quinary

PnLpl

239,6 QUA

- 92 summa
M6Aut
- 93 secundum quam
Pc⁵

239,6 SUPERVADIT

- 94 differentia
CgPb³PiR1
instar textus CgR1

239,7 SINT ENIM NUMERI XLVIII ET LIII.

- 95 XLVIII LIII
L LV
LIII LVIII
Pb³

239,8 METIATUR IGITUR XLVIII NUMERUM QUINARIUS DECIES, FIUNT L.

- 96 Id, si dixerimus, decies V habebimus; duos plus, quam sint XLVIII.
Et hoc est, quod dicit: *L numerus supervadit numerum XLVIII binario.*
Aut

239,10 SUPERVADIT

- 97 habundat
Aut

239,10 BINARIO

- 98 duos supervadit
Aut

239,11 IDEM

- 99 quinarius
M³Q²SBiEnKnLzPiPqPrWbWnLplLlzTpi
quinarris Q

239,11 QUI

100a LV
PqPr

100b numerus, i. LV
Aut

239,11 QUI

101 quinararius
KnLzPr²WbLlz

239,12 LIII

102 et XLVIII
Wq

239,12 UTRISQUE

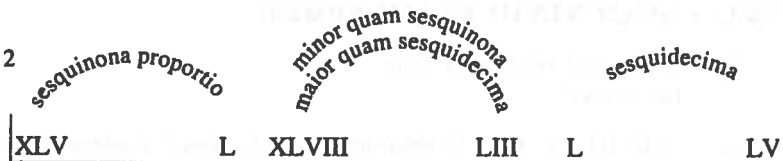
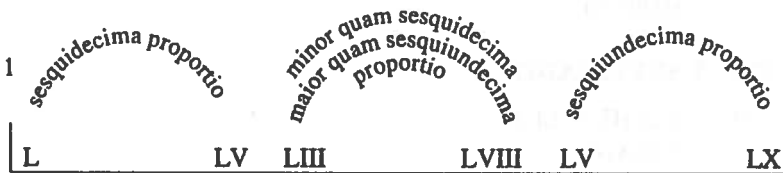
103 LIII et XLVIII
Aut

239,14 ad B14

104 XLVIII V LIII
L LV
LIII LVIII
Aut
cf. II,9,95

239,16 MINORE IGITUR ...

105

LaPe

1 sesquiundecima proportio] sesquiXLma *Pe*
 2 maior quam sesquinona minor quam sesquidecima proportio *La* sesquide-
 cima proportio *La*
instar textus La

239,16 MINORE IGITUR SUNT PROPORTIONE L AD LV

- 106 L enim ad XLV sesquinona proportio est, LV vero ad L sesquide-
 cima, ideoque minor.

LzPr²WbWqLlz
 XLV] LV *Wq* sesquinona] sesquitercia *Pr* sesquiquina *Wq* sesquidecima]
 sesquiundecima *PrWq* idemque *Llz*

239,16 MINORE

- 107 in
Aut

239,16 PROPORTIONE

- 108 sesquidecima
PbPcAutVrf

239,16 CUM ADDITIONE SCILICET BINARII

- 109 quae tamen in eis supercrevit
Q²SLzPbPqR1V2WqLlzPh
 qui *PbV2* tamen tantum *Wq* superexcrevit *LzPbPqR1V2Llz*

239,17 QUO

- 110 binario
M6PbV2Aut

239,17 SUPERVADIT

- 111 XLVIII et LIII
PbPcAutVrf

239,18 QUAM XLVIII ET LIII NUMERI

- 112 sesquinoni relicto ternario
PbPcAutVrf
 113 ¹XLVIII [et] LIII in sesquinona proportionem possent haberi, nisi
 quaedam unitatis particula deesset. ²Quod defectum dicimus
 hoc modo: ³Sublatis enim tribus ab utroque termino reliqui in

sesquinona proportione sunt. ⁴Tres vero unitates, quas XLVIII subtraxeras, partire singulas in tria. ⁵Has minutias singulas per singulos quinariorum, qui sunt novies in XLV, distribue. ⁶Eandem divisionem fac et de tribus, quos LIII recidisti, ⁷similiterque singulas minutias singulis quinariis, qui sunt decies in L, appone. ⁸Sed VIII minutiae [singulis] VIII quinariis aequabuntur. ⁹Decimo igitur si non deficeret minutia, XLVIII et LIII sesquinoni essent.

*LaMcPb⁹Pc*R1AutLryVrf*

1 XLVII Lry et] *add. AutLryVrf*

3 enim] *om. LaAutLryVrf sesquinona] sesquitercia LaLryVrf*

4 vero] *om. La a XLVIII LaAut de XLVIII Vrf detraxeras Vrf in tria] in alia a tria (alia cancell.) Aut*

5 XLII Lry

6 et de] *ex La a LIII LaAut recidisti] retulisti Vrf*

8 quinariorum Lry singulis] *add. Vrf*

9 Decima AutVrf deficient Aut LXLVIII et LII Mc

239,19 MAIORES VERO ET MINORES PROPORTIONES HOC MODO INTELLEGUNTUR.

114 Determinat regulam superius datam.

Lpl

239,23 UNDE FIT, ...

115

sesquitercius			sesquialter		
sesqui- sesquiquartus quintusdecimus			sesqui- sesquitercius octavus		
XII	XV	XVI	VI	VIII	VIII
CCXXV	CCXL	CCLVI	LXIII	LXXII	LXXXI
sesquiquintus sesquiquintus decimus decimus			sesquioctavus sesquioctavus		
minus quam sesquiquartus			minus quam sesquitercius		

La

239,25 HINC EVENIT, UT IN NUMERIS MINORIBUS MAIOR SEMPER VIDEATUR PROPORTIO SUPERPARTICULARIUM NUMERORUM.

- 116 non autem multiplicitum, quia multiplex, quanto maior est in numero, tanto maior in proportionem. Superparticularis vero in minoribus maior, in maioribus minor.

*Pe*⁵

239,26 SUPERPARTICULARIUM

- 117 sesquialterorum

Aut

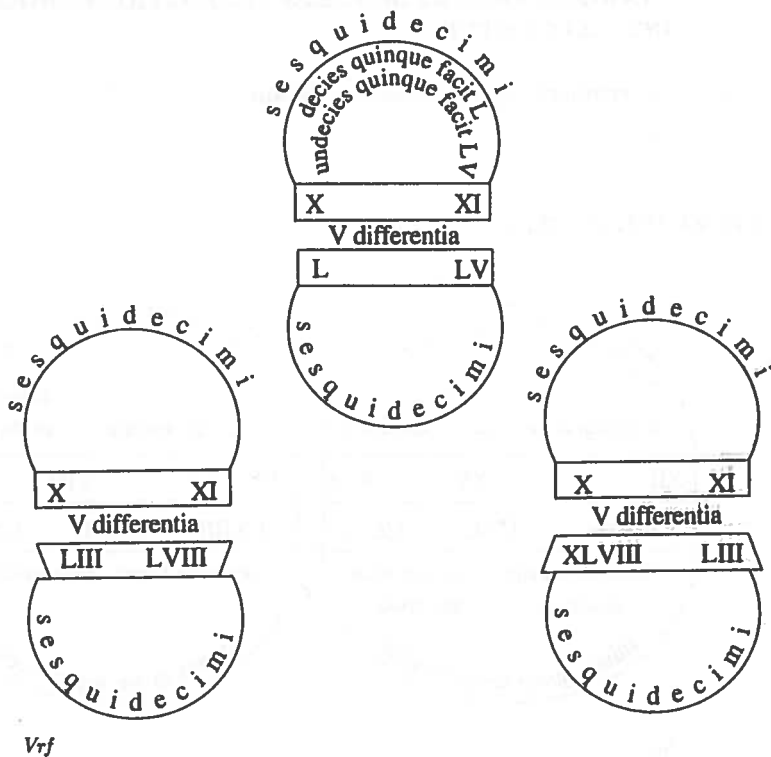
240,3 MINOR

- 118 proportio

*OM*⁶

240,4 HINC APPARET ...

119

240,4 HINC APPARET

120 ex naturali numero

M6

121 ex ratione praemissa

*Aut***240,5 SUPERPARTICULAREM**

122 sesquialteram

*Aut***240,6 AEQUA PLURALITAS ADDATUR**

123 V XLVIII et LIII

EiEn

124 ut in L et LV assumpta pluralitate s. binario

*Aut***240,6 AEQUA**

125 aequalis

*OM6PbV2***240,6 MAIOREM ESSE PROPORTIONEM ANTE AEQUAE PLURALITATIS AUGMENTUM, QUAM POSTEA QUAM EIS PLURALITAS AEQUA SIT ADDITA.**

126 unde in L et LV maior est proportio quam prius, cum III in utroque adiiciuntur et fiunt LIII et LVIII.

*OQ²SV¹PbPqWq*unde in] inde *O* unde inter *V* quam] quae *Pb* quod *Pq* quia *Wq* prius] post *OPb* proportio *VWq* postquam *Pq* cum] *om. Pq III] om. OPb*

127 sicut superius monstratum est in XLVIII et LIII, [quibus utrisque equaliter binarius est additus.]

*KnLzWbWqLlz*superius] in superioribus numeris *Wq* in] i. in *Wq* quibus - additus] *add. LzWbLlz* binarius equaliter *Llz***240,6 MAIOREM ESSE PROPORTIONEM**

128 sicut in L et LV ante additionem ternarii

Pc⁵

240,6 MAIOREM ESSE

- 129 apparet, dico
Aut

240,7 ANTE AEQUAE PLURALITATIS AUGMENTUM

- 130 priusquam pluralitas addatur
Aut
- 131 ut minorem proportionem faciunt L et LV assumpta equa plurali-
tate, s. binario, quam XLVIII et LIII
Aut

240,8 POSTEA QUAM EIS PLURALITAS AEQUA SIT ADDITA

- 132 in XLVIII LIII, ut in L et LV, et LIII et LVIII
O

LIB. II, CAP. 10

240,11 ILLUD ETIAM ...

- 1 Axioma

Vrf

240,11 PRAEMITTENDUM

- 2 antemittendum

Pn

- 3 dicendum

PnAut

240,12 PAULO POST

- 4a in II kapitulo IIII libri

*Q²SCgRzWq*paulo post s. in secundo quarti libri capitulo *repet. in marg. Rz* in capitulo II° *Wq*

- 4b
- Paulo post*
- quaere explanationem huius capituli in secundo capitulo quarti libri.

*BiMcPb³PcPeVzAutLryVrf*Paulo post] *om. BiPe* quarti] huius *Mc*

- 4c in IIII
- ^{to}

Pe⁵

- 4d in sequentibus melius intelleges i. IIII libro

Pr²

240,12 SI MULTIPLEX INTERVALLUM BINARIO FUERIT MULTIPLICATUM, ID ETIAM, QUOD EX ILLA MULTIPLICATIONE NASCETUR, MULTIPLEX ESSE

- 5
- ¹
- Intervallum*
- , i. proportio,
- binario multiplicatur*
- , cum in tribus terminis extenditur.
- ²
- Nam inter duos terminos unum est tantum intervallum.
- ³
- Ad hanc autem probandam sententiam, cum primum vicini sibi conferantur termini, deinde conferuntur extremi [ad se].

*Q²SV¹LzMcMf²MhMkMmShWqLlz*1 Intervallum - multiplicatur] *om. LzMfMhMkMmShLlz* Intervallum est proportio binario multiplicato *Mc* i.] hoc est *Wq*2 unum tantum intervallum est *QSMm* unum tantum est intervallum *LzMfMhMkShLlz*

3 autem] *om. LzMfMhMkMmShLlz* vicini conferantur sibi *QS* sibi vicini conferantur *LzMfMhMkMmShLlz* sibi vicini conferuntur *Mc* deinde] dehinc *Wq* conferuntur] conferantur *Wq* ad se] *add. Mm*

- 6 ¹Multiplicatio intervalli per binarium in cuiuslibet specie et inaequalitatis proportionem fit, cum tres termini sumuntur ad proportionalitatem. ²Et sit proportio medii ad extremos, et rursus extremorum ad se.

LzMf²MhMkMmShLlz

1 per binarium in] per *suprascr.* in *Mm* et inaequalitatis] equalitatis *Mm* et equalitatis *Sh*

2 sit] *om. LzLlz* extremas *Sh* et rursus *om. Mm*

- 7 Quod dicit: multiplicari per binarium, nihil aliud est, nisi, ut bis fiat eadem proportio in tribus terminis.

LzLlz

alia manu Lz dicunt *Llz*

- 8 ¹*Multiplex intervallum* est, quod ex sesquialtero sesquitercioque nascitur: II IIII VI. ²Dum primus multiplex binarius binario multiplicatur, id, quod inde nascitur, i. IIII, multiplex est. ³Similiter dum secundus multiplex, qui est quaternarius, binario multiplicatur, VIIInarius natus multiplex. ⁴Similiter senarius binario multiplicatus XII multiplicem reddit, et reliquae.

Mc

2 Dum primus] duprimus *Mc* binario] binarium *Mc*

- 9 ¹*Intervallum*: hic proportionem adicipias. ²Proportio enim binario multiplicatur, cum in tribus terminis extenditur. ³Duos etenim et unum dupla regit proportio, quae binario multiplicata in tribus terminis extenditur: I II IIII. ⁴Dupla namque hic proportio geminatur, dum eadem, quae inter II et I, inter IIII et II redditur. ⁵Ex hac itaque multiplici proportionem, i. duplici, binario multiplicata multiplex redditur, i. quadrupla.

Pe

5 multiplici] multiplicio *Pe*

- 10 Dico: si binario fuerit multiplicatum, id quod nascetur multiplex esse demonstrabitur. Nam si illud non fuerit multiplex, nec illud, quod binario fuerit *m<ultiplicatum>*, erit multiplex a pari per conversionem. Sicut: 'Homo est animal.' Nam si non est animal, non est homo.

Aut

240,12 MULTIPLEX INTERVALLUM

- 11 II IIII

KnLzPrWb

240,12 INTERVALLUM

- 12 vel spatium

M6

- 13 proporcio

*Aut***240,12 BINARIO FUERIT MULTIPLICATUM**

- 14 bis geminetur, ut, si haec proporcio I II geminetur, i. addatur huic alia, ut sit sic: I II IIII. Tunc IIII
- ^{or}
- ad unum faciunt multiplicem proporcionem, sicut duo ad unum.

*Aut***240,12 BINARIO**

- 15 per binarium, hoc est, quando binae multiplicantur proportiones

*LzWbLz***240,14 MULTIPLEX ESSE**

- 16 constat

LzWb

- 17 apparet

M6

- 18 demonstrabitur

*Aut**cf. II,10,27; II,10,39***240,14 QUODSI ID, QUOD EX TALI MULTIPLICATIONE PROCREATUM SIT, NON FUERIT MULTIPLEX, TUNC ILLUD NON ESSE MULTIPLEX, QUOD BINARIO FUERIT MULTIPLICATUM**

- 19 I II
-
- III VI

*K_n***240,14 QUOD EX TALI MULTIPLICATIONE PROCREATUM SIT**

- 20 duo extremi termini

*PbV2*extremi termini] *om. V2*

240,14 EX TALI

- 21 illa
Mm

240,15 PROCREATUM SIT

- 22 vel nascetur
M4

240,15 TUNC ILLUD NON ESSE MULTIPLEX, QUOD BINARIO FUERIT MULTIPLICATUM.

- 23 V IIII
KnLzWb

- 24 Sint IIII^{or} V et I. Bis quinque non est multiplex quaternarii.
Wq

240,15 TUNC ILLUD NON ESSE MULTIPLEX

- 25 apparet
M6

- 26 manifestum est
PqWq

240,16 QUOD BINARIO FUERIT MULTIPLICATUM

- 27 demonstrabitur
Aut
cf. II,10,18; II,10,39

240,17 ITEM SI SUPERPARTICULARIS PROPORTIO BINARIO MULTIPLICETUR, ID QUOD FIT, NEQUE SUPERPARTICULARE ESSE NEQUE MULTIPLEX.

- 28 Axioma
Vrf

- 29 Require explanationem in principio libri.
Cg

- 30 certum est
WiBwi

- 31 II III
III VI
K_n
- 32 III VI VIII
Pr
- 33 ¹Nonne II et III sesqualteri? ²Bis bini IIII et bis terni VI. ³Nonne similiter sesqualteri? ⁴Sed non ita debes accipere, quod dicit: *si binario multiplicetur*, ⁵sed ita potius ut [duobus intervallis] fiat coniuncta proportionalitas in tribus terminis hoc modo: ⁶Sit primus terminus IIII, huius sesqualter VI, et senarii VIII, ⁷qui novenarius ad primum comparatus nec multiplex nec superparticularis eius invenitur.

*BiCgLaMcPb³Pc*R2*AutLryVrf*

1-3] II et III sesqualteri sunt. Multiplicati II per binarium reddunt IIII et III per eundem multiplicati reddunt VI. Sex et IIII nonne similiter sunt sesqualteri?
Bi

2 et] *om. Cg*

4 debes accipere] accipiendum *CgR2* dicit] dicitur *CgR2* dicis *La* Si binarii multiplicentur *Lry*

5 duobus intervallis] *add. BiCgR2* fiat] sit *Bi*

6 terminus] numerus *Lry* sesqualteri *Mc*

7 eius] ei *Mc*

240,17 SI SUPERPARTICULARIS

- 34 vel: si intervallum non multiplex
PiTpi

240,17 BINARIO

- 35 binis proportionibus
LzWbLlz

240,18 ID QUOD FIT

- 36 ex tali multiplicacione
Aut

240,18 FIT

- 37 nascitur
Pn

240,18 NEQUE SUPERPARTICULARE ESSE NEQUE MULTIPLEX

38 constat

Pe⁵P_q

39 demonstrabitur

*Aut**cf. II,10,18; II,10,27*

40 quia non utrumque est, sed aut superparticulare est aut multiplex

*MfMhMm**alia manu Mf est] om. Mm est] om. Mm***240,19 QUOD**

41 et

*Aut***240,19 NEQUE MULTIPLEX EST NEQUE SUPERPARTICULARE**42 I II IIII. II multiplex intervallum est, quod duplum est unitatis. Si binarius binario multiplicetur, erit multiplex et perveniet ad tertium terminum; sunt enim IIII^{or}.*W_q**duplus W_q***240,20 NEQUE SUPERPARTICULARE**

43 est

*Aut***240,20 TUNC**

44 quoniam

*Pe⁵***240,21 VEL SUPERPARTICULARIS VEL ALTERIUS GENERIS**

45 est

P_h

46 esse

WiB_{wi}

47 monstrabitur esse

Aut

240,22 NON VERO MULTIPLICIS

48 constat
Pe⁵

49 liquet
WiBwi

LIB. II, CAP. 11

240,24 HIS

- 1 quere in antea
P_r²
- 2 modo dictis
Aut

240,24 DUOS PRIMOS SUPERPARTICULARES PRIMAM EFFICERE MULTIPLICEM PROPORTIONEM

- 3 Axioma
V_rf
- 4 Si senarium, qui est triplus ad binarium, octonario iunxeris, qui est sesquitercius ad senarium hoc modo: II VI VIII, octonarius ad binarium quadruplus est.
O

240,24 SUPERPARTICULARES

- 5 species
K_n
- 6 sesqualteros
Aut

240,25 PRIMAM EFFICERE MULTIPLICEM PROPORTIONEM

- 7 dupplam
M₆

240,25 SI SESQUALTER ET SESQUITERTIUS CONIUNGANTUR, DUPLICEM CREANT

- 8 in arithmetica non
Q²

241,1 DUPLICEM

- 9 quae est diapason
B_x

241,3 SESQUALTER

- 10 est
PiTpi

241,4 RURSUS PRIMUS MULTIPLEX PRIMO ADDITUS SUPERPARTICULARI SECUNDUM MULTIPLICEM CREAT.

- 11 Axioma
Vrf

241,4 PRIMUS MULTIPLEX

- 12 duplus
BiPbPcPnPqV2AutLplVrf
duplex *V2*

- 13 binarius
PnLpl

241,4 ADDITUS

- 14 sequenti
PcAutVrf

241,4 SUPERPARTICULARI

- 15 sesqualtero
BiPbPcV2AutVrf

241,5 SECUNDUM MULTIPLICEM

- 16 triplum s. VI
PnLpl

241,6 PRIMUS SCILICET MULTIPLEX

- 17 duplex
Pe⁵
- 18 quantum ad proportionem, non ad numerum
Wq

241,7 SUPERPARTICULARIS

- 19 sesqualter
PcPe⁵AutVrf
sequalter *Pc*

241,8 QUI

20 triplus

*Pe*⁵

241,9 QUODSI TRIPLUM SESQUITERTIO ADDAS, QUADRUPLUS EFFICIETUR, SI QUADRUPLUM SESQUIQUARTO QUINCUPUS

21 Verba gratia: Pone II et eius triplum, i. senarium, senarii autem sesquitercium VIII. Nonne VIII ad II quadruplus? Pone igitur I, et eius quadruplum, i. IIII, huius autem sesquiquartum, i. V. Nonne V ad I quincuplus? Sic est de ceteris.

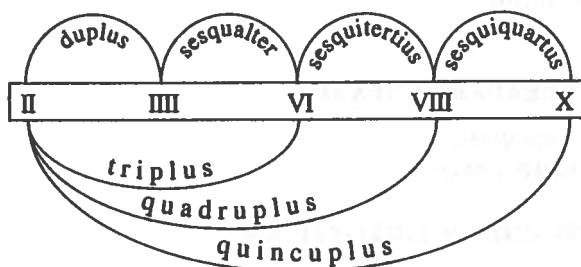
Bi

22

	quadruplus		quincuplus	
	triplus	sesquitercius	quadruplus	sesquiquartus
II	VI	VIII	II	VIII
				X

Ei

23

Pn

241,9 QUODSI TRIPLUM SESQUITERTIO ADDAS, QUADRUPLUS EFFICIETUR

24 II VI VIII

Q²Kn

241,9 QUODSI TRIPLUM SESQUITERTIO ADDAS

25 VI s. binarii VIII eius

Wq

241,9 TRIPLUM

- 26 VI
OLzPnWbWqLplLlz
- 27 XII IIII
Pe⁵
- 28 numerum
Aut

241,9 SESQUITERTIO

- 29 VIII
OEiEnLzPnWbLplLlz
VIII *Wb*
- 30 IIII III
Pe⁵

241,9 ADDAS

- 31 VI
Wq

241,9 QUADRUPLUS

- 32a VIII ad II
OWq
- 32b II VIII
EiEnMhMk
- 33 binario
PnLpl

241,10 SI QUADRUPLUM SESQUIQUARTO QUINCUPLUS

- 34 II VIII X
Q²

241,10 QUADRUPLUM

- 35 VIII
OKnPbPnVzWqLpl
- 36 XVI IIII
Pe⁵
- 37 numerum
Aut

241,10 SESQUIQUARTO

- 38 X
OEiEnKnMkPnLpl
- 39 ad X
Wq
- 40 XX XVI
Pc⁵
- 41 addas
Aut
- 42 denario; qui habet quartam partem octonarii, i. quincuplus erit ad binarium.
OPtV₂
i.] *om. O*

241,10 QUINCUPPLUS

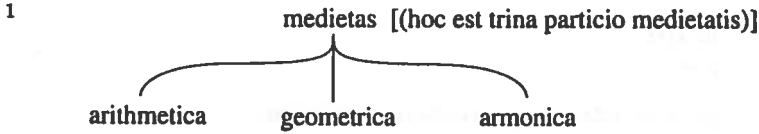
- 43 X ad II
OWq
- 44 XX IIII^a
Pc⁵
- 45 binario
PnLpl
binari *Lpl*

241,12 MULTIPLICES

- 46 numeri
Pc⁵
- 47 proporciones
Aut

LIB. II, CAP. 12

241,13 DE ARITHMETICA GEOMETRICA ARMONICA MEDIETATE.

McPb³R2AutLryVrf
 medietas] *om. Aut(2)* (hoc est trina particio medietatis)] *add. Pb (cf. 241,24)*
gl. repet. Aut

241,16 PROPORTIO ENIM EST ...

2 Diffinitio

Mc

3a Quid proportio sit

Cg

3b Quid sit proportio

EnMc

3c Proportio

Kn

3d Quid proportio [(Duorum terminorum ad se quaedam comparatio)]

Pb³R2AutLryVrf

(Duorum terminorum ad se quaedam comparatio)] *add. Pb*

4 Quid proportio et quid proportionalitas

LzWbLlz

5 Quid sit proportio. Proportio est s. duorum terminorum ad se comparatio. Proportionalitas autem in tribus terminis minimis constat.

Bi

241,17 TERMINOS AUTEM VOCO ...

6 Quid [sit] terminus

McR2

241,18 PROPORTIONALITAS EST ...

- 7 Quid proportionalitas [(Equarum proportionum collectio)]

CgMcPb³R²AutLryVrf
 (Equarum proportionum collectio)] *add. Pb*

- 8 in IIII°

Pc⁶

- 9 propter tetracorda diversorum generum

Pc⁶

241,18 AEQUARUM PROPORTIONUM COLLECTIO

- 10 ut plures dupli vel <...>

Pn

- 11 ut aequae sint proporcionones vel differentiae, vel ut sic se habeant differentiae maiores et minores ut maximus terminus et minimus. In sequenti solvetur.

Aut

241,19 IN TRIBUS TERMINIS

- 12 solummodo

PnLpl

241,20 MINIMIS

- 13 pluribus

Pc⁵

- 14 tantum tribus

PnLpl

tantum] *om. Lpl*

241,20 MINIMA (pro MINIMIS)

- 15 ita vocatur

Aut

241,20 CONSTAT

- 16 Constat autem plerumque in pluribus, ut in IIII vel VI terminis.

BiLaMm¹Pb³PdR¹V²WbAutVrf

instar textus LaPdWbAutVrf

vel VI terminis] vel in pluribus *R¹* terminis vel sex *Vrf*

241,20 CUM ENIM PRIMUS ...

- 17 Hoc totum in figuris sequentibus expeditur.

Aut

cf. 242,22-23 (B15)

241,22 ESTQUE

- 18 sciendum est, quae

Aut

241,23 TERMINOS

- 19 numeros

MaTpi

vel numeros *Tpi*

241,23 QUI SECUNDUS

- 20 est

Vrf

241,24 MEDII TERMINI CONIUNGENTIS

- 21 genitivus

Pn

- 22 quia medius coniungit proportionibus

OPtV2

241,24 AUT ENIM AEQUA EST DIFFERENTIA ...

- 23 I

Q²

- 24 Primum medietatis genus arithmeticae

Mc

- 25 et haec est arithmetica

Vrf

241,27 I. II. III.

- 26 aritmetica

Bx

- 27 arithmetica medietas

Pb

241,28 UNITAS DIFFERENTIAM TENET

28 in arithmetica

*Aut***241,28 NON EST AUTEM AEQUA PROPORTIO**

29 quare? quia

*Aut***242,2 AUT EST AEQUA IN UTRISQUE PROPORTIO ...**

30 II

 Q^2

31 Secundum genus medietatis geometricae

Mc

32 geometrica

*Vrf***242,2 IN UTRISQUE**

33 terminis

*Aut***242,3 UT**

34 verbi gratia

*Aut***242,3 I. II. III.**

35 geometrica medietas

*Pb***242,3 NAM ...**

36 et bonum exemplum attuli

*Aut***242,5 BINARIUS**

37 est

Aut

242,7 EST VERO TERTIUM MEDIETATIS GENUS ...

- 38 III
 Q^2
- 39 Tercium genus medietatis armonicae
Mc
- 40 armonica
Vrf

242,7 EST VERO

- 41 F<ulbertus>: Aut est
Pb^gAutVrf
- 42 sciendum, quod est
Aut

242,7 QUOD

- 43 scilicet
Aut

242,8 EISDEM PROPORTIONIBUS

- 44 inter se
Aut

242,9 QUEMADMODUM

- 45 in dupla proporcione
Aut

242,9 MAXIMUS TERMINUS

- 46 VI
PrAut

242,10 MINIMUM

- 47 terminum
Bi
- 48 III
PrAut

242,10 DIFFERENTIA

49 II

*Aut***242,11 AD MINORUM DIFFERENTIAM TERMINORUM**

50 III et IIII; i. dupla est; nam II ad I duplex

*Aut***242,11 DIFFERENTIAM**

51 ipse solvit

*Aut***242,12 III. IIII. VI.**

52 armonica medietas

*Pb***242,15 AD UNITATEM**

53 quae est differentia inter III et IIII

*Aut***242,15 MAXIMUS TERMINUS**

54 VI

*PnAutLpl***242,16 AD MINIMUM**

55 III

*PnAutLpl*II *PnLpl***242,16 MAIORUM DIFFERENTIA**

56 II

*Aut***242,16 AD MINORUM DIFFERENTIAM TERMINORUM**

57 I

AutWvc

242,22 ARITHMETICA (B15)

- 58 Hic aequae sunt differentiae, non aequa proportio.

Mc

242,22 GEOMETRICA (B15)

- 59 Hic aequa est proportio, non aequae differentiae.

Mc

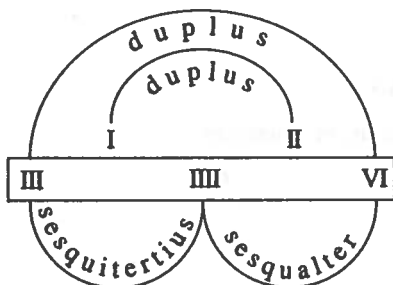
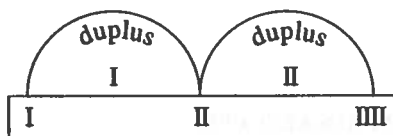
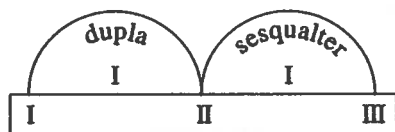
242,22 ARMONICA (B15)

- 60 Hic neque aequa differentia, neque aequa proportio, sed sicut maximum est ad minimum, ita differentia maiorum ad differentiam minorum.

Mc

242,23 I. II. III. I. II. III. III. III. VI. (B15)

61

MhMk

242,27 INTER HAS TRES MEDIETATES PROPORTIONALITAS QUIDEM PROPRIE ET MAXIME GEOMETRICA NUNCUPATUR

- 62 arithmetica, armonicam, geometricam. Quamvis proportionalitates vocamus, non proprie; s. geometrica proportionalitas dicitur proprie, alie vero usurpative.
Aut

242,28 IDCIRCO ...

- 63 quare geometrica proprie dicitur proportionalitas
Aut

242,29 TOTA CONTEXITUR

- 64 ut superius diximus
Aut

242,30 PROMISCUE

- 65 indifferenter
EiEnMhMk
- 66 confuse
Mc
- 67 quasi permiscue a permiscendo
Pe⁵
- 68 mixtum
Pn

242,30 PROPORTIONALITATES

- 69 scilicet
Aut

242,30 CETERAS

- 70 arithmetica et musicam
Pe⁵

LIB. II, CAP. 13

243,2 IN HIS

- 1 medietatibus
PnAutLpl

243,3 UT SUPERIUS DISPOSUIMUS

- 2 in tribus constat terminis
BiLaPb³Pr¹R²V²W⁶
instar textus LaPbW⁶
constat terminis] numeris constat *Pr*

243,4 UNUS

- 3 medius
Pn

243,4 NUMERUS MEDIUS

- 4 ut in V medietates
PnLpl

243,4 MAIORI

- 5 III
Aut

243,5 MINORI

- 6 I
Aut

243,5 PRAEPOSITUR

- 7 In figuris praemissis patet.
Aut
cf. 242,22-23 (*B15*)

243,5 QUOTIENS VERO DUO SUNT MEDII

- 8 haec est disiuncta s.
Aut

243,8 BINARIUS

- 9 duplus
OPbV2

243,9 UNDE

- 10 a causa
Aut

243,11 IN TRIBUS MINIMAM TERMINIS

- 11 ad minus in tribus terminis
Aut

243,12 IN QUATTUOR

- 12 ut diximus
Aut

243,12 PLURIBUS

- 13 terminis
Aut

243,13 I. II. III. VIII. XVI.

- 14 ¹Differentiae horum sunt I II III VIII. Animadvertendum hic, quod in minoribus differentiae II ad I duplam habent proportionem. ²In maioribus differentia III ad differentiam minorum, quae est duo, duplam tenet.

Mc

I I II III VIII] II III I VII *Mc*

243,14 SED HIC NON ERUNT DUAE PROPORTIONES, SED PLURES

- 15 Hic neque arithmetica neque geometrica neque armonica est proportionalitas, sed quantum vult aliquis, extendit in longum.

OQ¹V¹LzMf²MhMkPbPe⁵ShWqLlz

neque geometrica] *om.* O est] *om.* *OLzMfMhMkPbPeShWqLlz* aliquis aliquis *Mf* extendit] ostendat *LzLlz*

243,14 DUAE

- 16 tantum
AutVrf

243,14 SEMPERQUE UNA MINUS

- 17 In quatuor terminis tres sunt proportiones, in quinque quatuor, ut hic; in sex quinque, et sic in reliquis.

OCgPbV2

In] Nam in *Cg* tres] *om.* *O* in sex quinque] *om.* *Cg*

- 18 ut in tribus duae, in quattuor terminis tres

OPe5

- 19 quia, si terminorum sunt III, proporciones erunt duae, s. minus; si terminorum IIII, proportiones erunt III; semper minus erit proportionum quam terminorum.

Pe5

- 20 quia si termini sunt V, et proportionalitates non erunt nisi quattuor

Aut

243,14 SEMPERQUE

- 21 et sciendum quod

Aut

243,15 UNA MINUS

- 22 proportio

KnPe5Pr

- 23 proportionalitas

Aut

LIB. II, CAP. 14

243,16 CUR ITA APPELLATAE SINT DIGESTAE SUPERIUS MEDIETATES.

- 1 Cur medietates haec ita nominentur aritmetica, geometrica, armonica.

R2

- 2 Non dat ethimologiam nominum, sed causam.

Aut

243,18 NUNCUPATUR

- 3 ideo, quia

Aut

243,18 QUOD INTER TERMINOS SECUNDUM NUMERUM AEQUA EST DIFFERENTIA

- 4 quia arithmetica speculatrix est naturalis numeri, i. per se discretæ quantitatis

Pe

- 5 ut dictum est

Aut

- 6 in figura praemissa patet

Aut

cf. 242,22-23 (B15)

243,18 SECUNDUM NUMERUM

- 7 non secundum proportionem

Pe5

243,19 DICITUR

- 8 ideo, quia

Aut

243,20 QUOD SIMILIS EST QUALITAS PROPORTIONIS

- 9 In omnibus terminis aequas habet proportionem.

CgPbV2

243,20 SIMILIS

- 10 equalis
Aut

243,20 ARMONICA

- 11 Armo grece aduno, inde armonia continuata vox dicitur.
Pe
- 12 ¹Armonia grecus sermo est, et dicitur suavis modulatio cum consonantia plurimarum vocum. ²Unius siquidem vox non proprie armonia dicitur. ³Tonus est tocus constitutionis armoniae differentia et quantitas, quae in vocis accentu sive tenore consistit. ⁴Armonia est facultas differentiae acutorum et gravium sonorum sensu ac ratione perpensa i. estimata.

*Pe*⁵

³ cf. *Cassiod. inst. II, V, 8*

⁴ cf. 352,4-5

243,21 VOCATUR

- 13 ideo
Aut

243,21 COAPATATA

- 14 ut armonia ex diversis vocibus coaptatur
*Pe*⁵

243,21 DIFFERENTIIS

- 15 ¹Differentia et discretio unum est. ²Discretio vero a discrimine venit. ³Est autem proprie discrimen maior acus, quo capilli mulierum discriminantur, i. dividuntur.
*Pe*⁵

243,24 COMMEMOREMUS

- 16 meminerimus
Bi

LIB. II, CAP. 15

243,25 QEMADMODUM AB AEQUALITATE SUPRADICTAE PRO-
CESSERINT MEDIETATES.

- 1 Aequalitas
Mm

244,1 PRAEDICTUM

- 2a in libro II, capitulo VII
Q²P_q
- 2b in VII capitulo II libri
BzKnW_q
libri secundi *W_q*

244,3 ET SICUT NUMERI CAPUT EST UNITAS

- 3 exponit s.
Aut

244,4 ITA PROPORTIONUM AEQUALITATEM ESSE PRINCIPIUM

- 4 praedictum est
Aut

244,5 QUOCIRCA HOC MODO ARITHMETICA MEDIETAS AB AE-
QUALITATE NASCETUR.

- 5a Arithmetica
Pb⁹R₂
- 5b Arithmetica medietas
McP_n
arithmetia *Mc*
- 6 Quomodo arithmetica medietas inveniatur
Lpl

244,6 AB AEQUALITATE NASCETUR

- 7 vere *ab aequalitate nascetur, quia positus t<ribus> e<quis>*
Aut

244,6 POSITIS ENIM TRIBUS AEQUIS TERMINIS

- 8 Tria praecepta arithmeticae
Mc

244,6 DUO MODI SUNT

9a quos monstrabo

PbV2

quod *V2*

9b quos iam monstrabit

Aut

244,7 PONATUR ENIM PRIMUS PRIMO AEQUUS

10 ecce alter modus, inferius vero alter ibi

Aut

244,8 SECUNDUS PRIMO AC SECUNDO

11 est enim alia et c.

Aut

244,13 ERITQUE DISPOSITIO HAEC

12 in arithmetica non

Q2

244,22 DE TERNARIO

13 sit

Aut

244,25 IN HIS

14 figuris

Aut

244,27 IPSI VERO NUMERI

15 ut unus, duo, III

OPe5

244,28 AEQUALITATEM

16 principium

Pe5

cf. 244,26

244,29 UNUS INTER TERMINOS SEMPER NUMERUS INTERMITTITUR

- 17 ut inter duo et IIII ternarius intermittitur
OPe⁵

244,30 SIN VERO TERNARIUS

- 18 Hoc in istis figurulis conspici potest.
Pb
- 19 quod totum paret in figuris
Vrf
cf. 244,23-24 (B18)

244,30 TERNARIUS

- 20 teneat equalitatem
OPe⁵
- 21 equo teneat
KnPr
eque Pr
- 22 tenuerit principium aequalitatis
PbV2

244,30 IDEM

- 23 ternarius
OPbV2Lpl

244,31 INTER NUMEROS VERO DUO NATURALITER CONSTITUTI INTERMITTUNTUR

- 24a ut inter III et VI quartus et quintus intermittuntur
OPe⁵
III et VI] III VI Pe
- 24b ut inter III et VI tres differunt, et duo sunt termini intermissi IIII^{or}
et V
PbV2

244,31 EST ETIAM ALIA PROPORTIONALITATEM ARITHMETICAM PROCREANDI VIA.

- 25 Nota: Secundus modus arithmetica medietatem inveniendi
Cg
- 26 Alius modus idem inveniendi
Lpl

245,1 VIA

- 27 ratio
Mc

245,8 ad B19

- 28 Haec est autem huius descriptionis forma.
Wve

245,9 I² (B19)

- 29 bis accepto
Aut

245,9 II. III. IIII. (B19)

- 30 differentia unitas
Lz
31 Hic unitate se praecedat.
Mc

245,20 IIII. VI. VIII. (B20)

- 32 differentia binarius
LzLlz
33 binario
Mc

245,23 NATURALITER

- 34 intermittitur
Kn

245,24 QUOD SI TERNARIUS AEQUALITATIS PRINCIPIUM SIT, FIET TERNARIUS DIFFERENTIA UNO MINUS SEMPER NUMERIS INTERMISSIS.

- 35 ¹ut verbi gratia sint tres unitates et numeri ad regulas superiorum subtus:

²III III III

VI VIII XII

³In his ergo ternarius est differentia et duo numeri intermissi, i. uno minus, quam sit differentia.

OBcCgLaLz*Ma^tMcMmPbPcPdPiR1V2AutLhaLplLryLlzPnsTpiVrf

1 ut] *om. CgLaLzMaMcMmPcR1AutLhaLplLryLlzPnsVrf sunt Lz tres]*
 quattuor *Tpi* unitates et] *om. CgLaLzMcMmPcR1AutLhaLplLryLlzPnsVrf*
 cancell. *Pb* eras. *Pd* regulam *O* superiorum] *om. O* subtus] sumpti *Aut*
 est *add. Tpi*

2-3 *inverso ordine La*

2 *om. Lpl*

3 ergo] *om. Tpi* differentia est *Lpl* i. uno minus, quam sit differentia] *om.*
MaLlz uno minus] *om. Pi* nominis *Pb* quam] qui *La* qua *LzLlz* sit] *om.*
O est *Vrf* differentia] haec *add. Lpl*

instar textus BcCgLaMaMcMmPcPdAutLhaLryPnsTpiVrf Nota textus *add.*
*Pb*³ glossa - usque hic *suprascr. Pd*

cf. II,15,37

36a <III> III III
 <VI> VIII XII
*Ei**

36b III III III
 VI VIII XII
 hic ternarius differentia
Mc
numeri instar textus Mc

245,25 UNO MINUS

37 quam sit differentia

MaPbV2

gl. cancell. Pb

cf. II,15,35

38 ut, si binarius tenet aequalitatem, unus intermittatur, si ternarius
 II, si quaternarius III, [semper uno minus]

*OPe*⁵

teneat *Pc* semper uno minus] *add. Pc*

39 ¹[subaudis:] quam sit differentia numerorum; ²ut, si binarius sit
 differentia, unus intermittitur numerus inter terminos; ³si ternarius
 est differentia, duo intermittuntur; et ita de ceteris.

EiEnMf²MhMkMmSh

1 Subaudis] *add. MfMhMkMm*

2 differentia] *rel. om. Mm* numeros *Sh* inter] in *EiEn*

3 de] in *MfMhMkSh*

245,26 ATQUE IDEM ET IN QUATERNARIO

40 IIII IIII IIII
 VIII XII XVI
Q²Wi

245,26 QUINARIOQUE

41 V V V
 X XV XX
 V V
 Wi

246,1 GEOMETRICA VERO PROPORTIONALITAS ...

42a Geometrica medietas

McPn

Geometrica *Mc*

42b Geometrica

Pb³R₂

43 I I I

I II IIII

I III VIIII

Mf²MhMkMmPe⁵

I III VIIII] *om. Mm*

246,3 MONSTRABAMUS

44a capitulo VII istius libri

Kn

44b in VII capitulo huius libri

*LzWn*Llz*

44c in VII capitulo secundi libri

Mc

45 in arithmetica

Pe⁵

246,5 CONSTITUTIS ENIM TRIBUS AEQUIS TERMINIS ...

46 Tria praecepta geometricae

Mc

246,7 IDEMQUE FIAT CONTINUE.

47 IIII IIII IIII

IIII VIII XVI

Kn

48 ex tribus s. II
Pb

49 II II II
II III VIII
Wi

246,10 PERQUAM

50 valde
Q'

246,13 ARMONICA VERO MEDIETAS, ...

51a Armonica
McPb³R₂

51b De armonica medietate
Pn

246,14 CONSTITUATUR ENIM, SI ...

52 Tria praecepta armonicae
Mc

246,15 SI QUIDEM DUPLICES CURAMUS EFFINGERE

53 parenthesis
O

246,15 SI QUIDEM

54 si
Vrf

246,15 DUPLICES

55 terminos et differentias cunctorum
O

56 proportiones
EiEnLzMkLlz

246,21 PRIMUS PRIMO AC DUOBUS SECUNDIS AEQUALIS, ID EST TERNARIUS, ...

57 hic termini duplo a se differunt I II
Mc

246,22 DUOBUS PRIMIS

- 58 primo et secundo prime linee geminatis
Vrf

246,24 ET SI IN BINARIIS AEQUALITAS CONSTITUATUR

- 59 II II II
VI VIII XII
differentie
II IIII
Wi

246,25 IN TERNARIIS

- 60 quam dixit de unitate
Pe⁵

246,26 DUPLO A SE TERMINIS DIFFERENTIISQUE DISTANTIBUS

- 61 ¹Sicut duplo distant termini a se, ita differentiae terminorum a se. ²Regula enim armonicae medietatis est, ut, sicut est maximus terminus ad parvissimum duplus, ³ita differentia maximi mediique ad differentiam minimi et medii dupla sit. ⁴Similiter intellegendum est de tripla proportionem [et c.]
OPbV2
1 differentia *O* a se] est *O*
4 et c.] *add. PbV2*

246,26 A SE

- 62 a binario vel ternario
Pe⁵

246,28 ad B22

- 63 differentia termini duplo I II
Mc
64 Una est figura, s. in maiorem numerum excrescit.
Aut

246,30 QUODSI FACIENDA EST IN EXTREMITATIBUS TRIPLA PROPORTIO ...

- 65 Tripla proportionalitas
Lpl

246,30 EXTREMITATIBUS

- 66 initio et fine
*Pe*⁵

246,30 TRIPLA

- 67 quadrupla non potest esse
Pb

LIB. II, CAP. 16

247,8 ARMONICA PROPORTIONALITAS

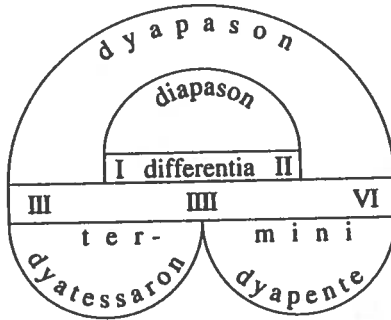
- 1 aequarum proportionum collectio
Pb³

247,9 EA DESCRIPTIONE

- 2 secundum descriptionem
Vrf

247,11 ad B24

3

*MhMk*II] I *Mh* III] *om. Mh* Diapente Diatesseron *Mh*

247,15 VIDESNE IGITUR, ...

- 4 Diatesseron
Diapente
Diapason
Mc

247,16 PRODANT

- 5 ostendant
W_i²

247,17 EARUM

- 6 consonanciarum
V₂

247,18 CONSONANTIAM

7 vel concordiam
K_n

8 duplam
PbV₂

247,20 EXTREMITATES

9 III et VI
OPbPe⁵V₂WiBwi
et] ad *Bwi*

10 terminorum
V_{7f}

247,21 MEDIUS

11 quaternarius
PbPe⁵V₂WiBwi

12 terminus
V_{7f}

247,21 SUCCRESCAT

13 crescat
PbV₂

247,21 NUMERI

14 multiplicati
PbV₂

247,21 TONI HABITUDINEM

15a sesquiocavam
EiEnMhMk

15b sesquiocavam proporcione
V₂

247,24 XVI

16 numerum
K_n

247,24 MINORIS

- 17 II
Pe⁵
- 18 numeri
V₂
- 19 sextidecimi, quia XVI minus sunt quam XVIII
OPbPe⁵
 quia] dampna O XVI] enim add. O sunt] om. Pe XVIII] XVI O

247,24 TRANSCENDIT

- 20 duobus
PbV₂
 duabus *V₂*

247,24 RURSUS MINIMUS TERMINUS, ...

- 21 VII XX
 VIII XVI XXXVI
Mm

247,25 MINIMUS TERMINUS

- 22 ternarius
PbPe⁵V₂WiVrf
 tres *Vrf*

247,26 MAIOR TERMINUS

- 23 senarius
PbPe⁵V₂Wi

247,27 XXXVI

- 24 sexies seni
OPbV₂

247,27 COMPARATI

- 25 XXXVI ad VIII; quater enim noveni XXXVI sunt
PbPe⁵V₂

247,28 QUOD SI HAEC DILIGENTIUS INSPICIAMUS

- 26 quae sequitur, et quam statim assignat dicens: *Minimus enim* et
c.
V_{7f}

248,2 MINIMUS ENIM TERMINUS

- 27 ternarius
PbPe⁵V₂

248,2 MEDIO MULTIPLICETUR

- 28 quaternario, ut quater terni
PbV₂
- 29 si
V₂

248,2 ITEM MINIMUS TERMINUS

- 30 ternarius
PbV₂

248,3 MAXIMO MULTIPLICETUR

- 31 si
V₂

248,3 MAXIMO

- 32 senario
PbV₂

248,3 MEDIUS VERO TERMINUS

- 33 quaternarius
OPbV₂

248,4 MAXIMI NUMEROSITATE AUGEATUR

- 34 si
V₂

248,4 MAXIMI

- 35 senarii
PbV₂

248,5 MINIMUS TERMINUS

- 36 ternarius
PbV2

248,5 SE IPSO CONCRESCAT

- 37 si
V2

248,5 SE IPSO

- 38 per
V2

248,6 MEDIUS

- 39 si per semet ipsum multiplicetur
O
- 40 per se ipsum crescat, ut quater quaterni
PbV2
- 41 in se concrecat
MaPe⁵
concrecat] *om. Ma*

248,6 FIENT

- 42 igitur
M4

248,9 XXXVI. XXIII. XVIII. XVI. XII. VIII.

- 43 Numerus consonantiarum ordinatus
M7PbV2Vrf

248,10 SUNT IGITUR ...

- 44 Diatesseron
Diapente
Tripla diapason et diapente
Quadrupla bisdiapason
Epiogdous
Mc
- 45 Ostendit igitur qualiter in his omnes consonantie repperiantur.
Vrf

248,10 XXIII AD XVIII

- 46 sesquiertia
O

248,11 XII AD VIII

- 47 sesquiertia
O

248,12 TRIPLA

- 48 proportio
V₂

248,13 DIAPASON ET DIAPENTE

- 49 sunt
P_c⁵

248,13 XXXVI AD XII

- 50 comparatione servatur
MhMk
cf. 248,15

248,13 QUADRUPLA

- 51 proportio
V₂

248,14 EPOGDOUS

- 52a sesquioctava proportio
EiEnPbV₂

- 52b sesquioctavus
P_c⁵

248,15 XVIII AD XVI

- 53 sesquioctava proportione
MhMk

LIB. II, CAP. 17

248,16 QUEMADMODUM INTER DUOS TERMINOS SUPRADICTAE
MEDIETATES VICISSIM LOCENTUR.

- 1 propter dyapason vel tetracorda, ubi inter immobiles cordas inseruntur mobiles ad diversitatem generum
Pc⁶

248,18 SOLENT AUTEM DUO TERMINI DARI PROPONIQUE, ...

- 2 Docet, qualiter interpositione alicuius termini quilibet proportio posset inveniri, i. medietas arithmetica vel geometrica vel armonica.
Vrf

248,19 NUNC

- 3 aliquando
V2

248,22 SI ARITHMETICA MEDIETAS QUAERITUR, ...

- 4 De arithmetica medietate XX XXX XL
Mc
arimetica *Mc*

- 5

	XV	
	XXX	
	arithmetica proportionalitas	
	X XXV XL	

Kn
post XXX add. X CCCC XL Kn (cf. II,17,15)

248,23 DIFFERENTIA

- 6 minoris et maioris [numeri]
CgPbV2
numeri] *add. CgV2*

248,24 SINT ENIM

- 7 verbi gratia
Vrf

248,25 HORUMQUE

- 8 terminorum
V₂

248,25 MEDIETAS SECUNDUM ARITHMETICAM PROPORTIONALITATEM QUAERATUR

- 9 Queratur, quod medium faciat arithmeticam proportionem.
V_{rf}

248,26 SECUNDUM ARITHMETICAM PROPORTIONALITATEM

- 10 ut equae sint differentiae
C_gP_bP_e⁵V₂

248,28 HANC¹

- 11 differentiam
C_gV₂

248,29 HIC

- 12a numerus XXV
C_gV₂
numerus i. XXV C_g
- 12b XXV
V₂

249,1 X. XXV. XL.

- 13 arithmetica medietas
M_f²M_k

249,1 ITEM INTER EOSDEM TERMINOS MEDIETATEM GEOMETRICAM CONLOCEMUS.

- 14 De geometrica medietate
M_c

15

XX
CCCC
geometrica
X XX XL

K_n

249,1 INTER EOSDEM TERMINOS

16 inter X et XL

 $PbPe^5V_2$ et] om. Pe **249,1 MEDIETATEM GEOMETRICAM**

17 ubi sint aequae proportiones

 $OCgPbPe^5V_2$ sit O **249,2 EXTREMOS**

18 X XL

 Pe^5 **249,2 PROPRIA NUMEROSITATE MULTIPLICO**

19 alterum per alterum

 V_7f **249,3 HORUM**

20 quadringentorum

 Pe^5 **249,4 FIUNT**

21 pro i.

 V_7f **249,6 SUBIECTA DESCRIPTIONE FORMATA**

22 hoc modo

 K_n **249,7 X. XX. XL.**

23 geometrica medietas

 Mj^2Mk

249,8 SI VERO ARMONICAM MEDIETATEM QUAERAMUS, ...

- 24 De armonica medietate

Mc

25

XXX

L

CCC

armonica

X XVI XL

Kn

- 26 Haec regula invenitur in medietatibus disputatis in fine arithmeticae artis.

Mc

249,12 HOS SECUNDUM L PARTIMUR; FIUNT VI.

- 27 Hos
- partiri secundum quinquaginta*
- est assumere numerum quinquagenarium CCC, quae sunt sex, i. senarium, et iungere termino minori.

*Vrf*quinquagenarium] *lectio incerta Vrf*

249,12 SECUNDUM L

- 28 quotiens in his L sint

LzWbLlz

249,12 SECUNDUM

- 29 per

EiEnPbV2

249,12 VI

- 30 partes

*CgPnLpl*partes vel partes *Cg*

- 31
- L^{sima}*
- pars est

LzWbLlz

- 32 quinquageni

*PbV2*quinquagini *V2*

249,13 QUOS

- 33 VI
CgPbPnV2Lpl

249,13 CUM MINORI TERMINO

- 34 X
CgPb³PiPnV2Tpi
 denario *PbV2* decem *PiTpi*

249,14 HUNC IGITUR NUMERUM

- 35 XVI
PbPnV2

249,15 X. XVI. XL.

- 36 armonica medietas
Mf²Mk
- 37 differentiae eorum XXIII et VI. Quadrupli igitur sunt XL ad X et XXIII ad VI.
*KnLzMhWb*Wn*Llz*
- 38 ¹X XXV XL. X XX XL. X XVI XL. ²Differentia inter XVI et XL sunt XXIII, et inter XVI et X VI. ³Igitur XL quadruplus X, et differentia, quae est inter XL et XVI, similiter quadruplus est illi differentiae, quae est inter XVI et X. ⁴XL ad XVI duplex sesquialter, XVI ad X superpartiens.
Pe⁵
 3 XVI et X] XVI et XL *Pe*

LIB. II, CAP. 18

249,16 MERITO

- 1 dignitate
Pc⁵
cf. II,18,12

249,18 HIS

- 2 axiomatibus
CgLzPb⁹RlLryVrf

249,20 IN PRAEDICTIS PROPORTIONIBUS

- 3 dupla, sesquialtera, sesquitertia
O

249,21 ADSENSUS

- 4 consentiens ab ,assentior' verbo
CgPnLpl
ab ,assentior' verbo] om. Lpl
- 5 esse
Lry

249,22 HAEC ENIM PONENDA EST

- 6 secundum Nichomacum
Vrf

249,23 SENSUS

- 7 auditus
Pc⁵

249,24 APERTIOR

- 8 perspicacior
Vrf

249,24 QUALE EST ENIM UNUMQUODQUE PER SEMET IPSUM,
TALE ETIAM DEPREHENDITUR SENSU.

- 9 phisicum
Mc
- 10 Absolute dicit de omni re.
Pc⁵

249,26 NOTIOR

- 11 cognotior
*Wi*²

249,28 MERITOQUE

- 12 dignitate
*Pe*⁵
cf. II,18,1

249,29 RELIQUAE

- 13 post dyapason
Vrf

249,30 MULTIPLICITATIS AUGMENTA ET SUPERPARTICULARIS HABITUDINIS DETRIMENTA

- 14 Habitus multiplicium augmentatur per numerorum successiones, sed species superparticularis in partium quantitate decrescit.
*EiEnLz*Mf²MhMkPe⁵ShWbLlz*
successiones] suasiones *Llz* sed] in *Sh*

249,30 MULTIPLICITATIS AUGMENTA

- 15 ut duplus, triplus, quadruplus, reliqui
OQ²Pe⁵Wq
ut] *om.* *O* reliqui] *om.* *OPeWq*
- 16 quantum ad dyapason et bisdyapason
Vrf

250,1 SUPERPARTICULARIS HABITUDINIS

- 17 sesquialter, sesquitercius, reliqui
OQ²Pe⁵Wq
ut sesquialtera sesquitercia *Wq* reliqui] *om.* *OPeWq*
- 18 quantum ad dyapente et dyatessaron
Vrf

250,1 DETRIMENTA

- 19a diminutiones
Pn
- 19b deminuta
*Wi*²

250,2 MONSTRATUM QUIPPE EST

- 20 supra
Vrf

250,2 MULTIPLEX

- 21 dupla, tripla, quadrupla
O

250,2 SUPERPARTICULARES

- 22 sesquiertiam, sesquiquartam
O

250,3 ANTIQUITATE

- 23 nobilitate
Q^l
- 24 Nam antea fuit multiplex quam superparticularis.
Mc
Nam] $\bar{n}$ *Mc*
- 25 nam antiquior vero multiplex ceteris
Pn

250,5 I. II. III. IIII.

- 26 Incipit ostendere ordinem consonantiarum secundum illos in his numeris.
Vrf

250,7 MAXIMA

- 27 praecipua
Rl

250,8 DIAPASON AC DIAPENTE

- 28 triplam
Mf²MhMkSh

250,13 CONCINENTIAM

- 29 consonantiam
Rl

250,13 ISQUE

- 30 praedictus
Vrf

250,17 ITAQUE MAXIME DISTANT SONI IN BIS DIAPASON

- 31 sicut quattuor ab uno longe absunt
 $Q^2 V^1 E_i E_n K_n L_z W_b W_n L_l z$
absunt] distant Q
- 32 sicut inter gravissimam et acutissimam vocem media intercedente
quamvis quasi mediocri, i. inter primam ac XV^{am} VIII^a in medio
intersonante
 $L_z W_b L_l z$
intersonant $L_l z$

250,17 MINIMUM VERO INTER SE ESSE CONSONANTES VIDENTUR SONI, CUM ACUTIOR GRAVIOREM TERTIA GRAVIORIS PARTE TRANSCENDIT.

- 33 Nota, diatesseron minorem reliquis reddere symphoniam.
 P_c^5

250,18 MINIMUM

- 34 ¹ plurimum vel maximum, i. quod diatessaron maiorem reliquis consonantiis reddat symphoniam ²i. convenientiam, quae minus est inaequalis quam aliae proportiones.
 $OQ^2 V^1 E_i E_n M_c M_m^1 P_b P_c^* V^2 W_q L_r y V_r f$
1 plurimum vel maximum, i.] om. $OQE_i E_n M_c M_m P_b P_c V^2 W_q L_r y$ plurimum
repet. V^2 maximum $V_r f$ quod] quoniam $E_i E_n M_m$ quia W_q consonantiis]
om. M_m reddat symphoniam] consonantiam reddit $E_i E_n M_m$ reddit W_q
2 om. $QVE_i E_n M_m W_q$ est] om. $L_r y$ proportionis $V^2 L_r y$
gl. cancell. P_b
- 35 maximum vel plurimum, hoc est in sesquitercia
 W_q

250,18 MAXIMUM (pro MINIMUM)

- 36 pro maxime
 $B_c P_b$

250,19 INTER SE

- 37 distant soni inter se consonantes
 $L_z L_l z$

**250,19 CUM ACUTIOR GRAVIOREM TERTIA GRAVIORIS PARTE
TRANSCENDIT**

- 38 Hoc fit in diatesseron.
PbV2

250,19 ACUTIOR

- 39 maior
PnLpl

250,20 GRAVIOREM

- 40 minorem
PnLpl

250,20 AC STAT DEINCEPS CONCINENTIARUM MODUS

- 41 finem ponit
Pc5

250,20 STAT

- 42 firmus
Pq

250,21 QUADRUPLAM

- 43 bisdiapason
PbV2

250,22 PARTEM TERTIAM

- 44 sesquiterciam
V2

**250,22 ET SECUNDUM NICOMACHUM QUIDEM HIC CONSONAN-
TIARUM EST ORDO**

- 45 Ordo consonantiarum
Pc6

250,23 NICOMACHUM

- 46 Nichomachus Pythagoricus dicitur
Pb

250,24 DIAPASON

- 47 [ut] I et II
PePq
 ut] *add. Pq*

250,24 DIAPASON ET DIAPENTE

- 48 [ut] I et II et III
OPePq
 ut] *add. Pq*

- 49 tripla
EiEn

250,25 BIS DIAPASON

- 50 [ut] I et IIII
OPePq
 ut] *add. Pq IIII] III O*
- 51 quadrupla
EiEn

250,25 DIAPENTE

- 52 ut II et III
OPePq
 ut] III *O*

250,25 DIATESSARON

- 53 ut III et IIII
OPq
 ut] II et *O*

LIB. II, CAP. 19

250,26 DE ORDINE CONSONANTiarUM SENTENTIA EUBULIDIS ET HIPPA SI.

- 1 Ex hinc difficultates ebullire cognoscito.
Pts

240,27 EUBULIDES ATQUE HIPPA S US

- 2 duo musici
v¹

250,28 MULTIPLICITATIS AUGMENTA SUPERPARTICULARITATIS DEMINUTIONE

- 3 ¹quia augetur multiplicitas, ut duplus, triplus, quadruplus.
²Superparticularitas autem minuitur per partes, ut sesquialtera, sesquitertia, sesquiquarta, sesquiquinta et reliqui.

OCgEiEnLaLzMcMf²MhMkMm¹PbPePiShVzWqLlzTpiVrf

1 quia augetur multiplicitas] multiplicitas augetur *LzLlz* multiplicitatis *Vz* quadruplus] *om. EiEnLzMfMhMkMmShLlz* et reliqui *add. PeWq*

2 Superparticularitas] superpartiens *LzLlz* autem] *om. EiEnLzMfMhMkMmShLlz* minuitur] *corr. ex* dividitur *Mf* diminuitur *LzMhMkShLlz* per partes] *om. LzPeLlz* ut] et *Mh* sesquialtera - reliqui] sesquiocitava et ceterae *EiEn* medietas, tertia pars, (et *add. LzLlz*) quarta et c. *LzMfMhMkShLlz* medietas, pars tertia, quarta et octava, et deinceps *Mm* sesquiquarta] *om. LaMcVrf* sesquiquinta] *om. CgPiTpi* et reliqui] *om. PiTpi* et reliqua *Mc* et reliquae *Vrf*

250,28 MULTIPLICITATIS AUGMENTA

- 4 ut duplus, triplus, reliqui
Q²

250,29 SUPERPARTICULARITATIS DEMINUTIONE

- 5 sesquialter, sesquitertius, reliqui
Q²

250,29 RATO

- 6 convenienti
Pq

250,30 RESPONDERE

- 7 contraponi
Pe⁵

250,30 NON POSSE ESSE

- 8 dicunt
Pe⁵

250,30 PRAETER DIMIDIUM

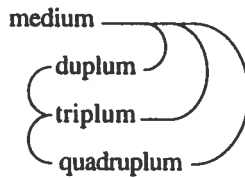
- 9 sit
Pe⁵

250,30 PRAETER

- 10 nisi
Pe⁵

250,31 QUONIAM IGITUR SIT DUPLUM, ...

11

Mm

251,1 EX EO DIAPASON CONSONANTIAM REDDI

- 12 dicunt
CgPbPnV2Lpl

- 13 aiunt
PqWi

251,2 DIMIDIUM

- 14 hoc est unitas. Quamvis prius separatim esset posita, tamen postea binario adiuncta facit ternarium, qui est sesquialter ad binarium.
Lpl

251,2 EX EO

- 15 duplo
PbPe⁵V2

251,2 QUASI CONTRARIAM DIVISIONEM

- 16 Duplum et dimidium dicit *contraria*, i. opposita. Cum enim sint, relativa sub opposito continent. Hoc igitur modo dicit *contrariam divisionem*, quando subduplum scinditur, i. separatur, a duplo, subtripulum a triplo, subquadruplum a quadruplo; et sic de caeteris.
Lpl

251,2 DIVISIONEM

- 17a duplici
PbV2
- 17b dupli
Pe5

251,4 TRIPLICEM PROCREARI

- 18 aiunt
Pq
- 19 dicunt
V2

251,4 TRIPLICEM

- 20 terciam
Vrf

251,5 QUAE UTRAMQUE CONTINEAT SYMPHONIAM

- 21 diapason ac diapente
PbV2

251,5 CONTINEAT

- 22 coniungit
Pq

251,5 SED RURSUS TRIPLICI PARTEM TERTIAM CONTRARIA DIVISIONE PARTIRI

- 23 dicunt
PbPe5V2Lpl
- 24 aiunt
Pq

- 25 Nam ternarius, qui est in triplo in augmento, est in sesquitertio in detrimento.

EiEnLzMf²MhMkMmPe⁵ShLlz

pro augmento *LzMfMhMkShLlz* in augmentum *Pe* in sesquitertio est *LzPeLlz*

pro detrimento *LzMfMhMkShLlz* in detrimentum *Pe*

251,5 TRIPLICI

- 26 hoc est III°, qui est triplus ad I

Lpl

251,5 TRIPLICIS (*pro* TRIPLICI)

- 27 tercie

Vrf

251,6 PARTEM TERTIAM

- 28 hoc est I, quae separatim est posita

Lpl

251,6 CONTRARIA DIVISIONE

- 29 augmenti et detrimenti

Q²PqWnWqEwn

- 30 quia sesquitertia contraria est triplici

PbPe⁵Vz

est] *om. Pe*

251,6 EX QUA RURSUS DIATESSARON SYMPHONIA NASCETUR

- 31 Si I cum III° fuerit iuncta, facit quaternarium, qui est sesquitercius ad ternarium, et facit diatessaron.

Lpl

251,7 TRIPLICEM VERO ATQUE SESQUITERTIUM IUNCTOS QUADRUPLAM COMPARATIONEM PROPORTIONIS EFFICERE.

- 32 in XXVI capitulo

Q²

- 33 dicunt

Vz

- 34 quadrupla
 II VI VIII
 tripla sesquitercia
 bisdiapason

LaAut
 bisdiapason] *om. Aut*

- 35 dyapason et dyapente et dyatessaron
 Vrf

**251,9 UNDE FIT, UT EX DIAPASON AC DIAPENTE, QUAE EST
 UNA CONSONANTIA, ET DIATESSARON UNA CONCINEN-
 TIA CONIUNGATUR**

- 36 ideo, quia ex his duabus una efficitur, i. tripla, cui triplae si iungas
 diatessaron, efficis quadruplam, i. bisdiapason
 Cg

251,9 DIAPASON AC DIAPENTE

- 37 simul
 V2

251,10 CONSONANTIA

- 38 concinentia
 La

251,12 HOS

- 39 Eubulidem et Hyppasum musicos
 V2

251,12 ORDO

- 40 consonantiarum
 V2

**251,12 DIAPASON, DIAPENTE, DIAPASON AC DIAPENTE, DIATES-
 SARON, BIS DIAPASON**

- 41 Male ordinat, qui diatessaron consonantiam penultimam collocat.
 Lpl

251,13 DIATESSARON

- 42 et
 PiTpi

LIB. II, CAP. 20

251,15 QUAE

- 1 consonantie

*Pe⁵*consonante *Pe*

- 2 contraria

V₂

251,16 SED NICOMACHUS NON EANDEM ESSE EIS ARBITRATUR CONTRARIAM POSITIONEM

- 3 Propterea dicit: *non eandem esse eis*, quia ex parte concordat eis secundum figuram subiectam, in qua fit contraria oppositio. Sed ex alia figura, quae subdetur, dissentiet in dispositione consonantiarum.

*Lpl*non eandem esse eis] non eadem *ōcis* *Lpl*

251,17 UNITAS IN ARITHMETICIS CREMENTI ERAT DEMINUTIONISQUE PRINCIPIUM

- 4 De unaquaque [enim] summa alicuius numeri nihil minus unitate demitur.

*EiEnLzMf²MhMkShLlz*enim] *add. LzMfMhMkShLlz* unitate minus *En*

251,18 CREMENTI

- 5 in multiplicibus

WiBwi

251,18 DEMINUTIONISQUE

- 6 in superparticularibus

WiBwi

251,18 DIAPASON SYMPHONIAM RELIQUARUM ESSE PRINCIPIUM

- 7 arbitratur

Wi

- 8 dicit

Vrf

251,19 RELIQUARUM

- 9 consonantiarum
K_n

251,19 ILLAS

- 10 caeteras
Q²
- 11 reliquas simphonias
K_n
- 12 diapente et diatessaron
P_nL_pl
- 13 diapason ke diapente
W_i

251,21 COGNITU

- 14 cognitione
P_bP_c⁵V₂

251,22 AB EA

- 15 ea excepta, quia ipsa nec dividi nec multiplex esse potest
B_x

251,22 UNA MULTIPLICIS ALIA DIVISIONIS

- 16 Una pars, i. unum latus figure, habet multiplicationes unitatis, ut II, III, et cetera. Aliud latus habet divisiones ipsius unitatis superposite, ut patet in figura.
V_rf
cf. 251,24-28 (B28)

251,23 ALIA DIVISIONIS

- 17 superparticularis
L_zM_f²M_hM_kS_h
- 18a ut dividatur ipsa unitas velut as in partes
L_aP_cV_rf
- 18b quae innuat ipsam unitatem dividi velut as in partes
L_ry
as] has L_ry

251,23 ALIA

- 19 contrarie
Lpl

251,24 ad B28

- 20 Falluntur plerique in hac figura ternas, quartas vel quintas unitates esse putantes, nec advertunt ipsam Eubolidis et Ypassi sententiam assumpsisse, qui non unitatem sed duplos triplosque dividunt.

Bx
ipsum eubolidum *Bx* assumpsississe *Bx*

251,24 I (B28)

- 21 unitatem, medium, binarium
Mc

251,25 DIMIDIUM (B28)

- 22 sesquialter
Mc

252,1 BINARIUS ENIM UNITATIS DUPLUS EST; CONTRARIA VERO EIUS PARS EIUSDEM DIMIDIUM UNITATIS OSTENDIT

- 23 Unitas ipsa in binario duplicatur, in dimidio subtrahitur.

EiEnKnLzMf²MhMkPe⁵ShWb
ipsa] *om.* *Pe* ipse *Sh* duplicatur] multiplicatur *Pe* subtrahetur *Sh*

252,2 DUPLUS

- 24 hic multiplicitas
Pe⁵

252,2 CONTRARIA

- 25 quae est in diminutione sesquialteri
OQ²V¹Pe⁵PqWq

- 26 pro opposita
Bx

- 27 *Contraria* dicitur, quia numeri partes crescendo ordinantur, partes autem unitatis semper decrescendo.
Vrf

252,2 EIUS PARS

- 28 dupli s. binarii

Bx

- 29 duplicis

*LaLryVrf***252,2 EIUDEM DIMIDIUM UNITATIS**

- 30a Genitivos pro accusativis posuit.

EiEnPe⁵

- 30b Genitivum casum pro accusativo posuit.

Mf²MhMkSh

- 31 litotes figura

*PnLpl**alia manu Pn***252,3 DIMIDIUM**

- 32 hic divisio

*OPe⁵***252,3 TRES**

- 33 unitates

*Lpl***252,3 TRIPLUS**

- 34 est unitatis

*Pe⁵***252,3 CONTRARIA**

- 35a triplo

BxLry

- 35b tripli

LaVrf

252,4 PARS TERTIA

- 36 ternarii
Bz
- 37 unitatis
LaLryVrf
- 38 hoc I
Lpl

252,4 QUADRUPLUS

- 39 unitatis
Lpl

252,4 QUARTA

- 40 hoc I
Lpl
- 41 pars unitatis
Vrf

252,5 CRESCENDI

- 42 in multiplicibus
PbV2
- 43 numeros
Vrf

252,5 DECRESCENDI

- 44 in contrariis partibus
PbV2
contrarii *V2*
- 45 partes unitatis
Vrf

252,6 IDEM

- 46 quod fecimus in numeris
M³EiEnPbV2
in] de *EiEn*
- 47 similem considerationem et ordinem
Vrf

252,7 DIAPASON

- 48 binarius
Bwi

252,8 PRINCIPII

- 49 unitatis
Vrf

252,8 QUAE

- 50 consonantie
Vrf

252,8 IN CONTRARIA DIVISIONE

- 51 hoc est in uno pariete
Lpl
- 52 erunt
Vrf

252,9 SESQUALTER QUIDEM TRIPLO

- 53 contrarius est
OPbPe⁵V2
est] *om. OPe*
- 54 opponitur
Vrf
- 55 Diapente opponitur diapente kai diapason.
Lpl
- 56 Eque distantia a dyapason contra triplum ponitur.
Vrf

252,10 SESQUITERTIUS VERO QUADRUPLO

- 57 contrarius
Pe⁵
- 58 diatessaron opponitur bisdiapason
Lpl

252,10 QUOD TALI ARGUMENTATIONE PROBABITUR

- 59 quod sesquialter in triplo, sesquitercius in quadruplo
Lpl

252,10 ARGUMENTATIONE

- 60 inventione
Pn
- 61 ratione
Vrf

252,10 PROBABITUR

- 62 ostendetur
Vrf

252,11 IDEM ENIM PRIMUS EST SESQUALTER, ...

- 63 De sesquialtero, qui est triplus unitatis, qui est et primus numerus
 et differentia ad binarium.
Mc
- 64 Ratio, quare dyapente et dyapente ac dyapason primo loco sibi ex
 opposito sub dyapason ponantur.
Vrf

252,11 IDEM

- 65 ternarius
WiBwi
- 66 ratio prima
Vrf

252,12 QUI PRIMUS TRIPLUS

- 67 est
Vrf

252,13 SI UNITATI

- 68 comparetur
PiPn WiLpl
 comparatur *Wi*

252,13 IDEM

- 69 [unus] ternarius
PnLpl
 unus] *add. Lpl*

252,15 DIFFERENTIAE

- 70a unitati
KnWnEwn

- 70b unitatis
Pe⁵

252,15 CUIUS

- 71 binarii
Pe⁵

252,16 TRIPLUS EST

- 72 unitati
Pb

- 73 unitatis
Pe⁵

252,17 SESQUALTER TRIPLICI OPPONATUR

- 74 Eque distantes ab unitate in numeris primo loco inveniuntur.
Vrf

252,17 DIAPENTE CONSONANTIA DIAPENTE AC DIAPASON CONSONANTIAE

- 75 quae eodem modo se habent ad dyapason
Vrf

252,17 DIAPENTE CONSONANTIA

- 76 sesquialtera
PbV2

252,18 DIAPENTE AC DIAPASON

- 77 quae fit in triplo simul
PbV2

252,18 RATIONABILITER PUTATUR OPPONI

- 78 Nicomachus
 $Q^2PqWiWn$
- 79 ut in figura subiecta
 $PbV2$
cf. 253,3-5 (B29)
- 80 eque distantes a diapason primo loco sub dyapason poni, sicut patet in figura
 Vrf
cf. 253,3-5 (B29)

252,19 QUADRUPLUS

- 81 ad unitatem
 O

252,19 SESQUITERTII CONTRARIAM DIVISIONEM

- 82 ad ternarium
 O
- 83 contra se positionem
 Vrf

252,20 NAM QUI EST PRIMUS QUADRUPLUS IDEM RURSUS PRIMUS SESQUITERTIUS INVENITUR HOC MODO.

- 84 I III IIII
 II I
 $EiEnLzMf^2MkMm$
inverso ordine Mf
- 85 Ratio, quare dyatessaron et bisdyapason secundo loco sibi ex opposito sub dyapason ponantur.
 Vrf

252,24 DIFFERENTIAE

- 86 unitati
 Pb

252,27 IN CONTRARIUM DIVIDATUR

- 87 Contra se eque distantes secundo loco sub dyapason ponantur.
 Vrf

252,27 DUPLA

- 88 binarius
KnLzWnEwn

252,29 EXTAT

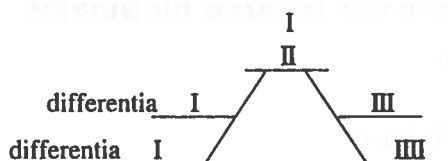
- 89 non
Pb
- 90 super ipsum
Vrf

252,31 CONTRARIAE PROPORTIONIS

- 91 sesquialterae vel sesquiterciae
*KnWbWn*Ewn*

253,2 ad B29

92

*Mc***253,3 DIAPASON (B29)**

- 93 II
Pd
- 94 I II
Wi

253,4 DIAPENTE DIAPASON - DIAPENTE (B29)

- 95 Diapente opponitur triplici, quae est diapente ac diapason.
OLaPbPcR2V2LryVrf
 opponitur opponitur *O* diapente et diapason *O*

253,4 DIAPENTE DIAPASON (B29)

- 96 VI
Pd
- 97 <I> III
Wi

253,4 DIAPENTE (B29)

98 III
Pd

99 <II> III
Wi

253,5 BIS DIAPASON - DIATESSARON (B29)

100 Quadrupla, quae est bisdiapason, opponitur sesquiertiae, i. diatesseron.

OLaMcPbPcR2V2AutLryVrf
apponitur O

253,5 BIS DIAPASON (B29)

101 VIII
Pd

102 <I> IIII
Wi

253,5 DIATESSARON (B29)

103 IIII
Pd

104 <III> IIII
Wi

253,6 INQUIT

105 Nichomachus
PbPiV2WiWqTpiVrf

253,6 MELIUS

106 est
CgM4R2

253,8 SICUT PAULO ANTE DESCRIPSIMUS

107 in VIII capitulo I libri
Q2

108 Supra ante sententiam Ebulidis et Ypasi dictum est, ut dyapason esset prima, secunda dyapason et dyapente, et c.
Vrf

253,9 CUM IGITUR SIT CONSONANTIA ...

- 109 Quid consonantia, quid sonus et unde pulsus

LzWbLlz

- 110 Facit epilogum, ut addat, quia, sicut porporciones praedictae procedunt ab aequis vel inequalibus numeris, sic etiam in consonantiis.

Lpl

- 111 Epylogus. Rogat supradicta, ut transeat ad alia.

Vrf

epy Vrf

253,9 CUM IGITUR SIT CONSONANTIA DUARUM VOCUM RATA PERMIXTIO

- 112 Consonantia

EnMf²Mk

- 113 Quid sit consonantia

LaMcPb³R²WiBwi

sit] om. LaPb est Mc

253,9 DUARUM VOCUM

- 114 gravis et acutae

M5PbV²

lacute V²

253,10 SONUS VERO MODULATAE VOCIS CASUS UNA INTENTIONE PRODUCTUS

- 115 Tonus

EnMf²Mk

- 116 Quid sit sonus

LaMcPb³R²WiBwiLry

sit] om. LaMcPbLry

- 117 Definitio soni

Pe⁶

253,10 SONUS

- 118 tonus

V²

253,10 MODULATAE VOCIS CASUS

119 dum componitur

BxPe⁵

253,11 IDEM

120 sonus s. tonus

Cg

253,11 MINIMA PARTICULA MODULATIONIS

121 dum dividitur

BxPe⁵

253,11 OMNIS VERO SONUS CONSTET IN PULSU

122 Unde sonus

LaMcPb³R2Lry

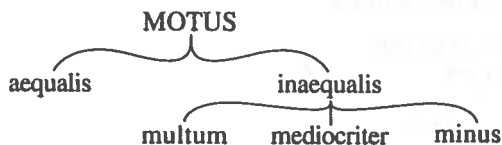
253,12 PULSUS VERO OMNIS EX MOTU SIT

123 Unde pulsus

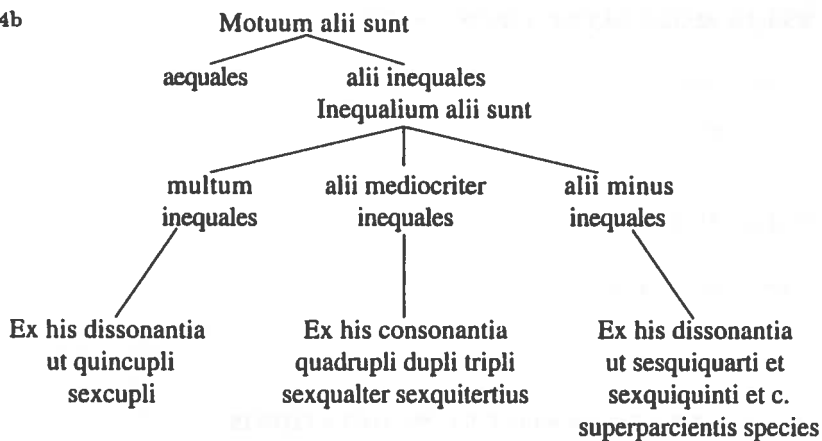
LaMcPb³R2Lry

253,13 MOTUUM ALII SINT AEQUALES, ALII VERO INAEQUALES

124a

*LaMcMm¹Pb³R2Lry**aequalis] inaequalis Mc inaequalis] repet. La*

124b

*Pe***253,13 ALII SINT AEQUALES**

125 sicut in diapason IIII VIII

*Pe*⁵*gl. cancell. Pe***253,13 ALII VERO INAEQUALES**

126 ut in sesquialteris, sesquiterciis

*Pe*⁵**253,14 ALII SINT MULTO INAEQUALES**

127 ut in diapason

*OM5PbV2*in] *om. O**gl. cancell. Pb*

128 sicut in sesquidecimis

*Pe*⁵**253,15 ALII VERO MINUS**

129 ut in diatessaron

*OM5PbPe⁵V2*in] *om. O**gl. cancell. PbPe*

130 non inaequales, sed equales

*WiBwi*sed equales] *om. Bwi*

253,15 ALII VERO MEDIOCRITER INAEQUALES

- 131 ut in diapente
O5PbV2
gl. cancell. Pb repet. V2

- 132 sicut in sesquiseptis
Pe5
gl. cancell. Pe

253,16 SONORUM AEQUALITAS

- 133 neque facit consonantiam
Lpl

253,16 EX INAEQUALITATE VERO EA, QUA SECUNDUM MEDIOCRITATEM DISTANTIAE INAEQUALES SUNT

- 134 nascuntur
PbV2

- 135 aequisonantiae, quae sunt in multiplicibus: dupla, quae est diapason, et aliis
OM5PbV2
quae sunt - aliis] cancell. Pb in aliis M5

- 136 ut in multiplicitate
Pe5
alio loco, itaque cancell. Pe

- 137 hoc est acuto et gravi sono
Lpl

253,17 MEDIOCRITATEM DISTANTIAE

- 138a diapente et diatessaron
M5PbV2
et] ac M5
gl. cancell. Pb

- 138b diatesseron diapente
Pe5

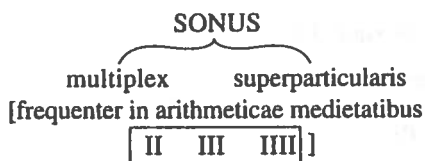
- 139 quae non multum differunt
PnLpl

253,18 PRIMAEQUE AC SIMPLICIORES EVENIUNT

- 140 primae ponuntur
M5PbPe5V2

253,19 PROPORTIONES, QUAE SUNT SCILICET MULTIPLICIS AC SUPERPARTICULARIS

141

LaMcMm¹Pb³R2Lry
 frequenter - II III IIII] add. Mc frequenter Mc

253,19 PROPORTIONES

142 quae a multiplicibus veniunt et sunt primae

*OM5PbV2*quae] qui *M5*

253,19 QUAE

143 proporciones

Pc⁵

253,20 DUPLI, TRIPLI, QUADRUPLI

144 multiplices

Cg

253,20 SESQUALTERI ATQUE SESQUITERTII

145 superparticulares

Cg

253,21 EX HIS VERO QUAE IN RELIQUIS PROPORTIONIBUS ...

146 Unde dissonantia

R2

253,21 EX HIS

147a multiplicibus et superparticularibus

M5

147b multiplicis et superparticularis vel ceterarum specierum

Aut

- 148 multo vel parvo vel quibus

Pt³Aut
vel] et *Aut*

- 149 inaequalitatibus

WiAutBwi

253,21 IN RELIQUIS PROPORTIONIBUS

- 150 ut in multiplici superparticulari et multiplici superpartienti

Cg

- 151 ut est superpartiens, multiplex superparticularis, multiplex superparciens

Lpl

253,22 VEL MULTIMODIS

- 152 ut in superbipartientibus

WiBwi

- 153 ut centuplum

Aut

253,22 VEL NON ITA CLARIS

- 154 ut sesquicentesima

Aut

253,22 VEL LONGE OMNINO A SE DISTANTIBUS

- 155 ut millecuplum, sesquimillesimum vel quantumlibet ultra

Aut

253,24 NULLA AUTEM SONORUM CONCORDIA

- 156 etsi fiat in cantu

M5

253,24 PROCREATUR

- 157 ex illis

RtPn

LIB. II, CAP. 21

253,28 HOC IGITUR ITA DISTINCTO

- 1a Nam antea praedixerat, quod consonantiae musicae totius ex tribus multiplicibus, hoc est duplis, triplis, quadruplis, et duobus superparticularibus, i. sesquialtero sesquitertioque, constant, et reliqui.

OLaM5McPbPeV2WqAut

Nam] Non *Wq* antea - totius] *repet.* *V2* ante *Mc* totius musicae *M5* in hoc est *V2* duplis et triplis *Mc* sesquitertioque] et sesquitercio *LaMcAut* sesquialteroque *M5* sesquitertio *PbV2* constat *McWq* consonant *V2* et reliqui] *om.* *Wq* et reliqua *McPbV2Aut*

- 1b Nam antea praedixerat, quod consonantia musicae totius constaret in duplis, triplis, quadruplis, sesquialtero, sesquitercio.

LzMj²MhMkShLlz

in] *om.* *MfMhMkSh*

253,28 DEMONSTRABITUR DIAPASON CONSONANTIA, QUAE CUNCTARUM OPTIMA EST, IN MULTIPLICI INAEQUALITATIS GENERE ET IN DUPLICITATIS HABITUDINE REPERIRI

- 2 ¹Modo vult ostendere, quia diapason necessario est in multiplici proportionem; ²quod facit ducendo etiam partem adversariorum ad inconveniens, qui volebant esse in superparticulari proportionem. ³Ad hoc autem inconveniens deducet eos, quia, si est in superparticulari proportionem, non est in superparticularium regula, ⁴et ita ipsi sibi esse contrarii.

Lpl

253,29 IN MULTIPLICI INAEQUALITATIS GENERE

- 3 et in quo genere multiplicis demonstratur ostendens s. in duplici

Aut

253,30 ET

- 4 pro i.

Vrf

253,30 IN DUPLICITATIS HABITUDINE

- 5 quia hoc habet ut sit duplum

M5

253,30 REPPERIRI

- 6 monstrabitur
Aut

254,1 DEMONSTRANDUM

- 7 est
W;

254,3 QUO

- 8 brevi
V₂

**254,4 AB OMNI SUPERPARTICULARI SI CONTINUAM EI SUPER-
PARTICULAREM QUIS AUFERAT PROPORTIONEM, QUAE
EST SCILICET MINOR, ID QUOD RELINQUITUR MINUS EST
EIUS MEDIETATE, QUAE DETRACTA EST, PROPORTIONIS.**

- 9 Axioma
McR₂

- 10 ¹Ut cum ad CXCI CCLVI sesquitercius sit, et ad eosdem CXCI CCLXXXVIII sesquialter, si de hoc sesquialtero tollatur sesquitercius, i. de CCLXXXVIII tollantur CCLVI, remanent XXXII, qui sunt octava pars de CCLVI, et ideo dicitur sesquioctavus remanere.

²Sed XXXII duplicati, quod fit LXVIII, non reddunt integrum sesquitercium. LXVIII enim, ut in sesquitercia habitudine habeantur, II adhuc requirunt, ut sint LXVI, ad quos LXXXVIII sesquitercius est.

³Aliter: Si de duodecim, qui est ad VIII sesquialter, ad novem sesquitercius, tollamus III, quibus excrescit subsesquitercium suum, relinquuntur VIII, i. eius subsesquitercius, qui VIII ad VIII in sesquioctava proportionem habentur.

⁴Sed pars octava suboctupli, i. I, duplicata non efficit integram proportionem sesquiterciam: bis enim I duo sunt, qui minus sunt a III, qui in sesquitercia proportionem haberi possunt. ⁵Secundum priorem autem modum hoc in omnibus sesquiterciis et sesquialteris proportionaliter sibi haerentibus fit, ut si ad primum terminum secundus sesquitercius sit et tertius sesquialter, i. tertius ad secundum sesquioctavus tunc ab eo distans, qui remanebit de ultimo termino secundo sublato.

$O*Q^2*V^1LhLz*MsPe^5PqWq$

1 Ut cum] *om.* Lz CCLIII sesquiertius *Pq* sit] fit Lz hoc] huius *Pq* tollantur CCLVII *Pe* tollantur LVI *Pq* remaneant XXVII *Wq* dicitur ideo M5
 2 enim] *om.* *Wq* sesquiertiam habitudinem *OPq* sesquiertiam habeantur habitudinem M5 LXXXVIII] LXXXVI *Wq*
 3 sesqualter ad VIII M5 excrescit] ex e crescit M5 subsesquiertius suum *Pe* IX Q i.] *om.* O IX Q proportionem] habitudine *Pe*
 4 suboctupli] suboctuplus est *Wq* i. I] id est Lz *PeWq* duo sunt] duos *Pq* qui minus a ternario sunt *Pe* a III] ad III Lz sesquiertium *Pq* haberi possunt] haberi non possunt OM5 sunt Lh
 5 autem priorem M5 *PqWq* sesqualteris et sesquiertiis M5 inherentibus OM5 fit, ut si] sed *Pq* sit] fit *Pq* i.] et M5 ad] et M5 ab eo] habeo *Pq* remanebat *Pq*

- 11 ¹[De sesqualtera.] Ac si dixisset, si minor proportio de maiore detraheretur proportionem, id quod relinquitur geminatum vel triplicatum non efficit integritatem minoris proportionis, quae aufertur.
²Verbi gratia tollamus diatessaron ex diapente i. duos tonos et dimidium de tribus tonis et dimidio, et remanet tonus. ³Qui tonus geminatus, quia sesqualter est, non efficit integram diatessaron, remanet enim emitonium. ⁴Iterum sesquiquarta si auferatur de sesquiertia, remanet emitonium. ⁵Nam sesquiquarta duobus tonis constat ipso emitonio triplicato, quia sesquiertia est, non pervenit ad integritatem sesquiquartae emitonio remanente. ⁶Idemque in ceteris, hoc est, si sesquiquinta tollatur de sesquiquarta, remanet diesis, i. quarta pars toni. ⁷Nam sesquiquinta constat ex tono et semitonio et diesi. ⁸Diesis autem quadruplicatus, quia sesquiquarta est, tonum integrum efficit et remanet semitonium et diesis; et ulterius non invenies divisionem in consonantiis musicis.
⁹Sed tamen, si haec feceris in arithmetiis proportionibus, usque ad infinitum progredietur. ¹⁰Nam si sesquiertium tollas, hoc est quaternarium, remanebit sesqualtera, hoc est III et II. ¹¹Inter III autem et II, hoc est sesqualterum, et subsesqualterum interest unitas. ¹²Unitas vero geminata non pervenit ad integritatem numeri, qui ablatus est, i. IIII, tamen quantitatem subsesqualteri, i. binarii, contingit. ¹³Item si sesquiquartum a sesquiertio auferas, hoc est V, remanent IIII et III, qui similiter unitatem in differentia habent, et ipsa triplicata minor est quinario. ¹⁴Duobus tamen coequat subsesquiertium, i. ternarium.

OCgLaLzM5McPbPe⁵V2WgAutGbtVrf*

1 De sesqualtera] *add.* LaMcPbV2Aut De sesqualtera et c. *add.* Vrf Aliter M5 detrahitur de maiore La detrahitur] trahatur OM5Aut detrahitur *corr.* ex subtrahitur Lz tollatur *Pe* reliquitur PbVrf id] *om.* Lz id est Mc vel triplicatum] *om.* CgGbt quae] qui La

2 tollatur M5 tollam CgMcAutVrf tolle Gbt ex] et LaPbPe de CgMcAutGbtVrf de *corr.* ex et V2 duo tonos O dimidium] semitonium CgGbt ex tribus Wg dimidio] semitonio CgGbt s Wg

3 tonus] *om. CgGbt totus OM5PeWq geminatus] geminatur Lz est add. Wq quia sesquialter est] om. CgGbt quia] qui LaMcPbV2Aut quod Vrf integrum Gbt enim] om. Mc emitonium] semitonium Gbt*

4 - 14] *om. Lz*

4] *om. La si] om. CgMcPbPeV2WqAutGbtVrf semitonium AutGbt*

5 semitonio *LaAutGbt quia sesquiertia est] sesquiertiae Cg sesquiertia Gbt qui sesquiertiae LaMcPbAut qui sesquiertia corr. ex sesquiertiae V2 quod sesquiertie Vrf pervenitur LaMcPbAutVrf pervenit corr. ex pervenitur V2 emitonio remanente] om. CgGbt semitonio Aut*

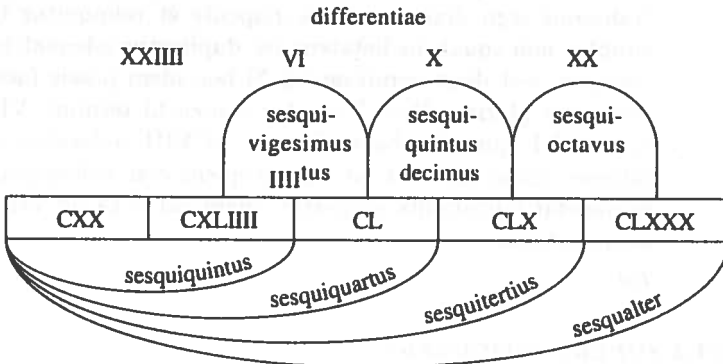
6 Idque *CgLaMcPbV2AutGbtVrf hoc est si] hoc si O hoc est CgLaMc-PbPeV2AutGbt i. Vrf i.] vel La*

7 sesquiquarta V2 emitonio *Pe et diesi] om. La et diesis McAut*

8 quadruplicatur *OM5Wq quadruplatur corr. ex quadruplatus V2 quadruplata Gbt et remanet] remanet OM5Pe semitonum Mc et ulterius] vel ulterius Gbt non - musicis] om. CgGbt non] om. La invenis Pe*

9 si haec] si hoc *CgLaMcPeV2AutGbtVrf hoc si Wq arrimeticis M5 propositionibus La usque in La progreditur CgLaMcPbV2AutGbt*

10 - 14] *versio altera in CgGbt: Nam si sesquiertium de sesqualtero tollas, quod remanserit, si duplicaveris, ad sesquiertiam usque proportionem pervenire nequibit. Quoniam sesquioctava proportio, quae remanet, duplicata integritatem sesquiertiae implere non poterit. Quod probari potest etiam in sesquiquarta et sesquiquinta, (rel. om. Gbt) ut subiecta descriptio monet:*

10 si] *om. Mc sesquialter Mc hoc III et II M5 hoc est] om. Vrf hoc] id Pe III ad II La*

11 III] *IIII Wq autem] om. La hoc est] om. M5 et] hoc et O interest] in differentia est LaMcAut est Wq differentia est Vrf*

12 Unitate *LaMcPbV2WqAutVrf Unitate corr. ex Unitas Pe pervenitur Wq numeri] nummi PbV2 est ablatas Pe albatas Mc IIII] ad quaternarium Vrf tamen] sed in M5 i. binarii] i. binarium Pb vel binarium V2 binari Mc contingit binarii M5 coniungit O coniungit LaMc contigit Wq*

13 sesquiquartam a sesquiertia *LaPbV2AutVrf sesquartam a sesquiertia Mc sesquiquartum a sesquiertia PeWq hoc V O hoc es V Vrf remane V2 habent unitatem Vrf differentiam M5 habet Mc habens V2 ipse V2*

14 tamen] tantum *O coaequat] hoc aequat Aut subsesquiertio Mc i.] id V2 ternarium] et reliqua add. M5 et reliqui add. PeWq*

- 12 Quia illud, quod dicit, in consonantiis facile videtur, et ipsae consonantiae non multum procedunt in numeris, videamus numeris, ut praecipit universaliter in superparticularibus, etiam si sesquitercium tollas, hoc est IIII^{or}, remanebit sesquialter, hoc est III et II. Sed inter hos duos unitas est differentia. Unitate vero geminata non pervenit ad integritatem ablati, i. quaternarii; tamen binarium coniungit. Item si sesquiquartam a sesquitercia auferas, hoc est V, remanent IIII et III, et ipsa triplicata minor est quinario; tribus tamen coequat subsesquitercium, i. III.

Aut

- 13 quoniam plus est obtinere totum et medietatem alicuius rei, quam retinere totum et terciam partem illius

Aut

- 14 Quod hic dicit minorem maiori detrahi, ut sesquitercium de sesquialtero, ut *id quod relinquitur simplex minus sit eius medietate, quae detracta est, proportionis*, in musice consonantiis facile est videre: Diapason enim constat ex diapente et diatessaron. Detrahimus ergo diatessaron de diapente et relinquitur tonus, qui simplex non equat medietatem nec duplicatus adequat totum diatessaron, sed deest semitonium. Si hoc idem possis facere in numeris, da gloriam Deo. Ponantur tamen hi termini: VI VIII IX. Si ergo VI, qui est subsesquitercius ad VIII, auferatur, ab illa relatione, quam habebat ad IX, ad quem erat subsesquialter, tunc remanebit tantum illa proportio, quam habet IX ad VIII, quae est sesquioctava.

Lpl

254,4 SUPERPARTICULARI

- 15 sesquialtero

V2

- 16 sesquialtero, sesquitercio, sesquiquarto, sesquiquinto, sesquisexto, et c. usque in infinitum

Aut

254,5 CONTINUAM

- 17 vicinam

O

- 18a sesquiterciam, quae continua, i. coniuncta et proxima est sesqualteri

OLaPbPe⁵V2

sesquitercia *La* continuum *V2* coniuncta *O* sesqualterae *LaPe*

- 18b sesquiterciam vicinam, quae est coniuncta sesqualtero
M5

- 19 ¹Quia numerus superparticularis sequitur naturam continuae quantitatis, facilius intelliges hoc axioma quodlibet continuum dividendo quam numerando. ²Ecce utrumque subiectum oculis habes. ³Tolle sesquitercium de sesqualtero i. LXIII de XCVI, remanent XXXII, qui sesquioctavam proportionem faciunt inter duos terminos novissimos.

CgLaMcPb³R2AutLryVrf

1 Qui *Lry* superpartulari *Aut* natura *Mc*

3 Tolle - novissimos] *om. Lry* Tolle sesquitercium de sesqualtero, i. intervallum, ubi notata est differentia, LXIII, qui faciunt sesquiterciam habitudinem inter CXII et CCLVI, remanet aliud intervallum, in quo notatus est numerus XXXII, qui ostendit sesquioctavam proportionem inter duos residuos terminos, i. inter CCLXXXVIII <...> *Cg* Tolle sesquitercium de sesqualtero, i. XII de VIII et VIII. XII enim sesquitercius est ad IX, sesqualter autem ad VIII. Hoc enim est tollere sesquitercium de sesqualtero. Remanent VIII et IX, qui sunt in sesquioctava proportionem, quae geminata non est integra sesquitercia. *Vrf* faciunt] *om. Mc* duos] *om. R2*

254,5 EI

- 20 superpartulari
Aut

254,6 QUAE EST SCILICET MINOR

- 21 sicut sesquitercia minor est sesqualtera
LzWbLlz

254,6 QUAE

- 22 illa scilicet
Aut

254,6 ID QUOD RELINQUITUR

- 23 ex maiore
Pb³R2AutLryVrf
- 24 quod est unitas
LzWbLlz

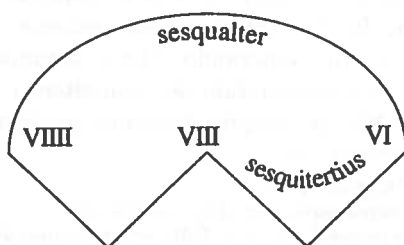
254,8 UT IN SESQUALTERA AC SESQUITERTIA.

25 VI VIII VIII
LXIII LXXII LXXXI

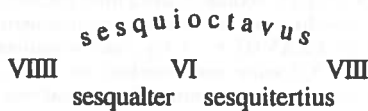
Bz

VI VIII VIII] *repet. alio loco Bz*

26a in libro IIII de hoc

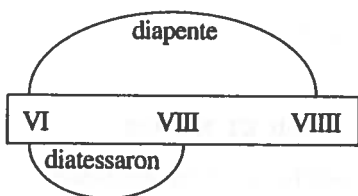
Aliter:

EiEn

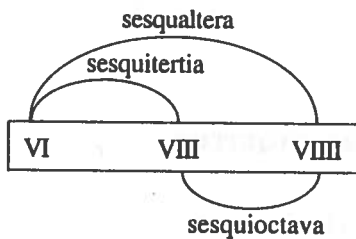
cf. 307,16-20 (D8)

26b

La

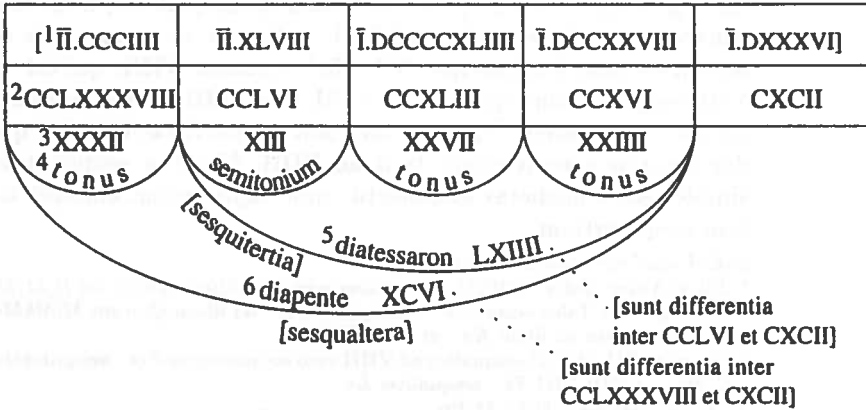
26c

AutPhl

sesquialterra *Aut* sesquitercius *Aut* sesquioctava] *om. Aut*

27

CgLaMcPb³R2AutWve

1] *add. Cg I.DCCCCXLIII] I.DCCCCXVI Cg I.DXXXVI] I.DXXXVI Cg*
 2 *CCLXXXVIII] om. McR2 CCLXXXVIII Wve CXCII add. latere sinistro*
Mc latere dextro PbR2
 3 *differentia omnibus numeris add. Pb XIII] XII Pb XXVII] XXVI PbR2*
 5 *sesquitertia] add. Aut sunt - CXCII] add. Aut differentia add. Pb*
 6 *sesquialtera] add. Aut sunt CXCII] add. Aut differentia add. Pb*
inverso ordine Mc

254,8 IN SESQUALTERA AC SESQUITERTIA

28 consonantias vide et numeros
M5

254,8 SESQUALTERA

29 ut VI ad VIII
Aut

254,8 SESQUITERTIA

30 ut VI ad VIII
Aut

254,8 QUONIAM SESQUALTERA MAIOR EST, SESQUITERTIAM DE SESQUALTERA DETRAHAMUS; RELINQUITUR SESQUIOC-TAVA PROPORTIO, QUAE DUPLICATA NON EFFICIT INTE-GRAM SESQUITERTIAM PROPORTIONEM, SED EA DISTAN-TIA MINOR EST, QUAE IN SEMITONIO REPPERITUR.

31 ¹Tales numeri hic aptandi sunt, ut unus idem numerus duas habeat proportiones: ad hunc unam, alteram ad illum, ut XII ad VIII et

VIII. ²Est enim XII sesquiertius ad VIII, sesqualter ad VIII. ³Si ergo sesquiertia proportio auferatur de sesqualtero, i. de duodenario, qui est sesqualter ad VIII, auferatur ternarius, quo ad novem est sesquiertius ipse XII. ⁴Relinquuntur VIII, qui est ad VIII sesquioctavus, quia habet VIII in se VIII et eius octavam partem, i. unitatem. ⁵Quae octava non est medietas ternarii, quo duodenarius sesquiertium facit ad VIII. ⁶Nam si sesquioctava simplex esset medietas sesquiertii, cum duplicaretur, efficeret totam sesquiertiam.

*EiEnKnLz*Mf²MhMkMmShWbPts*

1 Tales] Aliter. Tales *MfMhSh* Aliter tales ergo *Mk* (Aliter spectat ad II,21,55) Tales ergo *Mm* Tales enim *Pts* idemque *LzPts* ad illum alteram *MfMhMkMmSh* alteram ad illam *Kn* et ad VIII *Pts*

2 Est enim XII ad VIII sesqualter ad VIII vero sesquiertius *Pts* sesquiertius XII *Mm* VIII] VIII *Sh* sesqualter *Lz*

3 - 6] *om. sed add. II,21,32 Pts*

3 Si ergo - auferatur] auferatur ternarius *Mm* quo ad] quod ad *Lz* quō ad *MfMkMmSh* ad VIII - 5 ad VIII] ad VIII sesquiertius est, et fiunt VIII iterum, qui ad VIII sesquioctavus est, qui habet in se VIII et eius octavam, i. unitas, quae non est medietas ternarii. *Mm* ipse scilicet *MfMhMkSh*

4 Relinquantur *MfMhMkSh*

5 octava] sesqui *suprascr. Wb* quo] quō *MfMkSh*

6 Nam si] Si enim *Mm*

- 32 ¹Duodenarius numerus ad VIII sesqualter est, ad VIII vero sesquiertius. ²Sed si XII, qui est ad VIII sesquiertius, subtraxeris, remanet novenarius ad VIII in sesquioctava proportionem, quae exinde non esse media subtracti sesquiertii colligitur, ³quia, si duas continuas sesquioctavas perquisieris, ut in his numeris: CXCH CCXVI CCXLIII, tercius terminus, i. CCXLIII, non poterit esse sesquiertius ad primum, sed CCLVI, maior videlicet sesquioctavo secundo. ⁴Quod si simplex sesquioctavus medietas esset sesquiertii, geminatus utique redderet integrum.

PcWqHwgPts

1 *om. sed add. II,21,31 Pts* 1 Duodecim *Wq* Duodecim *Hwg*

2 retraxeris *Wq* media] medietas *Pts*

3 sesquioctavas continuas *Pts* i.] vel *Pts* esse] *om. Hwg*

4 Quod] Quid *Hwg* plena medietas *Pts* esset] esse *Wq* utique] itaque *Pts* integrum] sesquiertium *add. Pts*

254,8 SESQUALTERA MAIOR

- 33 uno tono
PbV2
- 34 proportio quam sesquiertia
Aut

254,9 SESQUITERTIAM

- 35 diatessaron
M5
- 36 diatesseron, quae est II tonorum et semitonii
O
II] VI
- 37 quae habet duos tonos et dimidium
PbR2V2AutLryVrf
quae habet] *om. R2AutLryVrf*

254,9 SESQUALTERA

- 38 diapente, quae habet III tonos et dimidium
O
- 39 de diapente
M5
- 40 tribus tonis et dimidio
R2AutLryVrf

254,10 SESQUIOCTAVA PROPORTIO

- 41 [unus] tonus
OQ²V¹ + V2M5PbR2AutVrf
unus] *add. R2V2AutVrf*
- 42 unitas
Mf²Sh

254,10 QVAE DUPLICATA

- 43 duo toni
OM5
- 44 unitas
Mf²Sh

254,11 NON EFFICIT INTEGRAM SESQUITERTIAM PROPORTIONEM, SED EA DISTANTIA MINOR EST, QVAE IN SEMITONIO REPPERITUR

- 45 non facit II tonos et dimidium, quia dimidius tonus deest
PbV2
gl. repet. V2 duos om. V2(1) deest tonus V2(2)

- 46 quia in sesquitercia proportione super duos tonos semitonium minus plus habetur

Pe⁵W_q

super] *om.* *W_q*

- 47 de dimidio tono

Aut Vrf

254,11 SESQUITERTIAM

- 48 diatesseron duos tonos et semitonium

OM⁵

et duos] *M⁵*

254,12 EA DISTANTIA

- 49 in semitonio uno

P_n

- 50 dimidio tono

V₂

- 51 eo spacio

Aut

254,12 MINOR

- 52 sesquioctava duplicata

V₂

254,12 QUODSI

- 53 et

Aut

254,13 DUPLICATA SESQUIOCTAVA

- 54 Si duplicata sesquioctava sesquiterciam redderet proportionem, diapason fieri magis videretur et esset in multiplici ponenda genere.

OQ²V¹LhPe⁵P_qW_q

proportionem] *om.* *Pe* magis fieri *OP_q* genere] *om.* *Pe*

- 55 ¹Duplicata sesquioctava, i. duae sesquioctavae proportiones, non complent unum sesquitercium, quod ex numeris in sequentibus positus approbatur: i. CXCII CCXVI CCXLIII CCLVI. ²Cum sit primus ad ultimum sesquitercius, duae vero sesquioctavae inter primum et tertium, claret eas non pervenire ad integrum sesquitercium.

*EiEnLz*Mf²MhMkShWbPts*

1 positis] *om. LzWbPts in] om. Pts comprobatur Pts CCXVI] CCXII Sh CCLVI] om. Sh*

2 Primus cum sit *Pts Cum] om. Sh primum et tertium] primum tertium sint Pts tertium] secundum corr. ex tertium LzWb*

254,13 SESQUIOCTAVA

56 unitas

Mf²Sh

254,13 COMPARATIO

57 semitonium

Q²

254,14 SIMPLEX

58 tunc multo magis

Aut

254,14 SESQUIOCTAVA

59 tonus

Q²M⁵W_q

254,14 NON EST SESQUITERTIAE PROPORTIONIS PLENA MEDIE- TAS

60 deest enim diesis

OM⁵

enim] om. M⁵

254,15 QUODSI SESQUIQUARTUM SESQUITERTIO AUFERAS, ID, QUOD RELINQUITUR, MEDIETATEM SESQUIQUARTI NON EFFICIT.

61 aliud exemplum

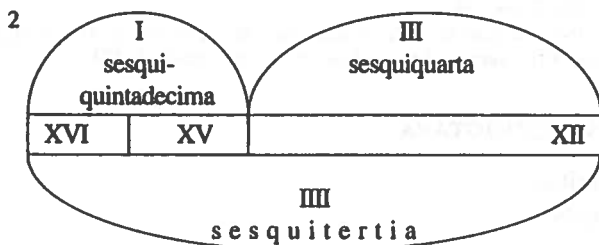
Aut

62 XII XV XVI
CCXXV CCXL CCLVI

Bz

XII XV XVI] repet. alio loco Bz

- 63 ¹ut [in] subiecta descriptione [videas]:

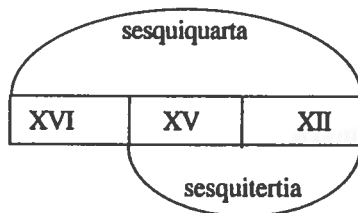

*McPb³*R2*Aut*

1 in] *add. Aut* videas] *add. Aut*

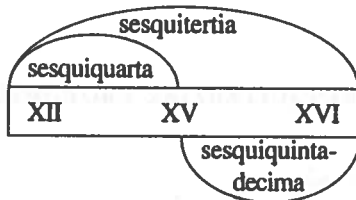
2 XII] *repet. McPbR2* sesquitertia IIII] *om. Mc*

64a

LaAut

64b

PhI

- 65 ¹Inter sesquiquartam, quae duos tonos, et sesquiterciam, quae duos tonos et dimidium habet, ²iterum minor est distantia diesis quam semitonium, sicut inter sesquiquintam et sesquiquartam. ³Nam sesquiquinta habet tonum et hemitonium et diesin.

BzLhMcPnWiWq

1 Inter] In *Mc* sesquiquartum *BzLhPnWiWq* quae] qui *PnWi* sesquitercium *BzLhPnWq* quae] qui *Wi* duos et dimidium *Mc*

2 est] *om. McWq* sicut - 3 diesin] *om. Wq* sesquiquintam *Pn*

- 66 ¹Item de sesquitercio aufer sesquiquartum, ut sunt XX XVI XV. ²Est enim XX ad XVI sesquiquartus, ad XV sesquitercius. ³Ergo sesquiquarto ablato, i. IIII, relinquitur sesquiquindecima habitudo,

i. unitas, inter XVI et XV, quae non efficit medietatem sesquiquarti, i. quaternarii.

EiEnKnLzMf²MhMkShWbPts

1 Item] *om. Pts*

2 Est enim XX numerus ad XV sesquitercius ad XVI vero sesquiquartus *Pts*

3 *om. sed add. II,21,68 Pts* Ergo si *MfSh* sesquiquindecima] sesquisextadecima *MfSh*

- 67 ¹Ad hoc intendit, ut ostendat diapason consonantiam non posse esse in superparticularibus. ²Nulla enim superparticularis minor duplicata maiorem explet, et ideo diapason ibi esse nequit.

LzMf²MhMkPe⁵Sh

1 consonantiam] *om. Pe*

2 enim superparticularis] in superparticulari *Lz ibi] om. Pe*

- 68 ¹XX numerus ad XV sesquitercius est, ad XVI vero sesquiquartus. ²Sed si eundem XX numerum, qui est ad XVI sesquiquartus, dempseris, remanet XVI ad XV in sesquiquinta decima proportionem, quae non esse medietas ablati sesquiquarti ex hoc deprehenditur; ³quia, si duas continuas sesquiquintas decimas habitudines adinveneris, ut in his numeris DCCCC DCCCC LX. I.XXIII, tertius terminus, i. I.XXIII, non poterit esse sesquiquartus ad primum. ⁴Nam si DCCCC^{torum} quartam partem sumpseris, quae est CCXXV, et eisdem adposueris, erit numerus I.CXXV, maior scilicet I.XXIII, secundo sesquiquinto decimo. ⁵Quod si simplex sesquiquinta decima [plena] medietas esset sesquiquarti, duplicata sine dubio adintegrasset. ⁶Hoc in omnibus deinceps superparticularibus eveniet, et si continua minor proportio dematur, quod relinquitur, non possit subtractae [proportionis] constare medietas.

PeWqHwgPts

1] *om. sed add. II,21,66 Pts XVI] 13 Hwg*

2 remanent *Hwg XVI remanet Wq*

3 quia, si] quasi *Hwg DCCCC. LX. I.XXIII^{OR} Wq 909, 900. 60. 10. 23 Hwg terminus] decimus Wq i. I.XXIII] XXIII Hwg*

4 partem quartam *Pe et eisdem - I.CXXV] om. Wq eisdem] eiusdem Hwg*

5 plena] *add. Pts ad integra esset Hwg adintegrasse Pts*

6 eveniat *Pe evenit Hwg et] om. Pts delinquitur Pe posset Wq proportionis] add. Pts*

- 69 ¹Sedecim cum sit sesquitercius ad XII, hunc, i. XII, si quis auferat enim, IIII remaneant, ²et a XV, cum sit sesquiquartus XII, si quis XII auferat, quod relinquitur III, ³si iungantur cum IIII, qui superius remanserunt in sesquitercio, non implent medietatem sesquiquarti, i. XV. ⁴Cum enim tres et IIII faciunt VII, detracta medietate unitatis non perveniunt ad medietatem sesquiquarti.

Aut

- 1 enim] *lectio incerta Aut*
2 reliquitur *Aut*

254,15 SESQUIQUARTUM

- 70 sesquiquartus
VIII X
La

- 71 duos tonos
Wq

254,15 SESQUITERTIO

- 72 II^{bus} tonis <et semitonio>
Wq

254,16 QUOD RELINQUITUR

- 73 semitonium
Wq

254,17 IDEMQUE IN CETERIS.

- 74 hoc est sesquiquintum sesquiquarto vel sesquisextum sesquiquinto
et c.
Lpl

- 75 ¹Si duas sesquiquintas decimas efficere vis, radices, i. XV et XVI, in se ipsas atque invicem multiplicandae sunt ita: ²quindecies XV^{cim} faciunt CCXXV, quindecies XVI CCXL, sedecies XVI^{cim} CCLVI. ³Sed CC^{ti}XXV pars quarta nequit in integris inveniri numeris, ut sesquiquartam ad se possint facere habitudinem. ⁴Ideo per quaternarium sunt ducendi omnes ipsi tres termini, s. CCXXV CCXL CCLVI et inveniuntur isti numeri DCCCC DCCCCLX Ī.XXIII, ⁵in quibus duae sesquiquintae decimae proportionales reperiuntur, quorum minimus quarte partis compos est. ⁶Hanc, si ei addideris, transcendet ipsas duas sesquiquintas decimas proportionales.

Pe

1 efficere *Pe*

2 quidecies XVI *Pe*

4 inveniunt *Pe* DCCCCCLX] DCCCCLX *Pe*

LIB. II, CAP. 22

254,18 DEMONSTRATIO PER IMPOSSIBILE DIAPASON IN MULTIPLICI GENERE ESSE.

- 1 Nota perspicaciter has demonstrationes

CgPb³AutLryVrf

- 2 ¹Demonstrat in hoc capitulo dyapason in multiplici proportionem esse s., qua autem specie multiplicis, hoc non probat, s. postea hoc probabit, s. quod in dupla proportionem, quod dicit. ²Nota huius artis principia, quae ad probationem huius rei sunt necessaria: unum per se notum est, quod omnis consonantia vel est in multiplici vel est in superparticulari; ³aliud, quod dyapason prior est dyapente, dyapente prior est quam dyatessaron. ⁴Item dyapason constat ex dyapente et dyatessaron. ⁵Item regula, quam praemisit Boetius, quod *Ab omni superparticulari* <...> et c.. ⁶Secundum haec igitur per se nota argumentatur Boetius et utitur indirecta ratiocinatione, quod dicit: dyapason aut est in multiplici, aut est in superparticulari ⁷<...> adversarius, quod est in superparticulari, quod falsum est. ⁸Contra hoc Boetius: Si est in superparticulari, igitur illa superparticularis non potest esse sesquialteri, quia in illa est dyapente. ⁹Quia per se notum est, quod dyapason prior est dyapente, ergo oportet secundum adversarium dyapason in superparticulari esse, quae praecedat sesquialteram. ¹⁰Dicit igitur adversarius et mentitur, quod est in superparticulari, quae praecedit sesquialteram, quae nec est, nec esse potest. ¹¹Nam post duplam statim sequitur sesquialtera, quae est prima omnium superparticularium. ¹²Sed <necesse> est sesquialteram, in qua est dyapente, sequi illam superparticularem, in qua tenet adversarius dyapason consonantiam esse; post autem sequi illam, in qua est dyatessaron. ¹³Quia per se notum est dyapente continuam esse post dyapason, ergo sesquialtera continua est post illam superparticularem, in qua est dyapason secundum adversarium. ¹⁴Et ut manifestius sit, quod dicimus, constituamus terminos secundum adversarium, ut pateat et eius <...> et qualiter argumentetur Boetius contra illum. ¹⁵Sint igitur termini tales, qui tamen non sunt, non esse possunt: S II III. ¹⁶Primus igitur tractus nota est illius superparticularis, quam ponit adversarius, quae non est, nec potest esse. ¹⁷Dicit ergo adversarius, quod inter primam notam et III est dyapason, et inter S et III est quaedam superparticularis proportio, quae praecedit sesquialteram, et in ea est dyapason. ¹⁸Deinde inter illam notam eandem et inter II est sesquialtera, s. dyapente. ¹⁹Deinde

inter II et III est sesquitercia, et ibi est dyapason, quod totum falsum est. ²⁰<...> quod posito uno falso et impossibili sequuntur plura alia falsa et impossibilia. ²¹Secundum hoc ergo sic argumentatur Boetius secundum adversarium: ²²Si ita est, quod iste sint superparticulares <...>, si a superparticulari auferatur superparticularis, *quod relinquitur minus est medietate eius*, quod aufertur, per premissum anxioa: *Ab omni superparticulari* et c. ²³Si igitur auferatur dyapente, quae est continua post dyapason, (sicut si auferatur nota, quam ille ponit v. S, quae facit dyapente ad II, quae tamen ablata <...> diapason <...> auferatur,) remanet dyatessaron. ²⁴Necessario quia principium est <...> ista, quod dyapason constat ex dyapente et dyatessaron. ²⁵Igitur abl<ata> dyapente remanet dyatessaron. ²⁶Igitur dyatessaron minor est medietate dyapente, quae ablata est per premissum anxioa, et sic duplicata non <...> dyapente, quod est impossibile. ²⁷Probabitur enim in sequentibus, quod <bis> dyatessaron tono et semitono excedit. ²⁸Si opponatur, quod dicit regula, quod auferatur minor <...> dyapente aut maior est et dyatessaron, dicimus, quia non est curandum. ²⁹Non enim potest auferi minor, quin auferatur et maior. ³⁰Aufertur enim utraque et dyapente et dyapason, vel potest <...> minor respectu dyapason.

*Vrf**

17 dycit lectio incerta *Vrf*

5 cf. 254,4

22 cf. 254,6; 254,4

254,18 PER IMPOSSIBILE

- 3 quia impossibile est diapason esse nisi in multiplici
O
- 4 Quod dicit demonstratio *per impossibile*, ita intelligendum est, ut hac sententia demonstraretur non posse esse diapason nisi in multiplici genere. Non enim est ponenda sive in superparticulari sive in superparcienti.

Cg

254,20 AGE

- 5 adverbium
*Pe*⁵
- 6 adverbium hortantis est
Wg

254,21 QUOD SI EA NON EST IN MULTIPLICI GENERE INAEQUALITATIS, CADET IN SUPERPARTICULARE INAEQUALITATIS GENUS.

- 7 ¹Nota, quod praedictum est, quod omnis consonantia musica vel est in multiplici, hoc est in dupla vel tripla vel quadrupla, ²vel in duobus superparticularibus, hoc est in sesquialtero vel in sesquitercio. ³Prius ergo probat hoc tantum, s. quod dyapason est in multiplici genere, ⁴post, quod est in hac eius specie, s. in duplici.

Vrf

254,21 IN MULTIPLICI GENERE INAEQUALITATIS

- 8 in qua erat

PnLpl

quo *Lpl*

254,22 IN SUPERPARTICULARE INAEQUALITATIS GENUS

- 9 in qua non erat vel esse non potest

PnLpl

- 10 quod fieri nequit

WiBwi

254,22 CADET

- 11 ipsa, dicit

O

254,22 SIT IGITUR SUPERPARTICULARIS PROPORATIO DIAPASON CONSONANTIA.

- 12 propositive, s. si fieri potest

Q²V¹PqWq

s.] *om. QWq* si fieri potest] *om. Wq*

- 13 secundum adversarium argumentatur, non, quod ita sit

Aut

cf. II,23,2

- 14 ponatur ab adversario

Vrf

254,23 DIAPASON

- 15 toni V et II semitonia

O

254,23 AUFERATUR AB EA CONTINUA CONSONANTIA, ID EST DIAPENTE, RELINQUITUR DIATESSARON.

- 16 Diapason enim constat ex duobus tonis et semitonio et tono, quod est diapente, et duobus tonis et emitonio, quod est diatesseron. Ablato igitur diapente a diapason remanet diatesseron.

OWq

quod est diapente] *om. O*

- 17 ¹Diapason ex diapente et diatesseron constat, et ideo de diapason sublato diapente relinquitur diatesseron. ²Cum diatesseron duobus tonis et minore constet semitonio, duplicatus V faciet tonos, in quibus unus tonus et dimidius sunt amplius quam in diapente, quod constat tribus tonis et semis.

Q²V¹LhMcPnPqWiWqBwiLpl

1 de diapason] ex diapason *WiBwi*

2 duobus duobus *Pn* ac minore *PnWiBwiLpl* minore] *om. Wq* constet semitonio] semitonio constet *LhPnWq* constet emitonio *Mc* semitonio constet *WiBwi* constet *Lpl* duplicata *Pq* duplicatum *Wq* V] *III suprascr. vel V Lpl* facit *LhLpl* et faciet *Mc* dimidium *Pq* sunt amplius - semis] noctis sunt *WiBwi* sunt] *om. Pq* in diapente] diapente *LhWq* quod] quae *LhMcPnWqLpl* tribus tonis et semis] tribus ac semis *PnLpl* semise *Q*

- 18 ¹Dixit in *omni superparticulari* contingere, ut *si continua* proportio *ei auferatur*, quae est minor, tunc, quod relinquitur, non perveniat ad medietatem illius proportionis, quae detracta est. ²Si ergo diapason superparticularis generis esset, cum auferretur ab ea continua consonantia, i. diapente, et relinqueretur diatesseron, tunc ipsa diatesseron ad medietatem diapente non perveniret, quod tamen aliter est; ³nam diatesseron constat duobus tonis et semitonio, diapente tribus tonis et semitonio, nec plus uno tono superat diapente diatesseron. [⁴Idcirco geminata diatesseron superat diapente tono et semitonio et nequaquam diapason in superparticulari genere poni debet.]

EiEnLzMf²MhMkSh

2 consonantia] proportio *LzMfMhMkSh* relinquitur *Sh* tunc ipsa diatesseron] *om. Lz* medietatem diapente] medietatem *Lz* perveniret *Mf*

4] *add. LzMfMhMkSh*

1 cf. 254,4

- 19 Eodem modo ut superius, ubi sesquiterciam proportionem a sesquialtera detraxisti, aufer diapente a diapason, et tunc, quod relinquitur, maius est medietate detractae simphoniae.

LzWb

- 20 ¹Duodenarius ad VIII sesquialteram, ad VI vero duplam retinet proportionem. ²Sed si minorem continuam, i. sesquialteram, subtraxeris, remanet VIII ad VI in sesquitercia habitudine, quae plus

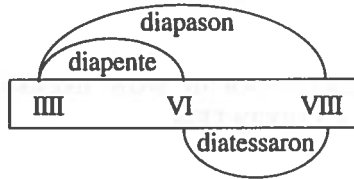
quam medietas dempti sesqualteri ex hoc esse colligitur. ³Quia, si duas sesquitercias adinvenies, ut in his numeris XVIII XXIII XXXII, maiores sunt XXVII numero, qui est ad XVIII sesqualter.

PeWqHwg

1 duplum *Hwg*

2 i.] vel *Hwg* remanent *Hwg* habitudine] proportionem *Wq*

21

PhI

254,24 AB EA

22 diapason

PnLpl

254,24 CONTINUA

23 vicina, quia post diapason diapente ponitur

O

24 quia post duplam sesqualtera in ordine ponitur

Q²V¹LhPqWq

quia] *om.* *Lh* sesqualteram *Pq* in ordine ponitur] erit in ordine *Wq*

254,24 DIAPENTE

25 III et semis

O

254,25 BIS IGITUR DIATESSARON MINUS EST UNO DIAPENTE

26 hyronice loquitur

OPe⁵Wq

loquitur] *om.* *Wq* dicit *Pe*

27 negatio est per omnia

PnLpl

254,25 BIS IGITUR DIATESSARON

28 IIII toni et duo semitonia

O

254,25 MINUS EST UNO DIAPENTE

- 29 tribus consonantiis
O
- 30 quod non est
WiBwi
- 31 secundum te, quod falsum est
Aut

254,26 IPSUM DIATESSARON NON INPLET DIAPENTE CONSONANTIAE MEDIETATEM

- 32 non
OPbV2
- 33 interrogando
WiBwi

254,26 DIATESSARON

- 34 simplex
OPbV2
simplet *Pb* simples *V2*

254,26 DIAPENTE CONSONANTIAE MEDIETATEM

- 35 toni et semitonii
O
- 36 utique
PbV2

254,27 QUOD EST IMPOSSIBILE

- 37 ut non impleat
OPbV2
- 38 quia diapason sublata diapente proportio diatesseron, quae relictæ est, non fuit minus medietate diapente; et iterum duplicata ipsa diatesseron superexcrevit integritatem diapente.
O
integritate *O*

254,28 BIS DIATESSARON

- 39 IIII toni et duo semitonia
O

254,29 QUOCIRCA NE DIAPASON QUIDEM IN SUPERPARTICULARI INAEQUALITATIS GENERE PONI POTEST.

40 secundum me Boecium

Aut

41 ¹Si diapason [consonantia] in superparticularitate haberetur, ablata de ea continua consonantia, i. diapente, ²quod relinqueretur, i. diatessaron, minus esset medietate eius quod ablatum est, sicut dixit in omni fieri superparticulari. ³Unum vero diatesseron plus est uno medio diapente.

OQ²V¹LhMcWq

1 consonantia] *add. Lh continua] om. V*

2 minus esset quod relinqueretur i. diatesseron *Q* i. diatessaron] *om. Lh esse] esse Mc quod] quae Mc relinquetur V relinquitur Wq minus] munus Mc quod ablatum est] i. diatesseron add. Lh quia ablatum est Mc fieri in omni LhWq*

254,29 NE

42 non

Aut

LIB. II, CAP. 23

255,1 DEMONSTRATIO

- 1 per impossibile
MbPb⁹R2V2AutLry
instar textus MbAut
cf. 254,18

255,3 RESTAT IGITUR, UT DIAPENTE AC DIATESSARON ET TONUM IN SUPERPARTICULARITATE PONENDA ESSE MONSTREMUS.

- 2 secundum adversarium argumentatur
Aut
cf. II,22,13
- 3 ducta parte adversarii ad inconueniens
Lpl

255,3 RESTAT

- 4 superest
Pc⁵

255,3 DIAPENTE AC DIATESSARON ET TONUM IN SUPERPARTICULARITATE PONENDA ESSE

- 5 parentesis
Aut

255,3 DIAPENTE AC DIATESSARON

- 6 hoc diapente et hoc diatesseron sub neutro genere
Bc

255,5 IN PRIMA QUOQUE PROBATIONE

- 7 ibi: *Ut in sesquialtera* et c.
Aut
cf. 254,8

255,5 EA

- 8 probatione
OPbV2Aut
proportione O

255,5 QUA DIAPASON IN SUPERPARTICULARI GENERE NON ESSE PONENDAM

- 9 vel quia duplus sesquialtero sesquitercioque coniungitur, vel quia bis dyatessaron excedit dyapente tono et semitonio, quod est proprium sesquitercii ad sesquialterum

P_e⁵

cf. 254,29 ss.

255,6 MONSTRAVIMUS

- 10 ubi diximus: *Ut in sesquialtera et sesquitercia. Quoniam sesquialtera maior est* et c., sed latenter innuit.

Aut

255,7 ID QUOQUE QUODAM RATIONIS MODO PERCLARUIT, SINGILLATIM TAMEN DE EO AC DILIGENTIUS PERTRACTEMUS

- 11 Argumentum in hoc loco secundum brevitatem rationis superioris, quod dicit: *Ab omni superparticulari* et c.

O

cf. 254,4

255,7 ID QUOQUE

- 12 repetit

Aut

255,7 QUODAM RATIONIS MODO PERCLARUIT

- 13 ut dyapente, diatessaron et tonus ponerentur in superparticulari

Aut

255,7 PERCLARUIT

- 14 Ibi dicit *perclaruisse*, ubi dixit: *Ab omni superparticulari*, et ibi dedit exemplum de dyapente et diatessaron.

Aut

cf. 254,4

255,7 SINGILLATIM

- 15 per singulas partes

P_e⁵

**255,8 NAM SI IN SUPERPARTICULARI QUIS HAS HABITUDINES
PONENDAS ESSE NON DIXERIT, IN MULTIPLICI GENERE
FATEBITUR CONLOCANDAS.**

- 16 Nam in superiore capitulo, ubi illud negavit, istud asseruit.

OPbV2

Nam] *om.* O

cf. 254,19-23

- 17 argumentum ab impossibili

Pe5

- 18 Adversariorum sentencias ponit et positas destruit.

Aut

- 19 quodammodo per contrarium, quia si dyapason non potest esse
in superparticulari, igitur a simili per contrarium illa non erit in
multiplici; igitur erit in superparticulari ex necessitate.

Vrf

255,9 NAM SI IN SUPERPARTICULARI

- 20 modo incipit

Aut

255,10 DIXERIT

- 21 iudicaverit

PnWi

255,10 IN MULTIPLICI GENERE FATEBITUR CONLOCANDAS

- 22 quod non est

WiBwi

255,11 CETERIS

- 23 in multiplici superparticulari et multiplici superpartienti

OPbV2

in] *om.* O

255,12 SUPERIUS UT ARBITROR EXPLANATUM EST

- 24 in capitulo VI° primi libri, ubi dixit, quod nulla sit consonantia in superpartientibus
OPb
gl. repet. et eras. O
- 25 in ultima parte capituli superioris, cuius initium est: *Ea namque probantur*
Mm
cf. 193,5
- 26 ubi dictum est multiplices tantum et superparticulares notam communem mensuram habere posse [in VI capitulo primi libri]
Pe⁵WqHwgPts
 et superparticulares tantum *Pe* in VI capitulo primi libri] *add. Pe*
instar textus Pts
- 27 require in VI capitulo superioris libri
Wb
- 28 ibi: *Ex his vero que in reliquis et c.*
Aut
cf. 253,21

255,12 SI FIERI POTEST

- 29 quod non potest
PnLpl
- 30 quod dicit: quod est impossibile
Vrf

255,13 ET QUONIAM DIATESSARON ...

- 31 Quod diatessaron non potest in multiplici genere repperiri
Mc

255,13 ET QUONIAM DIATESSARON CONSONANTIA MINOR EST, DIAPENTE MAIOR

- 32 notum
Aut

255,14 DIAPENTE MAIOR

- 33 tono
Pq

**255,14 DIATESSARON DUPLICI DIAPENTE VERO TRIPLICI PRO-
PORTIONI MULTIPLICITATIS APTETUR**

34 quod falsum est

M8

35 argumentosa opinatio, quae vera non est

WiBwi

255,15 DIATESSARON DUPLICI

36 aptetur

Aut

255,15 DIAPENTE VERO

37 quae maior est

Aut

255,15 TRIPLICI PROPORTIONI MULTIPLICITATIS APTETUR

38 secundum te

Aut

255,16 VERISIMILE ENIM EST, ...

39 yronice

Aut

40 I II III

II IIII VI

II III II III VI ad II

McPb³R2Aut

255,16 UT EST

41 quemadmodum

Pc⁵

255,17 CONSONANTIAE

42 dativus

Aut

255,18 ITA SI DIATESSARON IN DUPLICI STATUATUR

- 43 Vere autem duplex est diapason.

O

- 44 verisimile est

BcPbPe⁵V2

255,18 DIAPENTE IN CONTINUA DUPLICIS PONI, ID EST TRIPLICI

- 45a quia post duplicem triplex semper est

O

- 45b quia post duplicem proporcionem continuatim sequitur triplex

Aut

255,18 IN CONTINUA

- 46 vicina

O

- 47 proportione

Aut

255,19 DUPLICIS

- 48 multiplicis

Pb

255,19 PONI

- 49 statuatur

Aut

255,19 TRIPLICI

- 50 in

Aut

- 51 proportione

Aut

**255,19 TONUS AUTEM, QUONIAM IN HABITUDINIBUS MUSICIS
POST DIATESSARON LOCATUR, NIMIRUM IN EA PROPOR-
TIONE PONATUR**

52 secundum te

Aut

53 vere quidem, sed non secundum hanc rationem. Nam duplicem hic
apella diatesseron.

O

54 Ne mireris, si de stulto concessio superius facto, s. quod diapente in
triplici, diatessaron et c., eveniat, ut tonus sesquialtera proportionem
cadat.

Lpl

**255,21 IN EA PROPORTIONE PONATUR, QUAE EST MINOR DU-
PLICI**

55 nulla omnino est

O

56 sed minor proportio proportionem duplici non repperitur

Aut

255,21 PONATUR

57 poni debet

Aut

255,21 DUPLICI

58 proportionem

Aut

255,22 HAEC

59a [proportio quae est] minor a duplici

OPe⁵

proportio quae est] *add. Pe*

59b minor duplici

PnLpl

60 proportio, quae sit minor duplici

Aut

255,23 UT IN SUPERPARTICULARITATIS HABITUDINEM CADAT

61 tonus
Q²Aut

255,24 SIT IGITUR PRIMA ID EST SESQUALTERA TONI PROPOR-
TIO.

62 si fieri potest
Q²Pq

63 quod falsum est
Mδ

64 secundum hanc rationem
PbPe⁵Vz

65 yronice
Wq

255,24 PRIMA

66 toni proportio
PnLpl

255,25 NAM SI DUPLICEM AUFERAMUS TRIPLICI, QUOD RELIN-
QUITUR SESQUALTER EST.

67 [ut] IIII VI XII
EiEnLzMf²MhMk
 ut] *add. LzMfMhMk*

68 sesqualter
 triplus IIII VI XII
 duplus VI XII
EiEn

69 ¹Omnis tripla proportio, quae continet simul diapason ac diapente, habet VIII tonos et tria semitonía. ²<... diapason V tonos et II semitonía> et diapente III tonos et unum semitonium, qui simul faciunt tonos VIII et semitonía III^a. ³Sive ex tripla duplicem, i. diapason, auferamus, i. V tonos et duo semitonía, relinquitur sesqualter sive diapente, i. III toni et semitonium.

O

70 ¹Ac si dixisset, quia non potuit tonus esse in prima specie multiplici, i. duplici, quae etiam minima est multiplicium, ²ponatur

autem in prima superparticularium, i. sesqualtera, quae prima nascitur ex multiplicibus, i. duplo triploque. ³Ideoque dicit: *Nam si duplicem triplici auferamus, quod relinquitur sesqualter est.* ⁴Verbi gratia ponantur unus II III. ⁵Duo enim ad unum duplus est, III ad unum triplus. ⁶Ablata ergo unitate, quae est causa dupli et tripli, remanent II et III, i. sesqualtera.

*O*PbPeV2Wq*

1 quia] qui *PbV2*

2 autem] *om. O prima] om. Wq nascitur] natitur V2*

3 Ideo *Wq* et triplici *V2* auferamus] offeramus *PbV2* sesqualter est]
sesqualtera *Pe*

5 duplas *V2*

6 quae - tripli] *om. PbV2 i. sesqualtera] quae sesqualteram proportionem efficiunt PbV2 que est sesqualtera PeWq*

gl. cancell. Pb

- 71 ¹Quod dicit, tale est: ²Constitutis tribus terminis II IIII atque VI, ³si medius sit duplus ultimo, veluti est quaternarius binario, ⁴maior vero, ut est VI, sit triplus ultimo, i. binario, ⁵si auferatur ultimus terminus, i. binarius, in quo consistit ipsa duplicitas, ⁶quod relinquitur sesqualter est, s. quaternarius ad senarium, qui senarius triplus est binario.

Cg

- 72 ¹Merito constituitur tonus in sesqualtera proporcione: *Nam si duplicem* et c.; ²quasi, quia per retractionem duplicis a triplici oritur sesqualter, et per retractionem diatessaron a diapente oritur tonus, ³iure tonus et sesqualtera proportio sociantur, cum diatesseron et diapente sunt constituta paria ad duplum et triplum.

Aut

255,25 SI DUPLICEM AUFERAMUS TRIPLICI

- 73 unitatem

Br

255,25 DUPLICEM

- 74 III VI

Pe⁵

255,25 TRIPLICI

- 75 † VIII XVIII †

Pe⁵

255,26 SESQUALTER

76 II III

 B_I

77 ut est VIII ad VI

Pe5

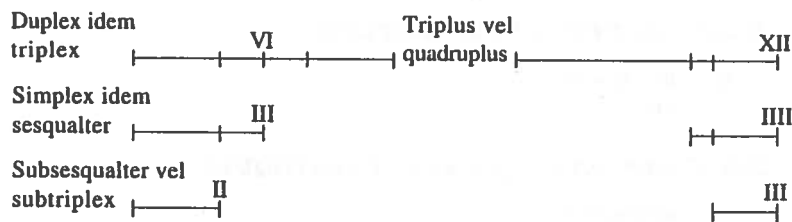
255,26 QUODSI DIATESSARON QUIDEM DUPLEX EST, DIAPENTE
VERO TRIPLUM SUBLATOQUE DIATESSARON A DIAPENTE
TONUS FIT RELIQUUS, NULLO MODO DUBITARI POTEST,
QUIN TONUS IN SESQUALTERA DEBEAT PROPORTIONE
CONSTITUI.

78 ¹Sicut quando de diapente tollimus diatesseron, quod relinquitur
tonus est. ²Et ideo, si fieri potest, tonus in sesquialtera habitudine
ponendus est, diapente in triplo, diatesseron in duplo.

 OQ^2LhWq

79 ¹Fulbertus: Pono II, duplum IIII, triplum VI. ²Tollo de triplo duplum, i. de VI IIII, remanent II, qui faciunt sesquialteritatem inter VI et IIII.

³Vel ita:

⁴Tollo de triplici VI duplicem, fit simplex, i. III. qui habet sesquialteram proportionem ad subtripulum senarii, i. ad II. ⁵Similiter de symphonia tripla, i. diapason et diapente, tollo duplicem, i. diapason, remanet sesquialtera, i. diapente.

McPb³PcPiR2AutLtryTpiVtrfWve

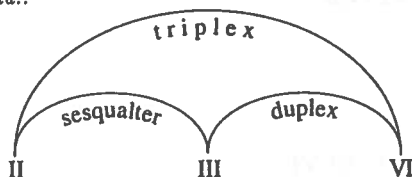
1 - 2] om. *PcWve*

1 Fulbertus] om. *McPcR2AutLtryVrf F Pb*

2 tolle *Mc* i.] I *PiLryTpi* IIII - IIII] om. *Mc* VI et IIII] VI IIII *R2*

3 - 5] om. Vrf

3] *om. Pc, sed add.:*

Vel ita] *om. Aut Vel ita F<ulbertus> Lry Triplus vel quadruplus - XII]*
om. PiTpi Simplex idem sesquialter] simplex Wve III] *om. PiTpi III]* *om. PiTpi*

4 - 5] *om. Wve*

4 Tollo - duplicem] De triplici VI aufero duplicem *Pc* Tollo] S. Tollo *PiTpi*
 fit] sit *Mc* i. III] idem III *R2* i. ad II] I ad II *R2*

5 i. diapason et diapente] *om. Pc* in diapason et diapente *Mc*

- 80 Nam quaternarius ad binarium duplus est, VI vero ad binarium triplus. Subtrahe binarium, ad quem VI triplus est. Remanet VI ad IIII in sesquialtera proportionem.

PeWqHwg

ad quem VI triplus est] qui ad VI subtripplus est *Pe*

255,26 QUODSI DIATESSARON QUIDEM DUPLEX EST

- 81 quod est falsum

OPe⁵PqWq

falsum est *Pq*

- 82 quod non est

M8

255,27 DIAPENTE VERO TRIPLUM

- 83 nec hoc est

M8

255,27 SUBLATUMQUE (*pro* SUBLATOQUE)

- 84 affirmative

OQ²Pe⁵

255,27 DIATESSERON

- 85 II

EiEn

255,27 DIAPENTE

- 86 III

EiEn

255,28 NULLO MODO DUBITARI POTEST

87 secundum te dico

*Aut*255,29 QUIN TONUS IN SESQUALTERA DEBEAT PROPORTIONE
CONSTITUI

88 quod falsum est

Q²

89 quod nequit fieri

P_e⁵

90 quod verum non est

WiBwi

91 sed hoc nequit esse

Aut

255,28 QUIN

92 ut non

*P_n*255,30 DUAЕ SESQUALTERAE PROPORTIONES DUPLICEM VIN-
CUNT93 due sesqualtere IIII VI VIIII
unus duplus IIII VIII*EiEn*

94 II IIII VI VIIII

*KnLzMmWbEwn*VIIII] *om. Mm*

95a hoc modo:

IIII VIII duplus
sesqualter VI
VIIII

*LaMcPb³PcR2V2AutLryVrf*hoc modo] glosa hoc modo *V2* duplus] *om. LaPc* sesqualter] *om. LaPc* duo
sesqualter *Pb*

95b IIII VI VIIII

VIII

Lh

- 96 VIII XII XVIII, qui vincunt XVI, duplum ad octo
Pr
- 97 ¹Nam si ponantur II IIII VI VIII, quae sunt *duae sesquialterae*,
vincunt quaternarium *uplicem* binarii. ²Ex hoc apparet diates-
saron non esse in duplici.
*OQ²*PbPePqWq*
1 proponantur *O* sesquialtera *Pq* duplicem] qui duplus est *OPbPeWq* bi-
narii] quinary *O*
2 in duplici non esse *Pb* non esse duplus *Pe*
gl. erasit Q
- 98 Duae sesquialterae proportionales sunt VI ad IIII, VIII ad VI. Sed
IIII duplus est VIII, minor scilicet VIII secundo sesquialtero.
PeWqHwg
VIII ad VI *Hwg* est] *om. Hwg*
- 99 ut VI ad IIII, cum sit sesquialter et VIII ad VI, hic numerus, i.
VIII, vincit et superat VIII, duplicem s. quaternarii.
Aut

255,30 DUAES SESQUALTERAE

- 100 [duo diapente,] quae habent VI tonos et duo semitonia
OPbV2Aut
duo diapente] *add. Aut*
- 101a ut IIII VI VIII
BxLzMf²MhMkMm
ut] *om. BxMm*
- 101b IIII ad VI, [et] VIII ad VI
PnLpl
et] *add. Lpl VIII] VIII Lpl*
- 102 Ponantur enim IIII VI VIII, et fiunt duae sesquialterae propor-
tiones. Si vero extremi termini ad se comparantur, fit multiplex
superparciens quartam.
Lpl

255,30 DUPLICEM

- 103 quae habet V tonos et II semitonia
OPb
- 104 octo duplus ad IIII
Bx

105 VIII IIII

LzMf²MhMk

106 ut est VIII ad IIII, sed vincunt VIIII VIII

Mm

107 IIII et II

Pn

255,30 VINCUNT

108 non

Pn

255,30 QUEMADMODUM EX ARITHMETICIS INSTRUCTUS SIBI POTEST QUIQUE COLLIGERE

109 require in arithmetica

Mc

110 Hoc require in II libro arithmeticae, capitulo III. Ibi enim invenies, qualiter triplum ex duplici et sesquialtero conficitur et in eas resolvitur; similiter triplum a quadruplo.

Mc

triplum a quadruplo] triple a quadruplo *Mc*

255,33 SEMITONII

111 minoris

WiBwi

256,1 NON IGITUR FIERI POTEST, UT DIAPENTE AC DIATES- SARON IN SUPERPARTICULARI INAEQUALITATIS GENERE NON CONLOCENTUR.

112 quasi dixisset: *potest*, vel in multiplici debet esse, ubi est in superparticulari

OPe⁵Wq

113 quod falsum est

M8

114 quoniam tonus et c. non conveniunt in ordine supradicto

McPb⁹PcAutLry

115 secundum te

Aut

256,1 NON

- 116 pro nonne
OQ²P_nW_q
 pro] *om. P_n*

- 117 pro an
Pe⁵

256,1 UT

- 118 non
MfR²

256,2 IN SUPERPARTICULARI INAEQUALITATIS GENERE

- 119 quandoquidem non est in multiplici
Bx

256,2 SUPERPARTICULARI

- 120 multiplici
Ma

256,3 QUOD SI QUIS TONUM ...

- 121 Item de eodem incipit ad inconveniens, sed alio modo.
Lp^l

256,4 PRAESCRIBAT (*pro* PERSCRIBAT)

- 122 affirmet
OQ²

- 123 ponat
Vrf

256,4 MINOR

- 124 est
M8

**256,6 DIAPENTE QUIDEM PONATUR IN QUADRUPLA, DIATES-
 SARON IN TRIPLA, TONUS IN DUPLICI**

- 125 falsum est
M8

- 126 yronice
PnAut

256,7 SED DIAPENTE CONSTAT EX DIATESSARON ET TONO

- 127 ¹ut supra monstratum est in terminis CXCH CCXVI CCXLIII CCLVI CCLXXXVIII. ²Nam ad CXCH CCLVI sesquitercius est, ad CCLVI CCLXXXVIII epogdous, at idem CCLXXXVIII ad CXCH sesquialter.

OQ²CgLhMcPnWiWqBwiLpl

1 CXCH] centesimo XCI^{do} *O* CCLXXXVIII] CCLXXX *Mc*

2 CXCH] CCXCH *O* sesquitercium *Mc* est] *om.* *Cg* CCLXXXVIII] CCLXXX *Mc* CLXXXVIII *Wi* at] ad *Lpl*

cf. 204,13-205,3

256,7 DIAPENTE

- 128 III toni et semitonium
O

256,8 DIATESSARON

- 129 II^{bus} tonis et semitonio
O

256,8 QUADRUPLUM IGITUR SECUNDUM HANC RATIONEM CONSTABIT EX TRIPLO AC DUPLO

- 130 sic: II III XII
VIII
LaMcPb³PcR²Vrf

256,8 QUADRUPLUM

- 131 diapente
OWq

256,9 EX TRIPLO AC DUPLO

- 132 sed [potius] ex duplo bis
Pb³R1AutVrf
potius] *add. Vrf*

256,9 EX TRIPLO

- 133 [ut] XII VI IIII
EiEnMf²MhMkMm
ut] *add. Mm* IV *Mk*

256,9 DUPLO

- 134 tono
Q²

256,9 QUOD FIERI NEQUIT

- 135 secundum veritatem
M8P6V2

256,10 RURSUS STATUATUR ...

- 136 Hoc totum hyronice dicit.
OPe⁵Wq
Hoc totum] om. Pe
- 137 Proponit illud, i. ut ad aliud inconueniens ducat.
Aut
- 138 item aliud inconueniens
Lpl

256,10 STATUATUR DIATESSARON QUIDEM IN TRIPLICI ET DIAPENTE IN QUADRUPLIO

- 139 II VI VIII
EiEnLzMf²MhMkMmPr¹
- 140 [sic:] IIII XII XVI
Pb³R1AutLryVrf
sic] add. Vrf

256,11 SI IGITUR AUFERAMUS TRIPLUM A QUADRUPLIO SESQUITERTIUS RELINQUETUR.

- 141 ¹ut si de XVI, qui est quadruplus ad IIII^{or}, eorum quattuor triplus i. XII auferatur, ²idem quattuor remanent, qui sunt sesquiertii ad III.
O*BxLhMcPnPqWiWqBwiLpl
1 si] om. Mc qui] quae O eorum quattuor] om. BxLhPnWiWqBwiLpl eorundem IIII McPq triplos Lpl i. XII] i. IIX Pq I XII Wi 12 Bwi
2 idem] om. WiWqBwi remaneant Bx sesquiertii] sesquiquarti OBxLhWq sesquiquartertii Mc sesquiquadrati PnLpl tertii Pq III] IIII Pq
- 142 ¹Unus ad tres triplus, unus ad IIII quadruplus. ²Aufer unum et erit quaternarius ad ternarium sesquiertius.
BxCgLhPnWiWqBwiLpl

1 Tres ad unum *Bwi* Unus] Unum *BxLhPnWqLpl* triplus] triplum *BxLhWq*
 IIII ad unum *Bwi* unus] unum *BxLhPnWqLpl* quadruplus] quadruplum *Bx-*
PnWqLpl

- 143 Nam si unitatem detrahas, ad quam v. III triplus, IIII vero quadru-
 plus est, remanet IIII ad III sesquitercius.

PeWqHwg

- 144 ¹II VI. Aufer triplum a quadruplo, i. VI ab VIII, superest II, qui
 facit sesquitertiam proportionem inter VI et VIII. ²Pone tres et
 eius sesquitertium et triplum, i. IIII^{or} ter ductus, procreat XII,
 qui maior est triplo, i. VIII.

PiTpi

1 II - quadruplo] Si II auferatur triplum a quadruplo *Tpi* qui facit sesquiter-
 tiam proportionem] quae est sexquitertia proportio *Tpi*

2 Pono *Tpi* et triplum] et qui triplum *Tpi* ter ductus] traductus *Tpi*

256,11 TRIPLUM

- 145 diatesseron

Q²

256,11 A QUADRUPLO

- 146 a diapente

Q²

256,12 SESQUITERTIUS RELINQUETUR

- 147 quod falsum est

Q²

- 148 unus tonus

PbV2

- 149 ¹Hoc est: auferatur unitas a ternario, ut ternarius non sit triplus, et
 relinquuntur IIII et III, qui sunt sesquitertia. ²Et postea remanet
 sesquitertia, et sesquitertia tollitur secundum hanc rationem, quod
 est tamen contrarium.

OPbPePqWq

1 triplus] triplum *Pb* duplus *Pe* relinquatur *Pb*

2 est] om. *O*

**256,12 RURSUS SI DIATESSARON DIAPENTE CONSONANTIAE
SUBTRAHAS, FIT RELIQUUS TONUS.**

150 quod est verum

OQ^2Pe^5Wq

quod verum est Q

151 quia ita fit reliquus, si diatesseron subtrahas de diapente, sicut
relinquitur sesquitercius, si triplus auferatur a quadruplo.

$OBxLhPqWq$

si] *om.* Bx de] *om.* Bx

**256,13 TONUS IGITUR SECUNDUM HANC RATIONEM IN SESQUI-
TERTIA PROPORTIONE CONSTABIT.**

152 quod non est

O

153 quod est falsum [yronice]

Q^2Pe^5PqWq

quod falsum est Q yronice] *add.* Wq

256,15 SED TRES SESQUITERTII UNO TRIPLICI FIUNT MINORES

154 secundum te

Aut

155a [Sicut in his terminis:]

[sesquitercii] XXVII XXXVI XLVIII LXIII

[triplus] LXXXI

$BxCgLhMcPb^3PcRl^*LryAutVrf$

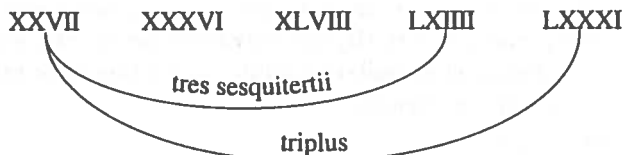
Sicut in his terminis:] *add.* Cg sic *add.* Vrf sesquitercii] *add.* $CgRl$ Vrf isti sunt
sesquitercii *add.* Aut LXXXI XXVII XXXVI XLVIII LXIII Pc XXVII]
XXVI Vrf LXIII] LXVI Lh XLVIII Lry triplus] *add.* $CgVrf$ LXXXI] *om.*
 Aut LXXI Mc triplus ad XXVII *add.* Bx

155b unus triplus XXVII LXXXI

tres sesquitercii XXVII XXXVI XLVIII LXIII

$EiEn$

155c

Lz^*Llz

155d sesquitercii omnes ut XXVII XXXVI XLVIII LXIII; triplus
LXXXI

Mf²MhMkMm

sesquitercii omnes] *om. Mm Tripli Mm*

155e XXXVI XLVIII LXIII minores sunt LXXXI, triplo ad XXVII
Pr¹

156 ¹Tres sesquitercii sunt XXVII XXXVI XLVIII LXIII. Sed XXVII
numeri triplus est LXXXI, cui s. minores sunt tres sesquitercii.

²VIII ad VI sesquitercius

XII ad VIII sesquitercius

XVI ad XII sesquitercius

³XVIII vero ad VI triplus. Superat ergo triplus sesquitercios.

PeHwg

LXIII] 54 *Hwg* 2 - 3] *om. Hwg*

157 vel tres unitates minores sunt uno et simplo sicut IIII quadruplis,
quia triplus et quadruplus in duce et comite constant et triplus in
IIII quadruplus in V.

OPb

sunt] in *Pb* quia triplus et] *om. O*

158 quod nequit esse, quia tres continui sesquitercii satis sunt maiores
uno triplici. Sed secundum te dico minores uno triplici.

Aut

159 ut videas: LXXXI est triplus ad XXVII. Quomodo continui sint
sesquitercii, aspice retro, ubi dixit: *In superiore igitur descriptione
sesquitercias proportionales etc.*

Aut

cf. 235,22

160 maior est ergo triplus tertio sequitertio

Vrf

256,15 TRES SESQUITERCII

161 [quasi III] toni

Q²PnPgWnWqEwnLpl

quasi III] *add. Pg III add. Wq*

162 continui

Aut

256,15 TRIPLICI

163 diatesseron

PnWqLpl

256,16 DUO ENIM TONI AC SEMITONIUM MINUS DIATESSARON
CONSONANTIAM SUPPLENT (*pro* TRES IGITUR TONI
UNUM DIATESSARON NULLA RATIONE SUPPLEBUNT,
QUOD EST FALSISSIMUM. DUO ENIM TONI AC SEMITO-
NIUM MINUS DIATESSARON CONSONANTIAM SUPPLENT.)

164 quasi dixisset: *tres toni*, quod est falsum

OPe⁵W_q

quasi dixisset: *tres toni*] *om.* *W_q*

256,16 TRES IGITUR TONI UNUM DIATESSARON NULLA RATIONE
SUPPLEBUNT, QUOD EST FALSISSIMUM

165 ¹ut sequitur et sic videtur hic, quasi dixisset: tres tripli minores
sunt uno triplo. ²Nam si revera esset, sesquitercius triplex non at-
tingeret integritatem diatesseron, quod tollitur sua triplicatione,
sed esset minor. ³Secundum autem hoc non solum integritatem
complet, sed hemitonio superat. ⁴Hac igitur ratione conficitur non
esse tonum in sesquitercia neque diatesseron in tripla. ⁵Secundum
autem arithmetica comparationem III sesquiertii multum vin-
cunt unum triplum.

OPbPe⁵W_q

1 una *Pe*

4 neque] nec *Pe*

256,16 TRES IGITUR TONI UNUM DIATESSARON

166 si minus fiunt

EiEn

167a fiunt minores

PbV₂

167b sunt minores

Aut

168 <minores> erunt

Lry

256,17 QUOD EST FALSISSIMUM

169 ut non impleant

Pe⁵

256,18 EX HIS IGITUR DEMONSTRATUR DIATESSARON CONSONANTIAM NON ESSE MULTIPLICEM.

- 170 ¹quia quadruplus ex triplo ac duplo non nascitur, sicut [nec] diatesseron ex diapente et dupla, ²et quia tres toni plus sunt quam unum diatesseron, [*ex his igitur demonstratur.*]

BxMcPnWiWqBwiLpl

1 quia] Yronice *Lpl* sicut] sed *WiBwi* nec] *add. Mc* et dupla] ac dupla *Mc*
2 ex his igitur demonstratur] *add. Mc*

256,21 IN EO

- 171 [genere] multiplici
Pc⁵PnAutLpl
genere] *add. Aut*

256,21 STATUATUR

- 172 diapente
Pc⁵Lpl

256,23 IN DUPLICI

- 173 Multiplex minimus appellatur duplex.
Aut

256,23 SCILICET

- 174 ideo vel ad hoc
Vrf

256,23 LOCUS

- 175 ante dyapente
Vrf

256,26 IN MAIORE HABITUDINE MULTIPLICIS QUAM EST DUPLA

- 176 sed in minore et in prima
M₄Pb

256,27 QUAE

- 177 dupla
Aut

256,28 DIAPENTE

- 178 quae maior
Aut

256,28 IN MINIMA, SCILICET DUPLA

- 179 si potest
Pc⁵Wq
- 180 aptari potest
PnWi
cf. 256,29
- 181 ponitur
V2

256,29 IN MULTIPLICI

- 182 in maiori vero; nam diapente maior consonantia quam sit diatesseron minimum multiplicis locum tenet.
Mc

256,29 APTARI NON POTEST

- 183 sicut prius ostensum est
Vrf

256,30 NON EST ENIM QUICQUAM MINUS A DUPLICI

- 184a in multiplici genere
M4
- 184b in specie multiplici
WiBwi
- 185 Quasi diceret: Si statuatur diapente in multiplici, non statuitur in minimo, i. duplici, sed in maiore, ut habeat diatesseron locum, quae minor est, quo possit aptari.
Pc⁵

256,31 SIT IGITUR SESQUALTERA

- 186 diatessaron
CgLzPbPnV2WqLpl
- 187 duplum
WiBwi
- 188 transeat ad superparticularem et sit eiusdem generis i. sesqualtera
Pb
- 189 Si diatessaron poenitus expulsa est ex duplici, et ibi remansit diapente, in sesqualtera diatessaron erit.
OPbWq
Sij om. *Pb* poenitus expulsa] explosa *Pb* ex duplici] a duplici *Wq* sesqualteram *Pb*

256,31 TONUS VERO SESQUITERTIA

- 190 quod falsum est
Q²

256,31 TONUS

- 191 tonus, qui et epogdous
O

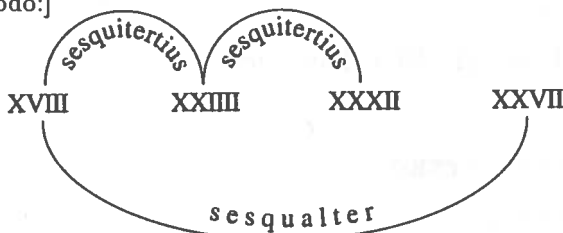
256,31 IN CONTINUA ENIM PROPORTIONE LOCABITUR

- 192 tonus
BxPbR1V2AutVrf

257,1 SED DUO SESQUITERTII AMPLIORES SUNT UNO SESQUALTERO.

- 193 XXXVI XLVIII LXIII; LIII sesqualter ad XXXVI
Bx

- 194a [hoc modo:]

CgMcPb³R2AutLryVrf

hoc modo:] *add. Vrf sesquitercius sesquitercius] om. McR2 sesquitercius*
AutLryVrf

- 194b duo sesquitercii XVIII XXIII XXXII
 unus sesquialter XVIII XXVII

EiEnMf²MhMkMm

III III II *add. in. marg. En sesquitercii duo MfMhMkMm sesquialter I*
MfMhMkMm

- 194c Duo sesquitercii sunt XVIII XXIII XXXII ampliores numero
 XXVII, qui est sesquialter ad XVIII.

PeWqHwg

XVIII et XXIII et XXXII *Wq* XXIII] 23 *Hwg* ampliorem *Wq*

- 195 Quanto magis, si tres essent, multo supercrescerent; vel ideo duos
 sesquitercios dicit, quia in sesquialtera est diatesseron secundum
 istum errorem.

OPbPeWq

sesquitercio *Pb* quia] quae *Pb*

- 196 Sublato enim sesquialtero de duplo quod relinquitur sesquitercium
 est.

BxPe⁶

enim] *om. Pe*

- 197 Minor est sesquialter ultimo sesquitercio. Sic enim intelligende sunt
 he regule.

Vrf

257,1 DUO SESQUITERCII

- 198 ad XVIII XXIII XXXII

Bx

- 199 tonus et alter sesquitercius

LzWb

- 200 III IIII VI VIII, i. diatesseron

Wq

257,2 SESQUALTERO

- 201 XXVII

Bx

cf. II,23,198

257,2 DUO IGITUR TONI UNAM DIATESSARON CONSONANTIAM VINCENT

202 yronice

W_q

203 Et quia ex hoc sequeretur impossibile, igitur et ipsum est impossibile. Impossibile est enim illud, quo posito sequitur impossibile.

V_{rf}

257,2 DIATESSARON

204 sesquitertius

Q²

257,4 EX HIS IGITUR APPROBATUR, DIAPENTE AC DIATESSARON IN MULTIPLICI GENERE COLLOCARI NON POSSE.

205 quia tonus non potest esse in sesquitertia et diatessaron in sesquialtera

BzMcPnWqLpl

potest esse non *Lpl*

LIB. II, CAP. 24

257,7 DEMONSTRATIO DIAPENTE ET DIATESSARON IN MAXIMIS
SUPERPARTICULARIBUS ESSE.

- 1 In quibus diatessaron et diapente sunt consonantiae
Mc
- 2 Quod dicit: Constet dyapente et diatessaron esse in superparti-
culari proportionem. Oportet necessario quod sint <in> maiori<bus>
superparticularibus, i. in sesquialtera et sesquitertia. Et hoc demon-
stratur.
*Vrf**

257,12 MAXIMAE

- 3 optimae
Pn

257,13 HOC

- 4 quod sint in his
Vrf

257,13 NAM SI IN MINORIBUS PROPORTIONIBUS

- 5 sint
O

257,14 SESQUALTERA

- 6 in
Wi

257,16 SICUT ALIAE QUAELIBET PROPORTIONES SUPERPARTI-
CULARES PRAETER SESQUALTERAM AC SESQUITERTIAM
IUNCTAE NON EFFICIUNT UNUM DUPLUM

- 7 Sicut nequeunt proportionem sesquiquarta et sesquiquinta et ul-
teriores duplam efficere proportionem, ita e contra istae duae, i.
sesquialtera et sesquitertia, omnimodo possunt perficere.
O
- 8 ternarius enim, cum sit sesquialter ad duo, et IIII, cum sit sesquiter-
cius ad III. Si IIII referantur ad II, duplum illius accipiendum est.
Hoc autem in aliis superparticularibus nequit inveniri. Quinque
enim ad IIII, vel VI ad V non reddunt diapason, quae sit duplum.
Sex enim ad IIII est sesquialter, non vero duplus.
Aut

257,16 ALIAE QUAE LIBET PROPORTIONES SUPERPARTICULARES

- 9 sesquiquarta, sesquiquinta et c.
Aut

257,17 PRAETER SESQUALTERAM AC SESQUITERTIAM

- 10 III IIII VI
EiEnMmRlVrf

257,18 UNUM DUPLUM

- 11 in arithmetica
Pn

257,18 ITA DIAPENTE AC DIATESSARON UNUM DIAPASON NULLA RATIONE CONCLUDENT

- 12 quod est impossibile
Vrf

257,19 UNUM DIAPASON

- 13 in musica
Pn

257,19 QUONIAM ENIM DIAPASON ...

- 14 Omnis diapason duplex. Omnis duplex sesquialtero et sesquitertio coniungitur. Omnis igitur diapason sesquialtero et sesquitertio copulatur. Omnis diapason diapente et diatesseron copulatur. Omnis diapason sesquialtero et sesquitertio coniungitur. Diapente igitur et diatesseron in sesquialtero sesquitertioque consistent.
- Bx*

257,20 DUPLEX VERO PROPORTIO EX SESQUALTERO SESQUITERTIOQUE COMPONITUR

- 15 XII ad VIII sesquitercius est, VIII vero ad VI sesquialter, sed XII ad VI duplus.
- PeWqHwg*
vero] *om. Hwg duplex Hwg*

257,23 TOTUM

- 16 integrum
PbV2

**257,25 ALITER ENIM NON POTERUNT DIAPASON IUNCTAE PER-
FICERE**

- 17 nisi sint sesqualtera et sesquitertia
O

257,26 IUNCTAE

- 18a diatesseron ac diapente
V₂
- 18b diapente et diatesseron
WiWqAut
diatesseron] diapason *Wq*

257,26 QUAE CONSONANTIA

- 19 diapason
Aut

257,28 ALIAE ENIM PROPORTIONES SUPERPARTICULARES

- 20 ut est sesquiquarta et sesquiquinta et reliqui
O

257,29 HANC

- 21 diapason
PbAut

LIB. II, CAP. 25**258,3 DICO**

- 1 Pono et constituo sic esse, quia potens sum hoc probare.
Vrf

258,5 QUONIAM

- 2 quare
Aut

258,5 PROPORTIONES

- 3 superparticulares
Vrf

258,6 SESQUALTERA

- 4 hoc est: quod
Aut

258,7 QUONIAMQUE

- 5 hoc habes: quod
Aut
- 6 et quoniam
Vrf

258,7 IN CONSONANTIIS

- 7 quae sunt in superpartulari proportionem
Vrf

258,8 MAIOREM PROPORTIONEM

- 8 sesqualteram
Aut

258,8 MAIORI, MINOREM

- 9 maiori porportioni esse minorem proportionem
EiEn

258,8 MAIORI

- 10 diapente
OPbV2Aut

258,9 MINOREM

- 11 sesquiterciam
Aut

258,9 MINORI

- 12 diatesseron
OPbV2Aut

258,9 APTANDUM

- 13 coniungendam, quia illi est proxima
PbV2

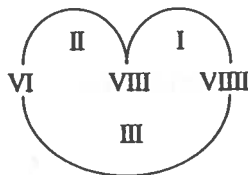
258,11 QUOD SI DIATESSARON A DIAPENTE CONSONANTIA SUBTRAHAMUS

- 14 si XII et VIII et octo fuerint
Wq

258,13 SESQUITERTIUM VERO SI PROPORTIONI SESQUALTERAE MINUAMUS, RELINQUITUR SESQUIOCTAVA PROPORTIO.

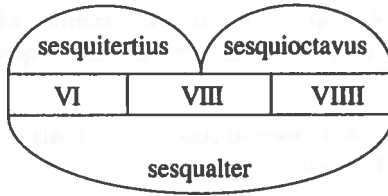
15a

[differentia differentia]

V¹McMm¹Pb⁹R¹LplLryVrf
 differentia differentia] *add. Pb sic add. LryVrf*
 II I] *om. Lpl* II] *om. Lry*
 VI VIII VIII] VIII VIII VIII *Lry* IX *Lpl*
 III] *om. McPbLpl*

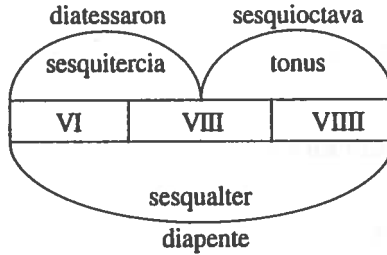
15b

Cg

15c

La

15d

Aut

16 ut XII VIII VIII

*Mf²MhMkMm*ut] *om. Mm XII] XI Mh*

- 17 ¹Verbi gratia: Ponantur hi termini VIII VIII VI. ²Novem ergo ad VI sesqualter est. ³Item senarius ad octonarium sesquiertiam facit proportionem. ⁴Sublato itaque senario de sesqualtera, qui ad VIII sesquiertium facit, ⁵remanet sesquioctava VIII et VIII, quod plenius post in III^{to} libro liquebit.

*OMaPbPiTpi*1 Ponantur] *om. O*4 sesqualtero *O*5 quod] qui *PiTpi* post] *om. O*

- 18 ¹Est hoc ut in istis numeris VI VIII VIII. VIII enim ad VI sesquiertia proportionem confertur, VIII ad eundem senarium sesqualtera. ²Si igitur auferas ultimum terminum senarium, sesquiertiam proportionem demes sesqualtere. ³† Tulto † namque

uno termino proportio, quae eius relatione fiebat, remanere non poterit. ⁴Remanent igitur duo termini VIII et VIII, qui ad se sesquioctava proportionem referuntur, in qua tonus consistit.

Cg

- 19 Si enim de XII sesquitertia pars sumatur, relinquitur novenarius, qui ad VIII sesquioctavus.

Mm¹

- 20 Si XII, qui ad VIII sesquitertius, ad VIII sesquialter est, detrahas, remanet VIII ad VIII in sesquioctava habitudine.

PcWqHwg

ad VIII] ad 14 *Hwg*

258,13 SESQUITERTIUM

- 21 III III

EiEnLzWb

- 22 diatessaron

PnLpl

258,14 SESQUALTERAE

- 23 VI III

EiEnLzWb

- 24 diapente

PnLpl

258,14 MINUAMUS

- 25 detrahamus

WiBwi

258,14 SESQUIOCTAVA PROPORTIO

- 26 VIII

EiEn

- 27 [ut] VIII ad VIII

MaPbPiV2

ut] *add. Pi*

- 28 unitas

Lpl

258,15 SESQUIOCTAVA

29a ut sunt VIII ad VIII

OPbV2

VIII] VIII *O*

29b VIII ad VIII

EiEn

at *Ei*

LIB. II, CAP. 26

258,18 AC

- 1 simul
V₂

258,19 SED QUONIAM DEMONSTRATUM EST

- 2 in XVIII capitulo
Q²

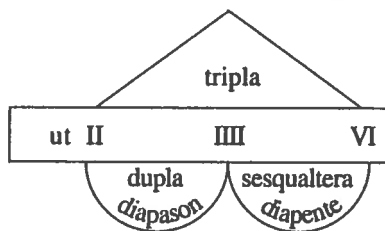
258,20 IUNCTAS VERO DUPLAM AC SESQUALTERAM TRIPLICEM PROPORTIONEM CREARE

- 3 II III VI
LzWbVrf

Mm

5

Aut

258,21 SESQUALTERAM

- 6 diapente
O

258,21 TRIPLICEM PROPORTIONEM

- 7 ut I ad III
O
I] III O

258,21 EX HIS

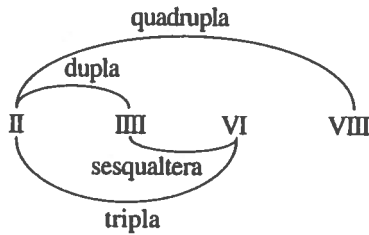
- 8 rationibus
MaPiTpi

258,22 DIAPENTE AC DIAPASON

- 9 iunctas
V2

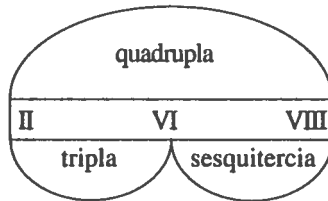
258,23 SED SI QUIS TRIPlici PROPORtIONI SESQUITERTIAM HABITUDINEM IUNGAT, QUADRUPLAM FACIT.

- 10 II III VI VIII
LaLzMcMmPb³V2WbAutLryVrf
- 11 ut II VI VIII
Mf²MhMkSh
- 12

Rl

13

Aut

- 14 Iuncta sesquitercia habitudine triplici proportioni quadruplam fieri, quia iuncta diapason diapente fit tripla, addita vero diatesseron quadruplam necesse est formari.

MaPiTpi
 vero] *om. PiTpi*

258,23 TRIPLICI PROPORTIONI

15 II ad VI

*OEiEnLaMmPb³AutLryVrf*II ad] *om. EiEnLaPbAutLryVrf* ad] *om. Mm***258,24 SESQUITERTIAM**

17 VIII

OEiEnLaMmPb³AutLryVrf

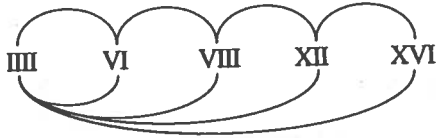
LIB. II, CAP. 27

259,1 DIATESSARON AC DIAPASON

- 1 † XIII et V †
Mc

259,5 NAM DIAPENTE AC DIATESSARON IUNCTAE ...

2

LaMcMmPb³R2AutLryVrf

259,5 DIAPENTE AC DIATESSARON IUNCTAE

- 3 III VI VIII
LaMcMmPb³R2AutLryVrf

259,6 DIAPASON

- 4 III VIII
Aut

259,7 DIAPENTE

- 5 ut VIII XII
Aut

259,8 DIAPASON SCILICET AC DIAPENTE

- 6 tripla
OQ²

259,8 DIAPASON

- 7 ut VI ad III
Aut

259,9 DIAPENTE

- 8 ut III ad II vel VI ad III
Aut

259,9 CUI

- 9 simphoniae, i. diapason et diapente

Ma

- 10 diapente

Mh

- 11 VI vel XII

Aut

259,9 DIATESSARON

- 12 ut VIII faciens ad VI diatessaron

Aut

259,10 QUADRUPLAM PROPORTIONEM

- 13 VIII enim ad II est quadruplus vel XVI ad IIII

Aut

259,10 QUID IGITUR, SI DIATESSARON AC DIAPASON CONSONANTIAS IUNGAMUS, ULLAMNE SECUNDUM PYTHAGORICOS EFFICIENT CONSONANTIAM?

- 14 ¹Hoc, quod hic dicit diapason et diatessaron non facere consonantiam, ut videtur esse † num † in vocibus maxime; ²cum ipse videatur sibi esse contrarius post paulo dicens, *quod si ei adicio tonum, fit diapason, diatessaron et tonus*; hoc est diapason kai diapente. ³Quaero enim nonne de gravi gradatim possumus ascendere usque ad acutam cordam, quae est suprema. ⁴Dicas: ita bene. Ergo possumus ascendere usque ad diapason diatessaron praetermisso tono adiecto. ⁵Sed fortassis videndum est, quia hoc dicit secundum Pitagoricos, non secundum se.

Lpl

⁵ pitagoricos *Lpl*

² cf. 260,6

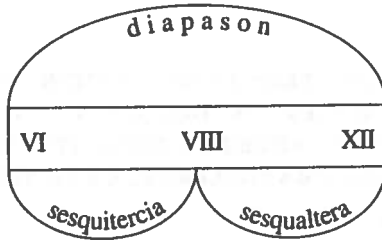
259,10 QUID IGITUR

- 15 sit

MaPi

259,11 SI DIATESSARON AC DIAPASON CONSONANTIAS IUNGAMUS

16

La

17

VI VIII XVI

McMmPb³PcAutLryVrf

XVI] XII *LryVrf*

259,12 ULLAMNE SECUNDUM PYTHAGORICOS EFFICIENT CONSONANTIAM? MINIME.

18

Nota diapason et diatesseron non esse secundum Pythagoricos consonantiam.

Ma

cf. 259,1-2

259,12 SECUNDUM PYTHAGORICOS

19

quia secundum Ptolomeum facit

MaPbPc⁵V2

259,13 MINIME.

20

non

Wi

259,13 MOX ENIM IN SUPERPARTIENS INAEQUALITATIS GENUS CADIT

21

ut VIII ad III [parenthesis]

KnLzWb

parenthesis] *add. LzWb*

259,14 NEC SERVAT VEL MULTIPLICITATIS ORDINEM VEL SUPERPARTICULARITATIS SIMPLICITATEM

22

Regula autem est in hac arte, quod omnis consonantia vel est in multiplici vel in superparticulari.

Vrf

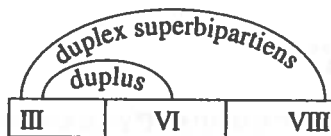
259,14 MULTIPLICITATIS ORDINEM23 ut VIII ad III^{or}*WnEwn*

**259,16 SIT ENIM TERNARIUS, CUIUS SIT SENARIUS DUP-
PLUS, SCILICET IN DIAPASON CONSISTENS PROPOR-
TIONE. HUIC APTETUR SESQUITERTIA, QUAM DIATES-
SARON ESSE PRAEDIXIMUS, UT OCTONARIUS.**

24 III VI VIII

BxMcMmPb⁹PcRlAutLryVrf

25

*WiBwi***259,17 HUIC**

26 senario

*Wi***259,19 IS**

27 octonarius

*MaPbV2Aut***259,21 EUM**

28 ternarium

*Aut***259,21 NE SIT MULTIPLEX**

29 octonarius

*V2***259,22 EIUS**

30 senarii

V2

259,22 EIUS ALIQUAS PARTES

- 31 duo
Aut

259,22 EAS SIMPLICES

- 32 ut unam solum habeat sed duas
Ma

259,23 EUM

- 33 senarium
V2

259,23 SUPERVENIT

- 34 octonarius
Aut

259,23 QUAE

- 35 unitates
V2

259,24 QUEM

- 36 ternarium
MaPnAut

259,25 ILLUD QUOQUE, QUOD INTER DUAS SIBI CONTINUAS CONSONANTIAS CADIT.

- 37 Id debet esse relatio VIII ad ternarium, in qua comprehenditur dupla et sesquiertia. VI enim ad III dupla proportionem confertur, VIII vero ad VI sesquiertia; quae proportio octonarii ad ternarium, quoniam neque simpliciter est multiplex neque superparticularis, nulli symphoniarum rite poterit aptari.

Cg

- 38 Subaudis: Probat non posse hoc esse consonantiam, quod cadere necesse est, si fiat [hoc], inter duplicem et triplicem, quamvis Ptolomeus hoc voluerit, ut ipse dicit in libro V^o capitulo VIII.

*EiEn*LzMf²MhMkShWb*

hoc] *add. LzMfMhSh* haec *add. Mk* et] vel *MfMhMkSh* triplicem] quod tamen nulla ratione possibile est *add. sed cancell. Ei V^o] VI En*

259,25 ILLUD QUOQUE

- 39 [lector] agnoscat
OQ²V¹EiKnLzMaPe⁵PiWiWnEwnTpi
 lector] *add. EiKnLzMaPePiWiWnEwnTpi*
cf. 259,3
gl. cancell. Ei
- 40 obest
Bx
- 41 obstat
EiEn
- 42 est causae [quare inter talia nulla sit consonantia]
*CgLz*PbPcRlAutVrf*
 causa est *Cg* causae est *Pc* quare inter talia nulla sit consonantia] *add. Vrf*
- 43 approbat nullam consonantiam efficere
LzWb
- 44 dicemus
PbV2
gl. cancell. Pb
- 45 ista consonancia
Pe⁵

259,26 INTER DUAS SIBI CONTINUAS CONSONANTIAS

- 46 duplicem ac triplicem
BxPe⁶
 vel duplicem *Bx*
- 47 diapason et diapason ac diapente
PcAutVrf
 dia apente *Pc*
- 48 ¹duplam et triplam. ²Etenim coniuncta diapason et diatessaron et plus reddunt quam diapason, et ad diapason et diapente non perveniunt; ³et ideo dicit eam cadere inter istas continuas consonantias [quae sunt diapason et diapente].
*OQ²V¹EiEnKnLhLzMcMhPe⁵Pn*PqWbWiWnWqEwnLpl*
 1 Duplum ac triplum *Wi* et] *om. Pe* ac *LhMhPnWqLpl* triplam] i. diapason et diapente *add. Pe*
 2-3] *om. Mh*
 2 Etenim coniuncta diapason] *repet. Pn* coniuncte *Kn* ac diatessaron *PnWi* ac diapason *Lpl* et plus] plus *QLhLzPnWiWqLpl* duplus *Mc* ad] a *En-WnEwn* diapason et diapente] diapente *VMc* diapente consonantiam *PnLpl* diapente consonantia *Wi* et diapente] et ad diapente *LhLzWb*
 3 cadere eam *V* eam] ea *OEiEnLhMcPePnPqWiWqLpl* eas *KnLzWbWnEwn* cadere] eadem *Lpl* consonantias continuas *Pe* continuas] *om. PnWiLpl* quae sunt diapason et diapente] *add. OPe* s. diapason ac diapente *add. Kn*

259,26 QUOD

- 49 diapason et diatessaron
R1

259,26 CADIT

- 50 inter III et VIII
PbV2

259,27 ETENIM NEQUE DUPLUM EST INTEGRUM, UT DIAPASON CONSONANTIAM PRODAT, NEQUE TRIPLUM

- 51 Notandum, quod ad duplum statuendum minori, i. ternario, adicienda est unitas, ad triplum autem maiori, i. octonario, adicitur [unitas].

OMaPbV2

i. ternario] ternario *PbV2* unitas] *add. V2*

259,27 NEQUE DUPLUM EST INTEGRUM

- 52 neque triplum
Q²SPe⁵

- 53 ut sit diapason
Ma

- 54 [subaudis] ipsa diapason ac diatesseron

EiLzMf²MhMkPe⁵ShV2

subaudis] *add. MfSh* ipsa] *om. LzV2 ac* et *EiPe*

- 55 quod esset, si IIII poneretur, ubi ternarius ponitur
PbV2

259,27 INTEGRUM

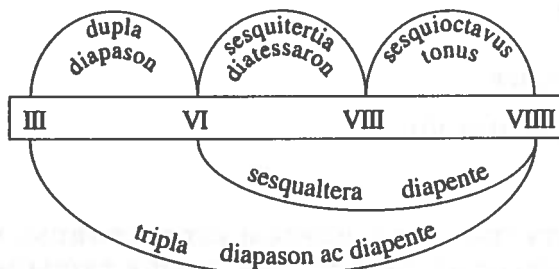
- 56 neque
Ma

259,28 DIAPASON AC DIAPENTE

- 57 triplum
V1PnPq
triplam *PnPq*

**259,29 CUI SI TONUS ADDATUR, MOX TRIPLUM MODUM PRO-
PORTIONIS EFFICIET.**

58

Pn

**259,29 CUI SI TONUS ADDATUR, MOX TRIPLUM MODUM PRO-
PORTIONIS EFFICIET.**

59 Octonario, si tonus, i. unitas, addatur, fit triplus ad III.

OPbV2

i.] *om.* V2 fit triplus] fit si triplum O

60 si VIII addideris VIII

Ma

259,29 CUI

61a consonantiae, quae est diapason et diatesseron

Q²Mf²ShV2

subaudis *MfSh* consonantia V2 et] ac *MfShV2*

61b diapason et diatesseron

EiEnKnLzMhMkPiWbWnEwnTpi

et] *om.* Pi ac *KnMhMk*

61c simphoniae, i. diatesseron et diapason

Ma

62 sesqualtero

V1

63 diatesseron

Bx

64 VIII^{rio}

Cg

259,29 TONUS

- 65 novenarius
BzLh
- 66 VIII VIII
MkMm
- 67 sesquioctavus VIII VIII
Rl
- 68 sesquioctavus, [ut] proportio VIII VIII
AutLryVrf
ut] *add. Vrf VIII VIII Vrf*

259,29 ADDATUR

- 69 ut sunt VIII^{em}
Cg

259,29 TRIPLUM MODUM PROPORTIONIS

- 70 diapason ac diapente
BxEiEnLzMhMkPe⁵WbWnEwn
ac] et *EiEn*
- 71 quia VIII statim ad III triplus erit
Ma
- 72 VIII ad III
MkMmRlAutLryVrf
ad] *om. Rl*

260,3 DIATESSARON

- 73 dativus
Aut

260,4 INTER DUPLICEM AC TRIPLICEM NULLA POTEST NATURALITER PROPORTIO MULTIPLICITATIS INTELLEGI

- 74 nam si diapason in duplici, diapente in triplici inveniuntur. Si autem una species multiplicitatis inveniretur inter duplicem triplicemque, ibi poneretur diatesseron, quoniam minor est diapente. Cum autem non invenitur diatesseron, non ponitur post diapason, sed diapente eam sequitur.
OPe⁵Wq
duplici] duplo *Wq* quoniam] quae *PeWq*

260,5 QUOD SI EI ADICIO TONUM

- 75 diatesseron [addo] ut VIII ad VIII

MmR1AutLryVrf

diatesseron] *om. Mm addo] add. Vrf*

260,5 EI

- 76 proportioni diapason ac diatessaron

KnLzMf²MhMkWiWnEwn

proportioni] *om. MfMhMk*

- 77 consonantiae, i. diatesseron diapason

Pc⁵

- 78 quod inconsonum erat post coniunctionem diatessaron super diapason

Mc

- 79 octonario vel diatesseron

PbV2

260,6 FIET DIAPASON ...

- 80 octonarius diapason

V2

260,6 DIAPASON

- 81 dupla

V2

260,6 DIATESSARON ET TONUS

- 82 diapente

V2

260,6 QUOD NIHIL DISTABIT, UTRUM DIAPASON AC DIAPENTE SIT

- 83 quod dicit: equivalencebit dyapason et diapente, et sic erit conveniens consonantia.

Vrf

260,7 UTRUM DIAPASON AC DIAPENTE

- 84 an diapason diatessaron tonus

Aut

260,11 SED QUAMQUAM DE HIS MULTA NICOMACHUS

85 disputaret
WiBwi

86 tractaverit
Aut

260,14 ARGUMENTANTES

87 ostendentes
Aut

260,15 PROBAVIMUS, SI DIATESSARON CONSONANTIAE DIAPASON ADDATUR, CONSONANTIAM EX HIS CONIUNGI NON POSSE

88 Nota diatesseron cum diapason iunctam efficere non posse consonantiam.
LzWbLlz

LIB. II, CAP. 28**260,21 VIDENTUR ENIM SEMITONIA NUNCUPATA, ...**

- 1 Semitonium
Mc
- 2 Nota sententiam utilem
Pb^g

260,21 NON QUOD VERE TONORUM SINT MEDIETATES

- 3 quia aut minus habet aut plus medietatis
Pc⁵

260,23 HUIUSQUE

- 4 semitonii
Aut

260,23 SPATII

- 5 Spacium cum dicit, mittit nos ad monocordum, ubi notantur spacia per literas.
Aut

260,23 QUOD

- 6 spacium
Aut

260,24 APUD ANTIQUIORES AUTEM LIMMA VEL DIESIS VOCABATUR

- 7 Limma vel diesis
KnRl

260,24 LIMMA

- 8 maius semitonium
CgPn
- 9 minus semitonium
Aut

260,24 DIESIS

- 10 dimidium semitonii
Aut

260,25 HIC MODUS EST

- 11 inveniendi eum in numeris
Vrf

260,25 MODUS

- 12 mensura
Pe⁵
- 13 regula, quam dicam
Aut
- 14 qui sequitur
Vrf

260,25 EX SESQUITERTIA PROPORTIONE

- 15 diatesaron
V₂
- 16 ut IIII ad III
Aut

260,26 DIATESSARON

- 17 sesquitercia proportio
Aut

260,26 SESQUIOCTAVAE HABITUDINES

- 18 toni
V₂

260,29 CONTINUA

- 19 coniuncta
V₂

260,29 HI

- 20 duo toni
OCg V₂ Aut
duo] *om. Cg*

261,1 MULTIPLEX ILLE

21 LXIII

Vz

22 octuplus

*OAut***261,1 ILLE**

23 numerus

*Aut***261,1 A QUO**

24 multiplici

*Aut***261,1 HAE**

25 sesquioctave proportiones

*Aut***261,2 SI UNITAS**

26 ponatur

*Aut***261,2 EIUSQUE**

27 unitatis

*WiAut***261,2 OCTUPLUS PRIMUS**

28 Multi octupli sunt, sed primus octuplus est octonarius. Octuplus primus, i. unitas octies duplicata.

Aut

29 qui continet eam octies. Octies enim unum octo sunt, et hic ponatur primus.

*Vrf***261,3 AB HOC IGITUR ...**

30 Aliter semitonium inveniatur.

Mc

261,3 AB HOC IGITUR UNUM SESQUIOCTAVUM POTERO DERIVARE.

- 31 Sed hoc invenire, quasi diceret, non valet quantum ad hoc, quod intendimus.

Aut

- 32 Posito octonario possum habere unum sesquioctavum, s. addito ei novenario.

Vrf

261,3 AB HOC

- 33 octonario

OCgPbPe⁵V₂

- 34 octuplo

Aut

261,3 SESQUIOCTAVUM

- 35 tonum

V₂

- 36 novenarium

Aut

261,4 DUOS

- 37 sesquioctavos [i. duos tonos continuos]

OPbPe⁵V₂AutVrf

i. duos tonos continuos] *add. Aut*

261,5 LXIII

- 38 octies octo

Aut

261,5 EXPLICENTUR

- 39 excrescent

Vrf

261,5 HIC

- 40 LXIII

OPbV₂Aut

261,6 A QUO

- 41 [octuplo i.] LXIII

*Pb V2Aut*octuplo i.] *add. Aut***261,6 PROPORTIONES**

- 42 continuas

*Aut***261,7 NAMQUE OCTO**

- 43 Modo dimittit novenarium, qui fuerat dirivatum ab I octuplo.

*Aut***261,7 OCTO, QUAE EST OCTAVA PARS LXIII UNITATUM**

- 44 Octo octonarii continentur infra LXIII. Octo igitur est octava pars unitatum LXIII, quod est dicere: Octo est octava pars LXIII.

*Aut*continentur *Aut***261,7 LXIII**

- 45 genitivus

Aut

- 46 summe

*EiEn***261,8 EISDEM**

- 47 LXIII [unitatibus]

*OPb V2Aut*unitatibus] *add. Aut***261,8 ADDITI**

- 48 [illi] VIII

*Pb V2Aut*illi] *add. Aut*

- 49 in summa

Vrf

261,8 TOTAM

- 50 tantam
PbV2

261,8 LXXII

- 51 hanc
Aut

261,8 PERFICIUNT

- 52 reddunt
Aut

261,9 HIS

- 53 LXXII
PbV2Aut

261,9 OCTAVA

- 54 VIII
OV2
- 55 sesqui
MaPiTpi
- 56 pars
Aut

261,9 QUI EST NOVENARIUS

- 57 exponit
Aut

261,10 CONTINUI

- 58 coniuncti
V2

261,11 LXIII. LXXII. LXXXI.

- 59 In his tribus numeris LXIII LXXII LXXXI, medius cum contineat in se primum totum et eius octavam partem, et ultimus similiter medium et eius octavam, dicuntur duo sesquioctavi primi continui.
Aut

261,12 NUNC IGITUR ...

- 60 [Nota] utilis regula et generalis

McMm^tPb⁹RI AutLry Vrf

Nota] add. AutLry

261,12 NUNC IGITUR LXIII UNITATUM SESQUITERTIUM CONQUIRAMUS.

- 61 quod est impossibile. Non enim potest dividi in III equas partes, quod ipse exponit: Dividitur enim LXIII in ter XXI, nisi quod unitas deest.

Aut

261,12 AD HUNC (pro NUNC)

- 62 numerum

OPe⁵

261,12 PARTEM

- 63 equam

Aut

261,12 NON HABERE

- 64 quare

Aut

261,13 HI NUMERI

- 65 LXIII [et] LXXII [et] LXXXI

McAut

et ... et] add. Aut

261,14 TERNARIO MULTIPLICENTUR

- 66 ut <ter> LXIII CXII; ter LXXII CCXVI; ter LXXXI CCXLIII

Mc

CCXVI] CCXV Mc LXXXI] LXXI Mc

- 67 ut dicatur ter LXIII, ter LXXII, ter LXXXI

Aut

261,14 EIS

- 68 tribus numeris

Aut

261,15 IN EADEM PROPORTIONE

- 69 sesquioctava
OEiEnRl V2AutLry Vrf

261,16 QUA FUERUNT

- 70 sesquioctavi erant
Pb V2

**261,16 ANTEQUAM HIS TERNARIUS MULTIPLICATOR ACCEDE-
RET**

- 71 antequam multiplicaretur per ternarium
Aut

261,17 FIANIT IGITUR

- 72 quando contingit eis tertia pars, et omnes durabunt in eadem pro-
 portione, *igitur*
Aut

261,17 HORUM

- 73 CXC duorum
Pb V2Aut

261,18 TERTIA

- 74 pars, i.
Pb V2Aut
 i.] vel *Aut*

261,18 EISDEM

- 75 CXCII
Aut

261,19 SESQUITERTIA PROPORITIO

- 76 CXCII ad CCLVI
EiEnPb V2Aut
 CXCII] CCLVI *Aut* ad] et *EiEn* CCLVI] CLVI *EnPb V2*

261,20 NUNC IGITUR DUAS SESQUIOCTAVAS PROPORTIONES AD CXCH, DUOBUS SE NUMERIS CONTINENTES, RATO ORDINE COLLOCEMUS ...

- 77 ¹Duo sesquioctave, i. duo toni: LXIII (tonus) LXXII (tonus) LXXXI. ²Ter LXIII CXCH; ter LXXII CCXVI (inter hos tonus) ter LXXXI CCXLIII (inter hos tonus). ³Tercia autem numeri CXCH^{orum} sibi addita, facit CCLVI. ⁴Inter praescriptos igitur CCXLIII et istos CCLVI dimidium esse toni debet, quoniam diatessaron habitudo, quae sesquitercia proportionem inter CXCH et CCLVI habetur, tonum ac tonum et emitonium requirit.

Mc

4 dimidium esse tonus *Mc*

- 78 ¹CCXVI CCXLIII. ²Harum prima facit tonum ad CXCH. ³Secunda, i. CCXLIII facit tonum ad primam, i. CCXVI. ⁴His etiam numeris si addantur CCLVI, fit semitonium inter CCXLIII et CCLVI. ⁵Qui numerus hoc modo disponatur: CXCH CCXVI CCXLIII et CCLVI. ⁶Horum duo extremi disponunt diatessaron consonanciam, primus enim ad secundum facit tonum, secundus ad tertium facit similiter tonum, tertius ad IIII^{tum} facit semitonium, cum enim XIII inter hos differentia. ⁷Quod est dicere, XIII non est octava decima pars CCXLIII. ⁸Si enim multiplicetur octies decies XIII, cum faciant <CC>XXXIII, non pervenit iste numerus ad CCXLIII, cum VIII desint unitates.

Aut

261,20 DUAS SESQUIOCTAVAS PROPORTIONES

- 79 CCXVI et CCXLIII

Aut

261,21 DUOBUS SE NUMERIS CONTINENTES

- 80 CCXVI et CCXLIII

Aut

261,21 CONTINENTES

- 81 proportiones dico

Aut

261,22 ID EST

- 82 fiunt

Aut

261,23 SUNT

- 83 fiunt
Aut

261,23 QUI

- 84 CCXVI et CCXLIII
PbV2Aut

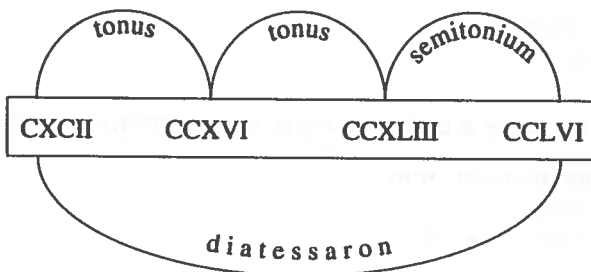
261,23 DUOS SUPRASCRIPTOS TERMINOS

- 85 CXCH et CCLVI
PbAut
CCLVI] CCXLIII *Pb*

261,24 CXCH. CCXVI. CCXLIII. CCLVI.

- 86 differentiae XXIII XXVII XIII
BzLhMc

87

*Pb³Pn***261,24 CXCH. CCXVI.**

- 88 Octies viceni quaterni CXCH
Novies viceni quaterni CCXVI
O
- 89 CXCH habent octavam partem XXIII, CCXVI habent octavam partem XXVII.
Q²S

261,24 CXCH

- 90 Iste est ter LXIII factus, de qua CXCH tertia pars, i. LXIII, addita sit.
Mc

261,24 CCXVI

- 91 ter LXXII
Mc

261,25 CCXLIII

- 92 ter LXXXI
Mc

261,26 PRIMUS NUMERUS

- 93 CXCH
Aut

261,26 AD POSTREMUM

- 94 ultimum
Pb

- 95 CCLVI
Aut

261,27 PRIMUS AD SECUNDUM ET SECUNDUS AD TERTIUM

- 96 sesquioctavi sunt
PbV2
sesquioctavae V2

261,27 PRIMUS

- 97 CXCH
OPnAut

261,27 AD SECUNDUM

- 98 CCXVI
OPnAut

261,27 SECUNDUS

- 99 CCXLIII
Pn

- 100 CCXVI
Aut

261,28 AD TERTIUM

101 CCLVI

P_n

102 CCXLIII

*Aut***261,28 GEMINOS CONTINUANT TONOS**

103 sesquioctavas proportiones, quia CCXVI habent in se CXCI et eius octavam partem, i. XXIII; et CCXLIII habent in se CCXVI et eius VIII^{am} partem.

*O***261,28 CONSTAT IGITUR SPATIUM, QUID RELINQUITUR, EX CCXLIII AD CCLVI, IN QUIBUS MINIMIS SEMITONII FORMA CONSISTIT.**

104 Quia in his sesquioctava proportio non consistit, idcirco semitonium continent; non enim valent perficere tonum.

O

105 ¹Si queramus in his duobus numeris CCXLIII et CCLVI, quam partem minoris cum toto ipso maior in se habeat, ut in ceteris proportionibus fieri solet, ²nulla prorsus a quocumque numero denominata occurret, i. neque XV^{ma} aut XVI^{ma} vel XVII^{ma} vel alia quaelibet, ³quia ipsi CCXLIII, qui est minor, per nullam quamlibet talium dividi potest. ⁴Propter quod ita confuse dicitur, quod XIII unitates, quibus maior numerus superat, minus sit quam octava decima pars minoris, ⁵plus vero quam XVIII^{ma} pars ipsius minoris, quod de nullis inferioribus numeris dici convenienter potuit, ⁶ut aut minus XVI^a aut plus XVII^a aut altera aliqua pars minoris ipsius CCXLIII essent ipsi XIII nisi de XVIII et XVIII.

⁷Id autem longe in sequentibus cum propriis demonstrationibus exequitur dicens, quod minus semitonium minorem quidem habeat proportionem quam XVIII semis ad XVIII semis, maiorem quam XVIII ad XX. ⁸Si vero semitonium medietas vera toni esset, tunc XVI^{ma} parte minoris maior excederet numerus. ⁹Nam cum tonus in sesquioctava sit, si pars octava dividatur medio, erit XVI^{ma}, ¹⁰ut si octavam partem de superiori primo tono divides, i. de CXCI et CCXVI, quae est XXIII, erunt XII XVI^{ma} pars ipsius CXCI. ¹¹Quod et in his numeris facile appareret, si essent tantum CCXL et CCLV. ¹²Esset enim octava CC^{orum}XL XXX, sexta

decima XV. ¹³Quos si ita ordinarem, ut fieret tonus ad CCXL, addita ei sua octava fierent CCLXX. ¹⁴Addita vero sua XVI^{ma} fierent CCLV. ¹⁵Hi ergo, si ita dispositi essent CCXL CCLV CCLXX, tunc verum semitonium videretur inter CCXL et CCLV, quia maior haberet minorem in se et eius XVI^{mam} partem, i. dimidiam VIII^{vam}. ¹⁶Porro tertius ad secundum non iam XVI^{ma} sed XVII^{ma} parte secundi conferretur. ¹⁷Ideoque dictum est, 'videretur'. ¹⁸Nam fixe nunquam medietas rata in quacumque divisa proportionem locabitur superparticulari, ut s. eam proportionem medius numerus habeat ad tertium quam ad primum.

¹⁹Sed ne talis numerus in tertio loco in diatesseron constituatur, qui octavae partis rationem ad quartum valeat retinere, obsistit sesquitercia proportio, quae facta est quarti ad primum. ²⁰Quocirca inter tertium et quartum non nisi illud breve spatium relinquitur, quod semitonium dicitur, quod ne dimidii toni teneat quantitatem multatione octavae partis, ac perinde etiam XVI^{mae} ipsius tertii efficitur numeri, ²¹quamquam nec sic quoque omnino, ut dictum est, medietate integra tonus reciperet sectionem.

²²Huiusmodi igitur obstaculis termini coartati nullius alterius partis receptibiles dici potuerunt quam, ut dicerentur, minus quam XVIII^{vam}, maius quam XVIII^{nam} partem tenere. ²³In quo attendendum est, quomodo diminutio partium subnotetur. ²⁴Nam si XVI^{mam} obtineret aliquanto quidem propensius utpote quasi dimidium videretur. ²⁵Si autem XVII^{mam}, quamvis iam diminutius, adhuc tamen quiddam plus augmenti conduceretur. ²⁶Nunc vero dicens XVIII^{am} iam multo a medietate recedentem designat quam et adhuc quoque contrahi monstrat, cum subinfert minus quam XVIII^{am}. ²⁷Cum vero adicit plus quam XVIII^{mam}, patenter naturam partium demonstrat, quia maior sit XVIII^{ma} quam XVIII^{ma}, ac per hoc XVI^{ma} maior quam hae vel XVII^{ma}.

Lz Mf Mh Mk Mm Pe⁵ Sh Wb Llz

1 et] *om. Mf Sh* maiore *Mm* in] inter *Mf Mh Mk Mm Sh* ut] *om. Llz* uti *Mm* solet fieri *Pe*

2 occurrit *Pe* occurrit *Llz*

4 Propter quod] Propter *Mf Mm Sh XIII] XIII Mf Sh* numerus] *om. Mm Wb*

5 plus vero quam XVIII] *om. Mh* numeris] *om. Mf Mh Mk Mm Sh* potuit convenienter *Mm*

6 aliqua altera *Mm* ipsius minoris *Mf Mh Mk Mm Pe Sh*

8 vera medietas esset toni *Mm* vera toni medietas esset *Pe* tunc] cum *add. Mk Mm XVI^{ma}] XXVI^{ma} Mm* minorem *Llz* numeros *Llz*

10 ut] at *Lz Wb* et *Llz* si] *om. Mm* de CXCI] DCXCII *Llz*

11 in] *om. Sh*

12 Esset] Certum *Llz* enim] *om. Mm* octava] octa *Lz Llz VII^{va} Mf Sh VIII^{ma} Mm*

13 Quos] Quod *Wb* fieret] esset *Pe* ei] *om. Mm* octava sua *Pe*

14 vero] ei *MfSh*
 15 disposita *Llz* haberet] habet *Mm* XVI^{ma} eius *Mm*
 16 sed XVII^{ma}] *om. LzLlz* partem *Sh* conferreretur *Pe* offeretur *Sh*
 17 Ideoque] et *add. Llz*
 18 nunquam *om. LzLlz*
 19] *repet. Mm* in tertio] tertio *MfMhMkMmPeSh* qui] quae *Llz*
 20 dimidium *LzLlz* multatione] multiplicatione *MhMm* perinde] proinde
Mm efficitur] effitur *Mf*
 21 sic] *om. MfSh*
 22 Huius modo *Mh* partis] *om. MfMhMkMmPeSh* diceretur *MmPe*
 23 adtendum *MfMm* est] *om. PeWb* id est *Llz*
 24 si] *om. Pe* optaneret *Mk*
 25 quiddam] quod tam *MfSh* quoddam *Mm* augmenti *Sh* conducirer
MfMhMkPeSh concluderet *Mm*
 26 XVIII^a *MfMhMkSh* recedente *Llz* et] *om. Mm* contrahi monstrat] con-
 tra hos demonstrat *Mm* subinfert] infert *MfSh*
 27 adicit] adiecit *MfSh* per hoc] quoque *add. MfMhMkMmSh* XVI^{ma} maior]
 maior XVI^{ma} *MhMkMm* maior *MfSh* hae] hec *MfMhMkMmSh*
instar textus Sh

261,28 CONSTAT

- 106 existit
Q²V¹Pq
 107 est
PnPq
 108 repertum est
Aut

261,29 SPATIUM

- 109 semitonium
Q²Pi

261,29 QUOD RELINQUITUR

- 110 de integritate diatessaron, qui constat ex geminis tonis et emitonio
Q²SV¹BxLhPq
 qui] que *Pq* geminis] duobus *Pq* semitonio *BxLhPq*
 111 non esse toni medietatem
Pht

261,29 CCXLIII AD CCLVI

- 112 Quia in his sesquioctava proportio non consistit, idcirco semito-
 nium continent, non enim valent perficere tonum.
Pb

261,30 IN QUIBUS MINIMIS

- 113 propter semitonium, quod ibi notatur, quia in inferioribus numeris non repperitur.

Aut

- 114 Non dicit *minimis*, quantum ad alios numeros, cum quibus ordinati sunt; sed quia in minoribus ipsis numeris semitonium non potest inveniri.

Vrf

261,30 SEMITONII

- 115 minoris

Aut

LIB. II, CAP. 29

262,3 APPROBO IGITUR CCXLIII AD CCLVI DISTANTIAM NON
ESSE INTEGRAM TONI MEDII DEMENSIONEM.

- 1 quia invenimus semitonium inter CCXLIII et CCLVI
Aut

262,3 APPROBO

- 2 probo
Vrf

262,3 DISTANTIAM

- 3 XIII
OQ²V¹LhM7Pe⁵Pq
- 4 differentiam
PqAut

262,4 TONI MEDII

- 5 minoris semitonii
Aut

262,6 XIII TANTUM

- 6 tanto enim superatur CCLVI CCXLIII
Aut

262,6 QUI MINUS (*pro QUI XIII MINUS*)

- 7 numerus XIII
Aut

262,6 MINUS QUIDEM QUAM MINORIS

- 8 minor ad comparisonem CC^{orum}LVI
OM7
- 9 cum debeant dividere sextam decimam et septimam X
*LaMm¹Pb³R1*AutLryVrf*
debeat *Vrf*

262,7 MINORIS

- 10 [numeri] CCXLIII

OQ²V¹LhM7Pc⁵PiPqWiAutLp!Tpi
 numeri] *add. O*

- 11 numeri, qui est CCXLIII; ipse est enim minor et comes ad CCLVI.

LaPbV2
 est enim] enim *La* minor et] minoris *V2*

262,7 OCTAVAM DECIMAM

- 12 CCXXXIII erunt

Q²

- 13 obtinet

Wi
cf. 262,8

- 14 obtinent; sed VIII desunt, quod decies octo XIII non adimplent summam CCXLIII et dimidia unitatis

Aut

262,7 PLUS VERO QUAM NONAM DECIMAM OBTINENT PARTEM

- 15 sex

V2

- 16 ¹sed tamen XIII plus obtinent, quam nona decima pars CC^{orum}XL trium sit. ²Quia decies octo XIII conglutinati reddunt summam CCXLVII, ³et sic superhabundant IIII, ⁴quos, i. IIII, si diviseris per minucias, i. unumquodque de illis IIII in quinque particulas, i. minucias, erunt XX minucie. ⁵Quarum omnium accipe decem et VIII et appone singulatim singulis XIII. ⁶Ac inde XX minuciam, que restabat, divide in decem et VIII iterum minucias et adde singulam singulis XIII.

⁷Et sicuti posses addere, si deessent, ita retrograde aufer dicendo XIII est nona decima pars ducentorum XL trium ablata quinta parte unius unitatis et nona decima parte quinte partis unius unitatis.

⁸Et sic videbis, quod XIII neque est nona decima pars, neque octava decima ducentorum XL trium, sed in medio cadit.

Aut

262,8 NONAM DECIMAM OBTINENT PARTEM

17 minoris
V₂

18 CCXL trium
W_i

262,8 SI ENIM OCTIES DECIES XIII DUCAS, ...

19a Ideo XIII per XVIII et per XVIII iubet multiplicari, quia non potuit alios numeros invenire, per quos XIII ducti magis propinquarent medietati CCXLIII.

*OQ²SV¹LhM7McPe⁵Pn*PqWq*

et per] et *QSLhPnWq* invenire numeros *OQSM7Pq* adpropinquarent *Wq*

19b Ideo differentiam XIII iubet multiplicari per XVIII et XVIII, quia non potuit alios numeros invenire, per quos XIII differentia multiplicata magis adpropinquaret numero CCXLIII.

WiBwi

20 Computatio numeri XIII decies octies:

Decies X	C
Decies III	XXX
Octies X	LXXX
Octies III	XXIII
Summa	CCXXXIII

Item decies novies:

X ^{es} X	C
X ^{es} III	XXX
VIII ^{es} X	XC
<VIII ^{es} III	XXVII>

Summa CCXLVII

Si fierent sedecies XIII, essent CCVIII; si septies decies, CCXXI.

Ei

21 ¹Cum tonus in sesquioctavo sit numero, octies decies semitonium ductum, si vere esset toni dimidium, eundem numerum referret.

²At dum XIII numerus, qui CCXLIII differentia est, si decies octies ducatur, minime CCXLIII compleat numerum, apparet toni non esse dimidium.

*Ei*KnLzMfMhMkPe⁵ShWbWn*EwnLlzPts*

1 in sesquioctava sit proportionem *MfMhMkSh* sesquioctava *Llz* semitonus *Mf* dimidium] medium *Pe* refert *MfSh*

2 dum] *om. MfMhMkSh* numerus] *om. Pe* minime CCXLIII compleat numerum] non implet CCXLIII *Pe* compleat] compleant *Kn* implet *MfMhMkSh*

apparet toni non esse dimidium] hinc nec toni dimidium est *MfMhMkSh*
dimidium] medium *Pe*

- 22 Haec speculatio in maioribus tenendum est numeris.
Mc

262,9 CCXXXIIII, QUI CCXLIII NULO MODO AEQUABUNT

- 23 ¹CCXXXIIII^{or} et CCXLVII sesquioctavam decimam optinent proportionem, ²quia differentia eorum, i. XIII, in minore est decies et octies, in maiore vero novies et decies. ³Quibus utrisque si addideris magis quam medium differentiae, i. VIII unitates, fiunt CCXLIII et CCLVI semitonii optinentes proportionem, ⁴minorem videlicet quam sesquioctava decima propter additionem numeri; ⁵sicut inter L et LV fuit proportio sesquidecima, post additionem autem III^{rii} minor inter eos habitudo procreata est.
Pe

262,9 QUI CCXLIII NULO MODO AEQUABUNT

- 24 quia minus habent VIII
LaMm¹Pb³R1AutLryVrf
- 25 et ideo minus obtinent nunc XIII quam octavam decimam partem
LaPbV2
optinet *Pb*
- 26 quia VIII desunt
Wi

262,9 QUI

- 27 XIII
O
- 28 CCXXXIIII
PbPnAutPts
CCXXXIII *Pn*

262,9 CCXLIII

- 29 accusativus
Aut

262,10 SI DECIES NOVIES MULTIPLICES

- 30 XIII
PiV2AutTpiVrf
- 31 Decies X C
Decies III XXX
Novies X XC
Novies III XXVII
Summa CCXLVII
Pe5
cf. II,29,20
- 32 Decies enim novies XIII CCXLVII sunt.
MaPbPiTpi
nonies *Tpi* CC^{tos}LVII efficies *Tpi*
instar textus Ma
- 33 XIII; erunt CCXLVII, qui CCXLIII supervadunt IIII
Wi
- 34 quod dicas: decies novies XIII
Aut

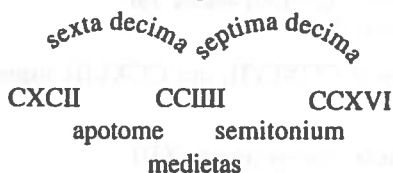
262,10 SUPERVADENT

- 35 quia fiunt CCXLVII
LaM7MkMm¹R1AutLryVrf
quia fiunt] *om. M7Mk* quia] quae *Mm* fient *LaVrf*
- 36 IIII
Mm
- 37 et idcirco plus optinet [nunc XIII quam nonam decimam partem]
PbV2
nunc XIII quam nonam decimam partem] *add. V2*
cf. II,29,25

262,11 OPORTEAT OMNE SEMITONIUM, SI TAMEN INTEGRUM TONI DIMIDIUM TENET, INTER SEXTAM DECIMAM PARTEM AC SEPTIMAM DECIMAM COLLOCARI

- 38 Nota integrum toni dimidium
McPb³R1AutLry
- 39 ¹Quod dicit: *omne semitonium, si vere est dimidium toni, inter sextam decimam partem et septimam decimam collocari, in*

omni sesquioctava proportionem poterit approbari. ²Quia, si dividas sesquioctavum medio partis octavae numero interposito, isdem medius ad primum sesquisextus decimus, ad tertium sesquiseptimus decimus erit, ut in superioribus sesquioctavis CXCI CCXVI. ³Si [enim] CCIII, qui fit additis CXCI duobus duodecim, qui [XII] est media pars octavae, i. XXIII, sexta decima vero totius CXCI, medio colles hoc modo: CXCI CCIII CCXVI, ⁴habebit quidem CCIII in se CXCI et eius sextam decimam, ⁵CC vero XVI habebit CC^{tos}III in se et eorum septimam decimam partem. ⁶Et ideo non vere semitonium dimidium erit toni, nisi forte ita utramque partem hanc detrahens, illam porrigens, attemperes, ut inter XVI^{mam} et XVII^{mam} alium quendam terminum statuas, qui fixe locum medietatis praeoccupet, quod tamen nullis umquam numeris integris pernotabis, ⁷veluti si ad hanc respicias lineam:

*Lz Mf² Mh Mk Mm Pe⁵ Sh * Wb Llz*

1 inter] in *Mm* partem et septimam decimam] et XVIII partem *Mf* et XVII^{mam} partem *Mh Mk Mm Sh* sesquioctava *Mk*

2 sesquioctavum] sesquioctavam *Lz Mf* octave partis *Mf Mh Mk Mm Sh* isdem] idem *Pe* sesquisextus *Mm* superioribus] superiubus *Lz* sesquioctavis] corr. in sesquioctavus *Pe* sesquioctavus *Sh Wb*

3 enim] add. *Mf Mh Mk Mm Sh* CCIII, qui fit CCIII *Lz Wb Llz* duodecim] XVI *Sh* XII] add. *Lz Wb Llz* totius] tonus *Mf Mh Mk Mm* sexta decima - 4 CXCI] om. *Pe* CXCI] CXXII *Mk Mm* CCXVI] CXVI *Mm*

4 CCIII] et III *Mm*

5 CC vero XVI] CCXVI vero *Mf Mh Mk Sh* CCVI vero *Mm* eorum] eius *Lz Mm - Llz* septimam decimam] XVI^{mam} *Mf Sh*

6 Et non vere ideo semitonium erit dimidium *Mm* vere] verum *Llz* ita] om. *Mm* hanc] om. *Mm* detrahas *Mf Sh* qui] quae *Llz* integris] om. *Mm*

7 om. *Mf Mh Mk Mm Sh* respicis lineam om. rel. *Pe*

- 40 ¹Ponantur numeri XVI XVII XVIII. ²Maiores ergo proportio est inter primum et secundum, hoc est XVI et XVII, quia sunt minores, et ideo debet ibi reperiri maius semitonium. ³Inter secundum vero et extremum, hoc est XVII et XVIII, quia sunt maiores, est minor proportio et debet ibi esse minus semitonium.

Lpl

262,11 SI TAMEN INTEGRUM TONI DIMIDIUM TENET

- 41 quod non invenitur [s. integrum toni dimidium]
LaPb⁹PcR1AutLry
 venit *Pc* s. integrum toni dimidium] *add. Aut*
- 42 quod non contingit dividi tonum in duo aequa
Mm¹
- 43 si hoc esset, quod tamen non invenitur nec potest esse
Vrf

262,12 INTER SEXTAM DECIMAM PARTEM AC SEPTIMAM DECIMAM COLLOCARI

- 44 Istud vero inter octavam decimam et nonam decimam partem constat [s. semitonium]
PbPeV2
 partem] *om. Pe* s. semitonium] *add. V2*
- 45 Si fuerint sedecies XIII, essent CCVIII; si septies decies, CCXXI.
Pc⁵

262,14 NUNC ILLUD LIQUEBIT

- 46 non per hos numeros, sed per alios, qui eiusdem proportionis sint ac per hoc eiusdem distantiae
EiEn
- 47 ut superius diximus
Aut

262,14 LIQUEBIT

- 48 apparebit
Pn

262,14 SEMITONII DISTANTIAM SIBIMET GEMINATAM

- 49 duo semitonia simul posita
EiEnMf²MhMkSh
- 50 sedecies tredecim
Wi

262,14 SEMITONII DISTANTIAM

- 51 XIII
Aut

262,14 SIBIMET

- 52 in se ipsam, i. propria numerositate

La

- 53 inter se

Pe

262,15 TONI SPATIUM NON POSSE COMPLERE

- 54 si minimo fuerit iuncta numero

La

- 55 in nullo loco

PbV2

- 56 per quod constabit, quod inter illos sine geminatione consideratos est non medietas toni.

Vrf

262,16 UT SESE CCLVI AD CCXLIII HABENT

- 57 ¹CCLVI ad CCXLIII supertredicipartiens ducentessimas quadragessimas tertias est.

[²Videtur enim inter octavam decimam et X^{am} VIII^{am} esse partem. Sed octavae ac decimae parti non aequatur, quia minus [est VIII], nonae decimae non, quia plus [habet III].]

OQ²SV¹LaM7McPb³Pe⁵PnPgAut

1 supertredicipartiens] si per XIII parties *Pq* superXIII^{cim}partiens est *OM7* est] *om. OQSM7McPePq*

2 *add. LaMcPbAut* enim] *om. Mc* est VIII] *add. Aut* none ac decimae *Mc* habet III] *add. Aut* habet *add. Mc*

262,16 TALES DUAS SIBIMET CONTINUAS PROPORTIONES SECUNDUM SUPERIUS DESCRIPTAM REGULAM DISPONAMUS

- 58 ut duae tales proportiones fiant sibi continuae, qualis in his duobus numeris est, quae s. continebuntur inter tres numeros consequenter multiplicatos.

EiWb

262,16 SIBIMET CONTINUAS PROPORTIONES

- 59 Eiusdem enim sunt proportionis numeri, qui ab eis proveniunt, quae sunt et hi, qui multiplicant; quod et in omnibus numeris cuique.

Pe⁵

262,17 SECUNDUM SUPERIUS DESCRIPTAM REGULAM

- 60 ubi loquitur, quomodo armonica medietas procreetur

*BzPe*procreatur *Bz*

- 61 ubi docuit plures sesquialteros vel sesquitercios a multiplicibus procreari per secundam tamen regulam i. per radices proportionum.

*EiEnLzMj²MhMkShLlz*vel] et *LzLlz* a multiplicibus] *om. Llz* secundam] alteram *MfSh* radicem
En

- 62
- ¹
- Regula utilis:
- ²
- Si duo numeri sunt in aliqua proportione et unusquisque in se multiplicetur, et illi, quae ex hac multiplicacione fiunt, extremi locentur;
- ³
- postea vero unus per alium multiplicetur et ille inter extremos ponatur.
- ⁴
- Tunc erit eadem proporcio inter hos tres, quae erat prius inter duos.
- ⁵
- Et per hanc regulam probatur semitonium non esse recte dimidius tonus.

Aut

262,18 CC ENIM ET L ET VI IN SEMET IPSOS MULTIPLICEMUS

...

- 63
- ¹
- Ducencies quinquagies sexies CCLVI
- $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}$

²Ducencies quadragies tries CCXLIII $\overline{\text{LVIII}}.\text{XLVIII}$ ³Ducencies quinquagies sexies CCXLIII $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}$ ⁴ $\overline{\text{LVIII}}.\text{XLVIII}$

semitonium

 $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}$

semitonium

 $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}$ *KnLzWbWn*EwnLlz*² CCXLIII] *om. KnLzEwn*³ CCXLIII] CXLVIII *Kn CXLIII Ewn* $\overline{\text{XLII}}.\text{CCVIII}$ *Llz*⁴ *om. LzLlz*

64	¹ Ducencies CC $\overline{XL}$	² Ducenties CC $\overline{XL}$	³ Ducenties CC $\overline{XL}$
	Ducenties L $\overline{X}$	Ducenties XL $\overline{VIII}$	Ducenties XL $\overline{VIII}$
	Ducenties VI $\overline{I.CC}$	Ducenties III DC	Ducenties III DC
	Quinquagies CC $\overline{X}$	quadrages CC $\overline{VIII}$	Quinquagies CC $\overline{X}$
	Quinquagies L $\overline{II.D}$	Quadrages XL $\overline{I.DC}$	Quinquagies XL $\overline{II}$
	Quinquagies VI CCC	Quadrages III CXX	Quinquagies III CL
	Sexies CC $\overline{I.CC}$	Ter CC DC	Sexies CC $\overline{I.CC}$
	Sexies L CCC	Ter XL CXX	Sexies XL CCXL
	Sexies VI XXXVI	Ter III VIII	Sexies III XVIII
	et fient simul	et fient simul	et fient simul
	ducenties quinquagies	ducenties quadrages	ducenties quinquagies
	sexies CCLVI	ter CCXLIII	sexies CCXLIII
	$\overline{LXV.DXXXVI}$	$\overline{LVIII.XLVIII}$	$\overline{LXII.CCVIII}$

Kn Wve

1 Sexies CC $\overline{I.CC}$ Sexies L $\overline{I.CC}$ *Wve* fient] fiunt *Wve* $\overline{LXV.DXXXVI}$ *Kn Wve*

2 Quadrages III CXX Quadrages III CCXX *Kn Wve* fient] sunt *Wve*

3 fient] fiunt *Kn Wve* $\overline{LXII.CCVIII}$ $\overline{LX.CCVIII}$ *Wve*

- 65 Sed prius in minoribus terminis videamus, ut post in maioribus: Ter continuas proportionales tales videamus, verbi gratia II ad III est sesquialter. Sed si II multiplices in seipsum, ut dicas, bis bini fient IIII; et si III similiter multiplices in seipsos, ut dicas, ter tres erunt VIII. Deinde si multiplices alterum per alterum, ut dicas, bis ter erunt VI, et hos ita ordines: IIII VI VIII. Tunc habebis duos continuos sesquialteros, quia VIII est sesquialter ad VI, et VI ad III. Ita fac in bis maioribus numeris, s. in CCLVI et CCXLIII. Multiplica unumquemque in se, et postea alterum per alterum.

Aut

262,18 CC ENIM ET L ET VI IN SEMET IPSOS MULTIPLICEMUS

- 66 dicendo ducenties quinquagies sexies CCLVI

Aut

- 67 ¹Ita esse probatur, si numerus ille, i. CCLVI per CC^{tos} primum, inde per L, et post per senarium multiplicetur sic:

$\overline{LXV.DXXXVI}$

² CC ^{es} CC ^{es} CC ^{es}	³ L ^{es} L ^{es} L ^{es}	⁴ VI ^{es} VI ^{es} VI ^{es}
CC ⁿⁱ L ⁿⁱ VI ⁿⁱ	CC ⁿⁱ L ⁿⁱ VI ⁿⁱ	CC ⁿⁱ L ⁿⁱ VI ⁿⁱ
$\overline{XL}$ $\overline{X}$ $\overline{I.CC}$	$\overline{X}$ $\overline{II.D}$ CCC	$\overline{I.CC}$ CCC XXXVI
CCLVI per CC ^{tos}	CLVI per L ^{ta}	CCLVI per VI
$\overline{LI.CC}$	$\overline{XII.DCCC}$	$\overline{I.DXXXVI}$

OM7

1 multiplicetur] *om. rel. M7*

2 CCLVI] CCLVII *O*

68 CCLVI

bis DXII

quater $\overline{\text{I.XXIII}}$

octies $\overline{\text{II.XLVIII}}$

Sedecies $\overline{\text{III.XCVI}}$

Trities bis $\overline{\text{VIII.CXCII}}$

Sexagies quater $\overline{\text{XVI.CCCLXXXIII}}$

Centies vities octies $\overline{\text{XXXII.DCCLXVIII}}$

Ducenties quinquagies sexies $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$

McPnWqLpl

CCLVI. sexagies quater. Bis DXII. $\overline{\text{XVI.CCCLXXXIII}}$. Quater $\overline{\text{I.XXIII}}$.

Centies vigies occies. Occies $\overline{\text{II.XLVIII}}$. $\overline{\text{XXXII.DCCLXVIII}}$. Sedecies

$\overline{\text{III.XCVI}}$. ducentis quinquagies sexies. Trigies bis $\overline{\text{VIII.CXCII}}$. $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$

Mc $\overline{\text{I.XXIII}}$] $\overline{\text{II.XXIII}}$ *Wq* Trigies bis *PnLpl* Centies vigies *PnLpl*

$\overline{\text{XXXII.DCCLXVIII}}$] $\overline{\text{XXXII.DCCLXXVIII}}$ *Lpl*

262,18 IN SEMET IPSOS

69 bis centies quinquagies sexies

*Ph^t**

70 per se

Aut

71 unum per alterum

Vrf

262,19 $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$

72 probatus fuit

PbV2

73 Hic est maximus terminus; in figura patet.

Aut

262,20 PROPRIA NUMEROSITATE

74 per se ipsos multiplicati

LaPbV2Aut

ipsos multiplicatij] *om. Aut*

262,20 CONCRESCANT

- 75 ¹In omni proportionē si uterque terminus sua quantitate multiplicetur, alterque per alterum multiplicatus *concreseat*. ²In tribus terminis, qui ex hoc nascentur augmento, eadem erit proportio, quae et in duobus primis.

Q²SV¹CgMcPnPgWiWqBwi

1 In omni enim *QSPq* multiplicetur] *om.* *WiBwi* multiplicatus] multiplicatur *Wq* concrecit *Mc*

2 In] *om.* *Mc* augmento] argumento *Pq* eadem] *om.* *V* eadem proportio erit *WiBwi*

- 76 dicens ducencies quadragies ter CCXLIII

Aut

262,21 LVIII.XLVIII

- 77 CCXLIII.

Bis CCCCLXXXVI

Ter DCCXXVIII

Quater DCCCCLXXII

Quinquies I.CCXV

Decies II.CCCCXXX

Vicies III.DCCCLX

Tricies VII.CCXC

XLes VIII.DCCXX

L^{es} XII.CL

C^{es} XXIII.CCC

CC^{es} XLVIII.DC

XLes VIII.DCCXX

Ter DCCXXVIII

Ducencies CCXLIII XLes ter LVIII.XLVIII fiunt.

Mc

CCCCLXXXVI] CCCCLVI *Mc* VII.CCXC] DCC.CCXC *Mc* XLVIII.DC]
XLVIII.DCCXX *Mc* Ducencies] Ducies *Mc* LVIII.XLVIII] VIII.XLVIII
Mc

- 78 probatus

PbV2

- 79 Hic est minimus terminus.

Aut

262,21 RURSUS CCLVI AD CCXLIII MULTITUDINE CONCRESCANT.

80 Medium

Mm¹Pb³Lry

81 Multiplica per maiorem i. CCLVI minorem i. CCXLIII.

Mf²MhMkSh

82 alterum per alterum, i. ut dicatur ducenties quadragies tres CCLVI.

Aut

83 ¹Addantur ad numerum, qui de CCXLIII per se multiplicatis excrevit, i. ad LVIII.XLVIII, tredecies CC^{ti}XL^{ta}III, ²qui CCXLIII sunt s. decies II.CCCCXXX, ter vero idem CCXLIII DCCXXVIII; hoc est: tredecies CCXLIII faciunt III.CLVIII. ³Hi addantur ad LVIII.XLVIII. ⁴Invenies LXII.CCVIII, quae dicitur esse medietas maximi et minimi, ⁵ut sint ita ducenties quinquagies sexies ducenti XLIII aut ducenties quadragies ter ducenti LVI LXII.CCVIII in medio positi, ut sit descriptio: ⁶minor prima et maior media et maxima postrema, ita: LVIII.XLVIII LXII.CCVIII LXV.DXXXVI.

Mc

1 qui de] quidem Mc 5 ducenties quinquagies] ducentis quinquagies Mc LXII.CCVIII] LXV.CCVIII Mc

262,21 AD

84 per

Pb V2Vrf

262,22 MULTITUDINE CONCRESCANT

85 alterum per alterum

Aut

cf. II,29,82

262,23 LXII.CCVIII

86 CC^{es}XL^{es}III^{ter} CCLVI, s. LXII.CCVIII

O

LXII.CCVIII O

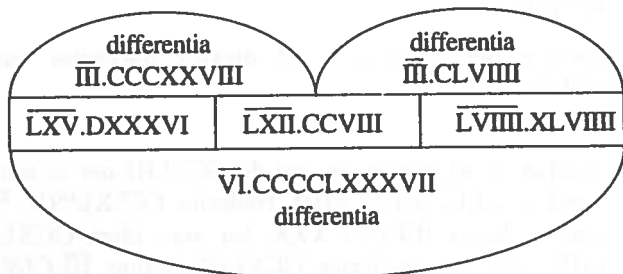
87 probatus

Pb

262,23 HIC

88 numerus, i. $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}$ *Aut*262,24 $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}.$ $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}.$ $\overline{\text{LVIII}}.\text{XLVIII}$

89

Pb³

90 ¹Differentia quinquaginta novem milium quadraginta novem ad sexaginta duo milia ducentos octo est $\overline{\text{III}}.\text{CLVIII}$, quae ex ducentis quadraginta tribus ter decies multiplicatis excrevit. ²Et minus quam minoris octavam decimam, plus vero quam nonam decimam obtinet partem.

³Similiter differentia sexaginta duorum milium ducentorum octo ad sexaginta quinque milia quingentos triginta sex est $\overline{\text{III}}.\text{CCCXXVIII}$, quae ex ducentis quinquaginta VI ter decies multiplicatis excrevit. ⁴Et sexaginta duorum milium ducentorum octo minus quam octavam decimam, plus vero quam nonam decimam obtinet partem.

*PeWqHwg*1 quinquaginta nonem *Wq*2 decimam - decimam] *om. Hwg*3 est] et *Hwg* $\overline{\text{III}}.\text{CCCXXVIII}$] $\overline{\text{III}}.\text{CCCXXVIII}$ *Wq*262,25 IN EADEM IGITUR SUNT PROPORTIONE CCLVI ET CCXLIII, IN QUA $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}$ AD $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}$.

91 Ita esse in IIII et VI, s. minoribus numeris, probat.

*Bz*92 quod constat per regulam, quam postea tradet; quod est: *Si unus numerus duos quoslibet multiplicet, et c.**Vrf**cf. 264,23*

262,25 IN QUA

- 93 sunt
O

262,26 ET ITEM

- 94 in eadem proportionē, in qua sunt CCXLIII ad CCLVI
OM7Aut
sunt in eadem proportionē in qua CCXLVIII *M7* proportiones *Aut* in qua
sunt CCXLIII ad CCLVI] *om. Aut*

262,27 SED MAXIMUS EORUM TERMINUS, QUI EST
LXV.DXXXVI, AD MINIMUM, QUI EST LVIII.XLVIII,
UNUM INTEGRUM NON EFFICIET TONUM.

- 95 ¹Differentia minoris ad medium est III.CLVIII, medii ad maximum III.CCCXXVIII. ²Istae duae differentiae simul iunctae complent differentiam primi ad tertium, i. VI.CCCCLXXXVII. ³Qui octies ducti faciunt LI.DCCCXCVI, sed non perficiunt minimum terminum, i. LVIII.XLVIII. ⁴Ergo non sunt minimus et maximus in sesquioctava proportionē.

LaMcPb³AutLryVrf

1 ad medium] s. *add. Aut* ad maximum] est *add. Pb*

2 i.] hoc est *Vrf*

3 LI.DCCCXCVI, sed non perficiunt] *om. Aut LI.DCCCXCVI]*
LI.DCCCXXVI La

262,27 SED MAXIMUS

- 96 quamvis in eadem proportionē sit primus numerus ad secundum,
in qua secundus ad tertium, tamen *maxi<mus>*
Aut

262,29 UNUM INTEGRUM NON EFFICIET TONUM

- 97 ¹Quia in utraque habitudine minus fuit semitonium, tonus inter maximum et minimum non invenitur, quia non est inter eos sesquioctava proportio, ²quia VI.CCCCLXXXVII, quo s. numero maior terminus minorem superat, non est VIII^a pars eiusdem minoris termini LVIII.XLVIII.

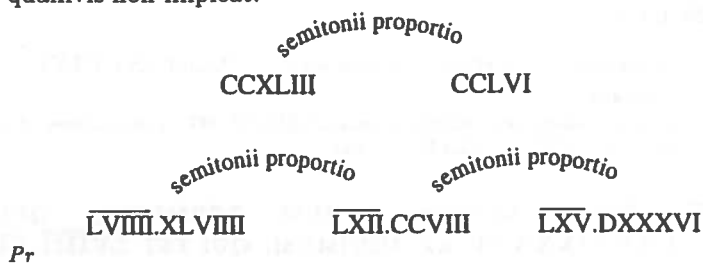
OLaM7PbV2

1 in utraque] intraque *O* habitudine] *om. rel. M7* inter maximum et minimum non invenitur tonus] *LaPbV2*

2] *om. LaM7PbV2 VI.CCCCLXXXVII O eiusdem] eiidem O LVIII.XLVIII O*

262,29 QUODSI PRIMI AD SECUNDUM ...

- 98 hec probatio a partibus, i. ipsis duobus proportionibus
Bz
- 99 quamvis non impleat:

- 100 ¹Quoscumque numeros aliis proportionaliter volumus coaptare, ipsos partibus propriis augemus, ut si ad quemlibet minorem numerum sesquialterum querimus, addimus ei medietatem sui, et sic alium numerum, qui ad eum sesquialter sit, comparamus. ²Ut XII: adde ei medium, fiunt XVIII, qui est ad eum sesquialter. ³Item in sesquitercio tertiam partem minoris ipsi addemus, et ita in reliquis quartam vel quintam et deinceps. ⁴Sic ergo et hic, si in LVIII.XLVIII octava pars repperiri posset, cum ipsa octava ei adderetur, is numerus qui exinde fieret, sesquioctavus ei esset, ⁵sed is tamen ultra LXV.DXXXVI, i. tertium numerum prodiret, et ideo ipse LXV.DXXXVI nullo modo sesquioctavus primi fieri potest. ⁶Quapropter, cum inter primum terminum et tertium duo sint semitonia, nec tamen ipsi duo sibi comparati tonum valeant facere, ⁷patenter ostenditur unum semitonium non esse dimidium toni, sed minus a medietate habere.

⁸Octava autem pars minimi termini, quamvis integris deficiat numeris, hoc dumtaxat modo repperiemus, si unitatem, quae ultima redundat, in VIII dividamus, cuius haec est computatio:

⁹Octava $\overline{\text{LVI}}$ est $\overline{\text{VII}}$
 octava $\overline{\text{II}}$ est CCL
 octava $\overline{\text{I}}$ est CXXV
 octava XLVIII est VI.

- ¹⁰Restat octava pars unius, qui simul fiunt $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ et octava I, qui ipsi $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ additus fiunt $\overline{\text{LXVI.CCCCXXX}}$ et octava I, qui v. superant $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ octingentis nonaginta IIII unitatibus <et octava I.> ¹¹Ideoque primus terminus ad tertium non potest dici, quod habeat totum minorem in se et eius octavam, ¹²cum tot unitatibus, ut dictum est, supercrescit, et insuper octava

parte unitatis. ¹³Nulloque modo sesquioctavus, i. proportio toni, inter eos repperitur, et duo semitonía ad tonum non adtingunt.

¹⁴Differentie vero, quae sunt inter utrosque numeros, si addantur minimo, i. LVIIII.XLVIII, efficiunt primum, i. LXV.DXXXVI.

¹⁵Est autem differentia maximi et medii III.CCCXXVIII, differentia medii et minimi III.CLVIII. ¹⁶Qui simul iuncti faciunt VI.CCCCLXXXVII, qui additi superiori numero, i. LVIIII.XLVIII faciunt LXV.DXXXVI.

¹⁷Differentia quoque maximi et minimi est similiter VI.CCCCLXXXVII, quae divisa duo semitonía fecit.

¹⁸Ipsa tamen differentia VIII^{va} pars minimi esse nullatenus potest, cum supra collecta sit in VII.CCCLXXXI et octava unitatis, quae ipsam differentiam superat DCCCXCIII.

Lz Mf² Mh Mk Mm Pe⁵ Sh Wb Llz

1 numerus *Sh* coaptare] captare *Mm* ut si] ut *Mm* numerum] *om. Mm* sui] suam *MfMhMkMmSh* et sic] et si *MfMhMkMmSh* sit] est *Mm*

2 qui ad eum sesquialter est *MfMhMkMmPeSh*

3 ipsi] ipsius *Sh* et sic deinceps *Pe*

4 ergo] igitur *MfMhMkMmSh* et hic] hic *Mm* LVIIII.XLVIII] VIII.XLVIII *Mh*

5 i. tertium - LXV.DXXXVI] *om. Mm* potest] posset *Llz*

6 inter primum terminum] in terminum primum *Mm* duo sibi ipsi *Sh* facere] adimplere *MfMhMkMmSh* aliter facere *suprascr. MhMk*

8 autem] *om. Mm* deficiet *Llz* hoc dumtaxat hoc modo *Sh* modo] *om. Mm* haec est] habet *Wb*

9 LVII Llz VII] VI Sh octava II - CXXV] *om. Pe* CCL est *MfMhMkMmSh* Octava I] Octava in *ShLlz XLVIII Wb*

10 pars unius VIII^{va} Mm I] *om. MhPe* s. pars unitatis *suprascr. Mh* pars unitatis *MfMkMmSh* simul] *om. Llz* qui ipsi - et octava I] *om. MfMhMkMmPeSh LXVI.CCCXXX*] LXVI.CCCXXX LzLlz superant] supeperant *Lz LXV.DXXXV Pe* octingentis nonaginta IIII] DCCCLXXXIIII Mm

12 supercrescat *Mm*

13 i.] unius *Llz* inter eos] *om. Mm*

14 utros *Pe* primum, i.] primum id *Lz* primum *MfSh*

15 medii et maximi *Mh* III.CCCXXVIII, differentia medii et minimi] *om. MfSh* III.CCCXXVIII, differentia medii] *om. Pe*

16 superiori *Mk* LVIIII.XLVIII] XLVIII.XLVIII *corr. ex LVIIII.XLVIII Llz* LVIIII.XLVIII faciunt] *om. rel. Mm*

17 quoque] *om. MfMhMkSh* fecit] facit *LzLlz*

18 Ipsi *Wb* VII.CCCCLXXXI *Pe* VI.CCCLXXXI Sh unitatis] unitas *LzMfMhMkPeShWbLlz*

262,29 QUODSI

101 sed <si>

Vrf

262,29 PRIMI102 $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}$ *Pb V2Aut*

103 termini

*Aut***262,29 SECUNDUM**104 vel medium $\overline{\text{LXII}}.\text{CCVIII}$ *Pb V2Aut*vel medium] *om. Aut***262,30 QUAE**

105 proporcio

*Aut***262,30 SECUNDI**

106 numeri

*Aut***262,30 TERTIUM**107 $\overline{\text{LVIII}}.\text{XLVIII}$ *Aut***263,1 INTEGRI ESSE SEMITONII PROBARETUR**

108 quia utraque sunt semitonia

*Wb WnEwn***263,1 DIMIDIA**

109 semitonia

*Pb V2Aut***263,3 EXTREMORUM TERMINORUM**110 $\overline{\text{LXV}}.\text{DXXXVI}$ et $\overline{\text{LVIII}}.\text{XLVIII}$ *Aut*

263,4 DUO SPATIA

111 $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ ad $\overline{\text{LXII.CCVIII}}$ ad $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$

Aut

112 semitoniorum

Pts

263,5 CUIUSCUNQUE

113 toti

Aut

114 rei

Vrf

263,6 ILLUD

115 integrum

Pn

116 totum

Aut

263,7 SI VERO ILLUD

117 dimidium

Wi

263,8 SI VERO SUPERFLUAT

118 illa particula

Aut

**263,9 PRAETEREA PROBABUNTUR AUTEM $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ NON
FACERE SESQUIOCTAVAM PROPORTIONEM**

119 Quod dicit: Patens erit inter istos numeros non esse sesquioctavam proportionem, si ipsis numeris inter se comparatis addatur minori eius pars octava; et enim secundum regulas arithmetice patens est. Regula enim est, si duo numeri sint in sesquioctava proportione, octava parte minoris addita sibi numerus, qui fiet inde, et ipse erit in eadem proportione, quod non est hic.

Vrf

263,9 PRAETEREA PROBABUNTUR

- 120 hec a toto
Bz
- 121 quod tantum restat
Vrf

263,9 PROBABUNTUR

- 122 patens erit
Vrf

263,10 NON FACERE SESQUIOCTAVAM PROPORTIONEM

- 123 quia non habet perfectam et deliberatam VIII^{am} partem hic numerus
O

263,11 LVIII.XLVIII

- 124 dativus
Vrf

263,11 COMPARENTUR

- 125 scilicet
Aut
- 126 inter se
Vrf

263,12 OCTAVA PARS LVIII.XLVIII

- 127 De LVIII.XLVIII octava pars sunt VII.CCCLXXXI et octava pars unius [i. uncia et semis] [s. sescuntia].
OQ²SV¹CgMcPb³PnPg
De] DC O LVIII et XLVIII McPn LVIII.XLVIII Pg sunt] est Cg et octava pars unius] om. OPn unius] unitatis Cg unus Mc i. uncia et semis] add. Pb s. sescuntia] add. Cg
- 128a quae est VII.CCCLXXXI et — et 5, i. uncia et semis
BzMcMmPb³AutLryVrf
et — et 5, i. uncia et semis] 5 Bz et uncia et semis Mm et octava pars unitatis, i. besis Aut et est Lry et uncia — et semis V Vrf i. uncia et semis] om. Pb

- 128b Quae est $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ 𐌺, quae iuncta ad $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ faciunt $\overline{\text{LXVI.CCCCXXX}}$ 𐌺, qui superat numerum $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ ea differentia, quae in $\overline{\text{DCCCXCIII}}$ numero continetur.

Bc
 $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ $\overline{\text{XII.CCCLXXXI}}$ *Bc* $\overline{\text{LXVI.CCCCXXX}}$ $\overline{\text{CXI.CCCCXXX}}$
Bc $\overline{\text{DCCCXCIII}}$ $\overline{\text{XLV.DCCCXCIII}}$ *Bc*

- 128c $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ et remanet I
WiBwi

- 129 huius pars octava $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ et octava pars unitatis, quae minori addita supervadit $\overline{\text{LXV.DXXXVI DCCCXCIII}}$.
La

263,12 OCTAVA PARS

- 130 numeri huius
V2
 131 $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$
V2

263,12 EISDEM

- 132 sibi
Bx
 133 $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$
*Pb*Pe⁵Aut*

263,13 AGGERATUR

- 134 agitur
Ma
 135 copuletur
Vrf

263,13 QVAE QUONIAM IN INTEGRIS NUMERIS NON CONSISTIT

- 136 octava pars; quia ad octavam partem unus in octo dividitur.
*OQ²V¹CgEiEnKnMf²MhMkPbPe⁵PnPq*ShWbWiWnAutEwnLpl*
 octava enim <...> quia ad octavam <...> in octo dividitur *O* octava pars] *om.*
EiEnMfMhMkSh octava *Wi* pars octava *Aut* quia - dividitur] *om.* *QCgPbWi*
 partem] *om.* *Aut* unus] unitas *Pe* in] id est *PnLpl* dividit *Kn*

263,14 IDCIRCO EANDEM OCTAVAM PARTEM RELINQUIMUS LECTORUM DILIGENTIAE COMPUTANDAM

137 Fuit $\overline{\text{LXVI.CCCCXXX}} \text{ \& }.$

Bz

138 ¹De $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ octava pars [est] $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ et octava pars unius. ²Que octava si $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ addatur, supervadit $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ numerum, et ideo $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ non faciunt sesquiocavam proportionem, si $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ comparentur.

³Duo vero semitonia, i. differentia inter $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ ad $\overline{\text{LXII.CCVIII}}$ et differentia inter $\overline{\text{LXII.CCVIII}}$ ad $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ primo termino comparata, i. $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$, terminum tertium reddunt, i. $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$. ⁴Est vero unum semitonium, quod est inter primum terminum ac secundum $\overline{\text{III.CCCXXVIII}}$, aliud quod est inter secundum ac tertium $\overline{\text{III.CLVIII}}$. ⁵Quae duo semitonia, quoniam octavam partem $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ non adaequabunt, i. tonum, non sunt vere unius toni dimidia sed minus.

*EiEnKnLzMf²MhMkPeShWb*WnEwnPts*

1 $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ *Ewn* est] *add. Pts VII.CCCLXXXI VI.CCLXX Ei VI.CCXXX En VII.CCLVIII KnWnEwn VII.CCLXXX Pe VII.CCLVIII Wb* unius] unitatis *LzMfMhMkSh* unitatis i. *Pts*

2 Que] qui *MfMhMkPeSh* si] si eisdem *Pts* numerum] *om. Pe* et ideo non faciunt $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ *Pts* ideo $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ ideo $\overline{\text{LXII.DXXXVI}}$ *Lz* proportionem] *habitudinem LzMfMhMkSh*

3 vero] *om. Pts* et differentia inter $\overline{\text{LXII.CCVIII}}$ *om. Kn* inter] in *Mf* ad $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ ad $\overline{\text{LXV.DXXX}}$ *EiEnKnLzMfMhMkPeShWbWnEwn* primo termino i. $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ coniuncta *Pts* termino primo *Mk* tertium terminum *Pts* i. $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ i. $\overline{\text{LXV.DXXX}}$ *EiEnKnLzMfMhMkPeShWnEwn* $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ *suprascr. Wb*

4 vero] autem *Pe* quod inter primum terminum est ad secundum *Pts* $\overline{\text{III.CCCXXVIII}}$ $\overline{\text{III.CLVIII}}$ *KnWbWnEwn* in $\overline{\text{CCCXXVIII}}$ *Lz* $\overline{\text{III.CLVIII}}$ *Pts* aliud] ad aliud *LzMfMhMkPeSh* aliud vero semitonium *Pts* secundum et tertium *En* secundum terminum ad tertium *Pts* $\overline{\text{III.CLVIII}}$ $\overline{\text{III.CCCXXVIII}}$ *KnWbWnEwn* $\overline{\text{III.CCCXXVIII}}$ *Pts*

5 octavam partem minimi termini, i. *Pts* $\overline{\text{LVIII.XLVIII}}$ $\overline{\text{LXIII.XLVIII}}$ *Lz* adaequabunt] adaequant *Pe* dimidia toni *Pe* dimidia dimidia *Pts* *instar textus Sh*

139 ¹Quinquaginta novem milium $\overline{\text{XLVIII}}$ octava pars est $\overline{\text{VII.CCCLXXXI}}$ et octava pars unitatis. ²Quae eisdem quinquaginta novem milibus $\overline{\text{XLVIII}}$ addita efficit sexaginta sex milia $\overline{\text{CCCCXXX}}$ et octavam, ³qui superant $\overline{\text{LXV.DXXXVI}}$ octingentis nonaginta quatuor unitatibus et octava parte unitatis.

PeHwg

1 septem milia trecenti octaginta quattuor *Hwg*

2 octava *Pe*

263,14 EANDEM OCTAVAM PARTEM

140 de LVIIII.XLVIII
Pe⁵

141 VII.CCCLXXXI et octavam partem unitatis, i. besis
Aut

LIB. II, CAP. 30

263,20 DE MAIORE PARTE TONI, IN QUIBUS MINIMIS NUMERIS CONSTET.

1 Apotome

R1AutLryVrf

- 2 ¹Si CCXLIII octava requiritur, erit XXX et trium unitatum octavae partis. ²Quae eisdem addita efficit CCLXXIII cum trium unitatum octavis [i. triente et semuntia]. ³Sunt ergo in semitonii proportionem CCLVI ad CCXLIII, quorum differentia XIII, minus quam minoris octavam decimam, plus vero quam nonam decimam partem obtinet. ⁴Si enim octies decies XIII ducas, efficies CCXXXIII, qui sunt minores CC^{ti}XLIII^{bus} novenario; ⁵si novies decies, reddes CCXLVII, maiores quam CCXLIII quaternario.

⁶In apotomes vero proportionem constant CCLXXIII cum trium unitatum octavis [i. triente et semuntia] ad CCLVI, quorum differentia XVII cum trium unitatum octavis minus quam minoris quartam decimam, plus vero quam quintam decimam optinet partem.

⁷Quia, si quater et decies XVII ducas, erunt CCXXXVIII, et si trium unitatum octavas [i. trientem et semuntiam] ducas quater et decies, efficient V unitates et quadrantem unitatis. ⁸Hos ducentis XXXVIII si iungas fient CC^{ti}XLIII et quadrans, minores s. CC^{ti}LVI XII unitatibus et tribus quartis partibus unitatis.

⁹Si vero quinquies et decies XVII ducas, fient CCLV, at si trium unitatum octavas per XV numeres, reddent integras V unitates et V octavas. ¹⁰Hos iunge CC^sLV facies CCLX et V octavas, qui superant CCLVI quatuor unitatibus et V octavis.

¹¹Igitur si numeris integris haec omnia videre desideras, tam suprascriptos terminos quam differentias per octonarium numera, et nihil molestum reperire te gaudebis. ¹²Duc ergo CCXLIII octies, fient tibi I.DCCCCXLIII. ¹³Octies CCLVI II.XLVIII.

¹⁴Octies CCLXXIII sunt II.CLXXXIII. ¹⁵Octies tres octavae partes tres integras unitates efficient. ¹⁶Quas iunge II.CLXXXIII, fient II.CLXXXVII in sesquioctava se continentes habitudine ad I.DCCCCXLIII. ¹⁷Quorum differentia est CCXLIII, quae ex XXX et trium unitatum octavis distantia s. CCXLIII^{um} et CC^{torum}LXXIII^{um} cum trium unitatum octavis sic octies aucta concrevit. ¹⁸Octies XXX sunt CCXL, octies trium octavae tres integre unitates; inde haec differentia CC^{torum}XLIII summae est.

¹⁹In semitonii vero minoris habitudine constant II.XLVIII ad

Ī.DCCCCXLIIII, quorum differentia est CIIII ex XIII distantia CC^{torum}XLIIII^{um} et CCLVI octuplicata.

²⁰Obtinetque minoris minus quam octavam decimam, plus vero quam nonam decimam, ²¹quia octies decies CIIII sunt Ī.DCCCLXXII^o s. ex CCXXXIIII octuplicatis facti, ²²et sunt minores Ī.DCCCC^{tis}XLIIII^{bus} LXXII^{bus} unitatibus, quae ex novenario quo CCXLIII CC^{torum}XXXIIII superabant, octies aucto creverunt.

²³Si vero novies decies CIIII^o augeas, habebis Ī.DCCCCCLXXVI, s. ex CC^{tis}XLVII in octo ductis, ²⁴qui sunt maiores Ī.DCCCC^{tis}XLIIII his XXXII^{bus} unitatibus, quae ex IIII quo CCXLIII CCXLVII vincebantur, octies aucto creverunt.

²⁵At in apotomis proportionem consistunt Ī.CLXXXVII ad Ī.XLVIII, quorum differentia est CXXXVIII, ex XVII et trium unitatum octavis aucta sic: ²⁶Octies XVII sunt CXXXVI, octies octavae trium integrae tres unitates iunctaeque CXXXVI reddunt CXXXVIII, ²⁷obtainetque minus quam minoris quartam decimam, plus vero quam quintam decimam. ²⁸Quia, si quater decies CXXXVIII ducas, habebis Ī.DCCCCXLVI ex CCXLIII et quadrante unitatis sic auctos: ²⁹Octies CCXLIII Ī.DCCCCXLIIII, quadrans quoque octies auctus duas integras efficit unitates. ³⁰Iunge Ī.DCCCCXLIIII, erunt tibi Ī.DCCCCXLVI. ³¹Et sunt minores Ī^{bus}.XLVIII CII unitatibus, quae ex XII et III^{bus} quaternis unitatum partibus, qui CCXL cum quadrante et CCLVI distabant, sic venerunt: ³²Octies tres quartae integrae VI, octies XII XCVI sunt. ³³Iunge et tene CII.

³⁴Quodsi quinquies et decies CXXXVIII facias, erunt Ī.LXXXV ex CCLX et quinque octavis octuplicatis sic: ³⁵Octies CCLX Ī.LXXX, octies quinque octavae unitatis partes integras V efficiunt. ³⁶Iunge superioribus et habe Ī.LXXXV, ³⁷qui sunt maiores Ī^{bus}.XLVIII his XXXVII monadibus, qui ex quaternario et V octavis, qui CCLVI vincebant sic pullularunt: ³⁸Octies IIII XXXII, octies V octavae integrae V sunt. ³⁹Iunge et habe XXXVII.

PeWqHwg

1 trium unitatum octavae partis] triens et semuntia Wq

2 CCLXXIII] ducentos LXXIIII Wq i. triente et semuntia] add. Wq

3 CCXLIII] CCXLIIII Hwg quorum] quarum Wq

4 XIII] XVI Wq ducas] dicas Hwg CCXXXIIII] CCXXXIIII Hwg novenario; si novies decies, reddes CCXLVII, maiores quam CCXLIII] om. Hwg

5 CCXLVII] CCXLVI Wq

6 constat Wq CCLXXIII] CCLXXIIII Wq i. triente et semuntia] add. Wq trium unitatum octavis] triente et semuntia Wq unitatum] om. Hwg minoris quartam decimam] om. Wq minoris quarta decimam Pe

- 7 quater decies *Hwg* i. trientem et semuntiam] *add. Wq* efficiunt *Wq* V unitates et quadrantem unitatis] quinque asses et bissemi, i. V unitates et mediam et tertiam partem unitatis *Wq*
- 8 si iungas] seiungas *Hwg* CC^{ti}XLIII] CCLXXIII *Wq* quadrans] quadras *Hwg* XII] tredecim *Wq* quartis] quadras *Wq*
- 9 Si] i. *Wq* CCLV] CCLVI *WqHwg* numeres] numeros *Wq* minores *Hwg*
- 10 CC^sLV] CC^sV *Pe* superant] supererant *PeHwg*
- 11 haec omnia] *om. Pe* suprascriptos] supradictos *Wq* moleste] *Wq* te reperire *Hwg*
- 12 fient] fiunt *Pe* Ī.DCCCCXLIII] 1943 *Hwg*
- 14 CCLXXIII] CCLXXXII *Wq*
- 15 partes] *om. Hwg*
- 16 Ī.CLXXXIII] 2183 *Hwg* fient Ī.CLXXXVII] *om. Hwg* Ī.CLXXXVII] *om. rel. Wq* cum trium] *om. Hwg*
- 18 Octies XXX sunt CCXL] *om. Hwg* summae] summa *Hwg*
- 19 semitoni *Hwg*
- 20 obtinet *Hwg* octovam *Pe*
- 21 decies] *om. Pe*
- 22 octies octo *Pe*
- 24 III] CIII *Pe* CCXLVII] DCCXLVII *Pe* octies octo *Pe*
- 25 apotomes *Hwg* ad Ī.XLVIII] *om. Hwg* et trium unitatum] unitati *Pe*
- 26 tres unitates] unitatis *Pe* CXXXVI reddunt] *om. Pe*
- 27 obtinet *Hwg*
- 28 si quater] sequatur *Hwg* quadrantem unitatis si *Hwg*
- 29 quadrans] quadras *Hwg* auctos *Pe* efficit] *om. Hwg*
- 30 Ī.DCCCCXLIII] Ī.DCCCCXLIII^{bus} *Pe*
- 31 sunt] insunt *Hwg* Ī^{bus}.XLVIII] 2049 *Hwg* quaternis] quartis *Hwg*
- 32 Octies 12 96 sunt: octies 3 quartae integrae 6 *Hwg*
- 36 Ī.LXXXV] 2805 *Hwg*
- 37 qui CCLVI] 260 *Hwg* pullulabunt *Hwg*
- 39 XXXVII] XXXVI *Pe*

263,21 PARS

- 3 toni
*Pe*⁵V2*Aut*

263,21 APOTOME

- 4 Apotoma dicitur decisio.
KnMc
decisio dicitur *Mc*

263,22 DECISIO

- 5 secatio
V2

263,23 FERT

- 6 apportat
*Pe*⁵

263,25 AUCTION

7 est

Ri

8 parte, qua minor deficit ad complendum dimidium

*Pe⁵***263,25 DIMIDIUM VINCAT**

9 natura fert

*Mm***263,26 QUANTUM IGITUR SEMITONIUM MINUS INTEGRO
DIMIDIO TONI MINUS EST, TANTUM APOTOME TONI IN-
TEGRUM SUPERAT DIMIDIUM.**10 quia semitonium minus est medietate toni, apotome autem plus
est medietate eiusdem.*Vrf***263,26 DIMIDIO**

11 <dimidi>etate

Pe⁵

12 medietate

*Pn***263,28 SEMITONIUM**

13 minus

*V2Aut***264,1 PRINCIPALITER**

14 in primis numeris

*LaPbV2***264,1 EA**

15 proportio

Aut

264,3 SI IGITUR CCXLIII PARTEM RECIPERE OCTAVAM POSSENT, CUM AD EUM SESQUIOCTAVUS NUMERUS COMPARARETUR

16 Negando hoc dicit.

*Pe*⁵

17 Tunc octava ipsius sibi iuncta efficeret numerum, qui tercius poneretur, et CCXLIII † contra † CC uero LVI in medio. *Tunc habitudo CCLVI comparata ad sesquioctavam summam minimi numeri, v. ad illam, quae sibi conexa fuerat, apotomen necessaria ratione monstraret.*

La

contra] *lectio incerta La*

264,3 PARTEM RECIPERE OCTAVAM POSSENT

18 posset esse in sesquioctava proportionem

Vrf

264,3 OCTAVAM

19a XXX $\S$ $\S$ $\S$ CCLXXIII $\S$ $\S$

Bx

19b CCLXXIII $\S$ $\S$

*Pe*⁵

264,4 POSSENT

20a quod non possunt

PbV2

20b quod minime possunt

Aut

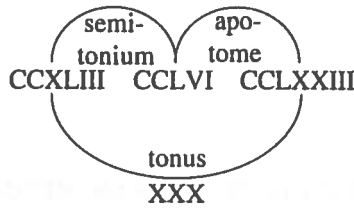
264,4 CUM AD EUM SESQUIOCTAVUS NUMERUS COMPARARETUR, TUNC CCLVI HABITUDO AD SESQUIOCTAVAM SUMMAM MINIMI NUMERI COMPARATA APOTOMEN NECESSARIA RATIONE MONSTRARET

21 quia inter CCXLIII et CCLVI semitonium minus, inter CCLVI vero et eum, qui esset sesquioctavus ad CCXLIII, maior pars toni esset, i. apotome

*Ei*EnWb*

i.] *om. Wb*

22

*Pr*XXX] XXXL *Pr*

- 23 Si aliquis sesquioctavus numerus contineret eum totum et octavam partem eius, quod nequid esse, cum careat tertia parte, monstraretur ibi apotomen esse.

Aut

- 24 ¹Verbi gratia sit A nota numeri, ad quem CCXLIII faciant sesquioctavam proportionem, quod tamen non potest esse. ²Et sit hoc modo:

CCXLIII CCLVI A

³Igitur, si inter CCXLIII et A est sesquioctava proportio, i. tonus, et inter CCXLIII et CCLVI est minus semitonium, igitur inter CCLVI et A esset apotome.

Vrf

264,4 CUM AD EUM SESQUIOCTAVUS NUMERUS COMPARA- RETUR

- 25 CCLVI, qui partem VIII^{vam} recipit

Mm

- 26 qui ab eo esset formatus

PbV2

264,4 AD EUM

- 27 CCXLIII

EiEnPe⁵WbAut

264,4 SESQUIOCTAVUS NUMERUS

- 28 qui fieret addita ei sua octava

*EiEnPe⁵Wb*octava sua ei addita *En*

- 29 aliquis
Aut
- 30 ultimus s., hoc est A
Vrf
cf. II,30,24

264,5 AD SESQUIOCTAVAM SUMMAM MINIMI NUMERI

- 31 ad eum totum qui esset sesquioctavus ad minimum, i. CCXLIII
EiEnPe⁵Wb
eum totum] tonum *Pe* i. CCXLIII] *om. Wb (cf. II,30,35)*
- 32 ad numerum, qui faceret sesquioctavam proportionem cum
CCXLIII, si fieri posset.
Aut
- 33 ad ultimum, s. ad A
Vrf
cf. II,30,24

264,5 SUMMAM

- 34 cuius
Pe⁵

264,6 MINIMI NUMERI

- 35 CCXLIII
BzKnPbPrV2WbWnEwn

264,6 APOTOMEN

- 36 maiorem partem
Pn

264,7 EI

- 37 minori numero
KnPr²WbWnEwn
- 38 CCXLIII
PbPe⁵V2Aut

264,8 UTRIQUE NUMERI

- 39 CCXLIII et CCLVI
Aut

264,8 OCTIES FIANT

- 40 unusquisque multiplicetur per octies
Aut

264,8 ET EX CCXLIII QUIDEM OCTIES MULTIPLICATIS ...

- 41 ¹CC octies [ducti] $\bar{I}.DC$.
²XL octies CCCXX.
³III octies XXIII.
⁴Summa $\bar{I}.DCCCCXLIII$.
⁵Hic adde CCXLIII fiunt $\bar{II}.CLXXXVII$.
⁶CC octies $\bar{I}.DC$.
⁷L octies CCCC.
⁸VI octies XLVIII.
⁹[Summa] $\bar{II}.XLVIII$.

*EiEn *LzMf²MhMkShWbLlz*

1 ducti] *add. LzMfMhMkShLlz $\bar{I}.DC$] in DC Sh*

3 octies III *LzMfMhMkShLlz XXIII] XXIII Sh XLIII Llz*

4 $\bar{I}.DCCCCXLIII$] in DCCCCXLIII *Sh*

5 fiunt] sunt *EiEn* faciunt *LzMfMhMkShLlz*

6 Item octies CC *LzMfMhMkShLlz $\bar{I}.DC$] in DC Sh*

7 octies L *LzMfMhMkSh L] om. Llz*

8 octies VI *LzMfMhMkShLlz*

9 Summa] *add. LzMhMkLlz Summa vero add. MfSh*

264,8 EX CCXLIII

- 42 multiplicatis; exponit, i. ex
Aut

264,9 M.DCCCCXLIII

- 43 probatus fuit
PbV2

264,10 QUIBUS SI PROPRIA CONFERATUR OCTAVA

- 44 quia habet eum totum in se et eius octavam partem, i. CCXLIII
O

264,10 QUIBUS

- 45 M.DCCCCXLIII
Aut

264,10 OCTAVA

46 pars
OAut

264,11 $\bar{\text{II}}.\text{CLXXXVII}$

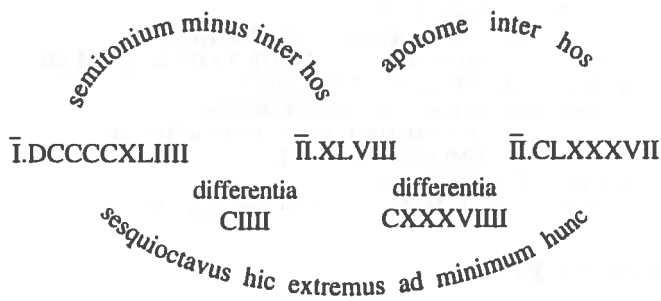
47 probatus
PbV2

264,12 SUPRASCRIPTORUM TERMINORUM

48 $\bar{\text{II}}.\text{CLXXXVII}$
PbV2
 $\bar{\text{II}}.\text{LXXXVII V}_2$

264,14 M.DCCCCXLIII. $\bar{\text{II}}.\text{XLVIII}$. $\bar{\text{II}}.\text{CLXXXVII}$.

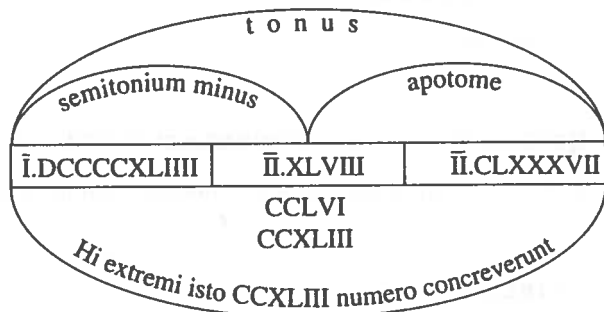
49a

EiEnLzWb

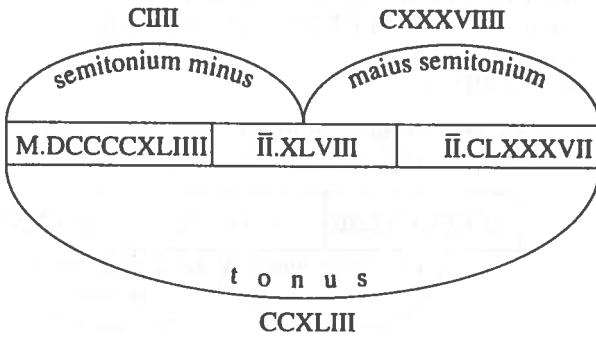
semitonium minus] semitermino Lz CXXXVIII] CXXXVIII LzWb hic] om.
LzWb

49b

La

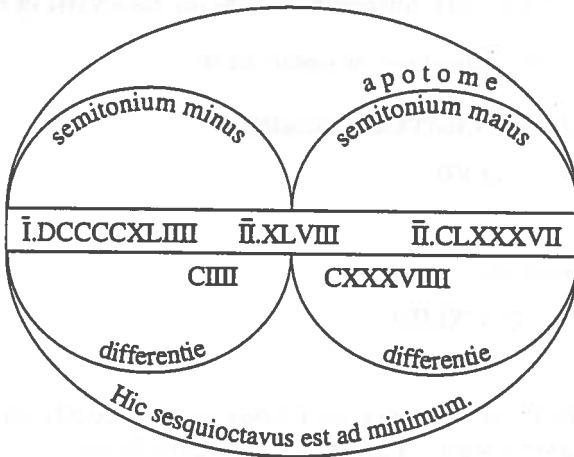
49c

*La*Pb³Aut*

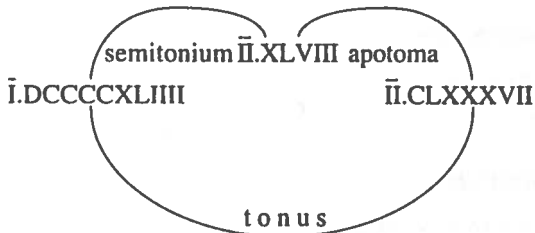
minus semitonium *La* semitonius minus - semitonius maius *Aut*

49d

Mm

49e

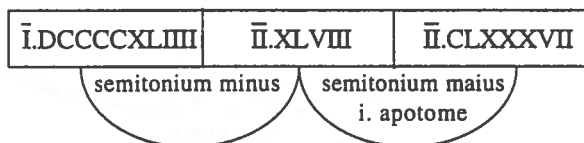
Pr

- 50 Inter $\bar{\text{I.DCCCCXLIII}}$ et $\bar{\text{II.XLVIII}}$ CIII sunt in differentia, et inter $\bar{\text{II.XLVIII}}$ et $\bar{\text{II.CLXXXVII}}$ CXXXVIII sunt in differentia.

CgPnLpl

CIII] CXLIII *CgPnLpl*

- 51 CCXLIII per octonarium ducti octava pars earum his aucta fiunt $\bar{\text{II.CLXXXVII}}$. CCLVI per octonarium aucti fiunt $\bar{\text{II.XLVIII}}$

Mc

- 52 Inter mille DCCCCXLIII et duo milia XLVIII differentia est centum quattuor et est semitonium minus; et inter $\bar{\text{II.XLVIII}}$ ac $\bar{\text{II.CLXXXVII}}$ differentia est centum XXXVIII et est apotome.

Wi

centum quattuor] *corr. in centum III Wi*

264,15 TERTIUS IGITUR TERMINUS

- 53 $\bar{\text{II.CLXXXVII}}$

Aut

264,15 PRIMUM

- 54 M.DCCCCXLIII

Aut

264,16 SECUNDUS VERO AD PRIMUM SEMITONII MINORIS, APO- TOMES VERO TERTIUS AD SECUNDUM.

- 55 Nam praedictus tonus CCXLIII minorem partem habet in CIII, maiorem in CXXXVIII.

Q²S

264,16 SECUNDUS

- 56 $\bar{\text{II.XLVIII}}$

Aut

264,16 PRIMUM

- 57 M.DCCCCXLIII

Aut

264,16 SEMITONII MINORIS

- 58a optinet proportionem
OP_e
- 58b retinet proportionem
V₂Aut
- 59 CIIII
Q²S

264,16 APOTOMES

- 60a CXXXIX
Q²S
- 60b quae est CXXXVIII
B_x
- 61 maior dimidio
P_nLpl
- 62 maius semitonium
Aut

264,17 TERTIUS AD SECUNDUM

- 63 retinet proportionem
Aut

264,17 IN EISDEM

- 64 tercio et secundo
P_bP_e⁵V₂Aut

264,17 PRIMIS

- 65 [minimis] numeris
P_bP_e⁵
minimis] *add. Pe*
- 66 dirivatis
P_nLpl

264,18 APOTOMES

- 67 genitivus
OP_e⁵

264,18 CUM SEMITONII IN CCLVI ET CCXLIII MINIMIS NUMERIS SPATIUM CONTINEATUR

- 68 quod supra ostensum est
Vrf

264,18 SEMITONII

- 69 spatium
V2
- 70 minoris
PnLpl

264,19 MINIMIS

- 71 in
Pn

264,21 IN EADEM PROPORTIONE SUNT

- 72 in semitonio minore
Q²
- 73 semitonium minus faciunt
PbV2
- 74 limna, i. semitonium minus
Pe⁵

264,23 SI ENIM UNUS NUMERUS DUOS QUOSLIBET NUMEROS MULTIPLICET, ...

- 75 ut II multiplices III et IIII, fiunt VI et VIII; ibi sesquitercia et hic.
EiEn
- 76 Si quis accipiat senarium, cum sit sesquialter ad IIII, et multiplicet utrumque per eundem numerum vel binarium vel ternarium, in eadem erunt proportione, qua multiplicabuntur. Bis enim IIII faciunt VIII, bis VI faciunt XII. Ecce sesquialtera se habent proportione, et sic in infinitum.
Aut

264,23 DUOS QUOSLIBET NUMEROS

- 77 ut CCXLIII et CCLVI
Aut

264,23 MULTIPLICET

- 78 sicut octonarius multiplicavit modo CCXLIII et CCLVI

Pb V2

sicut octonarius] *repet. V2*

- 79 ut dicas octies CCXLIII et octies CCLVI

Aut

264,24 QUI EX EA MULTIPLICATIONE NASCUNTUR

- 80 numeri

V2

- 81 ut ex CCXLIII nascuntur M.DCCCCXLIII, et ex CCLVI nascuntur $\overline{\text{II}}$.XLVIII

Aut

264,25 QUA FUERINT HI NUMERI

- 82 *qua fuerint* antequam multiplicarentur

Pb V2

264,25 QUOS PRIOR NUMERUS MULTIPLICAVIT

- 83 sicut M.DCCCCXLIII et $\overline{\text{II}}$.XLVIII in eadem proportionem sunt, qua fuerunt CCXLIII et CCLVI, *quos multiplicavit prior numerus* octonarius, qui semitonium minus faciunt.

Pb V2

LIB. II, CAP. 31

265,1 PAENE PURIS NUMERIS

- 1 De pene paris numeris, i. non multiplicatis sed simplicibus
O
- 2 non adeo compositis; simplicibus
Pe
- 3 *Pene numeris puris* dicit propter simplices, i. duplos triplos et reliquos.
Pe⁵
- 4 quia non multum argumentose
Aut
- 5 tantum in numeris
Vrf

265,1 PAENE PARIS NUMERIS (*pro* PAENE PURIS NUMERIS)

- 6 diapason et c.
McMmAutLryVrf
et c.] *om. Mm* de dyapason *Vrf*

265,2 DIAPENTE ENIM CONSTAT EX TRIBUS TONIS AC SEMITONIO, ID EST EX DIATESSARON ET TONO.

- 7 et ostendit in numeris, qualiter hoc sit
Vrf

265,4 DESCRIPTIO

- 8 figura
Vrf

265,5 CXCH. CCXVI. CCXLIII. CCLVI.

- 9 In quibus numeris constat diatesseron; et designat duos tonos et semitonium: CXCH CCXVI CCXLIII CCLVI.
Aut

265,7 TONORUM

- 10 duorum
Vrf

265,7 PROPORTIONES

- 11 sesquioctavas
OCgPn

265,7 TERTIUS AD QUARTUM

- 12 CCXLIII ad CCLVI
Aut

265,7 TERTIUS

- 13 terminus
Aut

265,8 MINORIS

- 14 retinet proportionem
V2Aut

265,8 UT SUPRA MONSTRATUM EST

- 15 ecce diatessaron
Vrf

265,9 OCTAVA

- 16 [pars, quae est] XXXII
OQ²MmPbPe⁵PiPnV2WbWiAutBwiTpiVrf
pars quae sunt XXVI O pars, quae est] *add. PbV2*
- 17 pars
Aut

265,9 EISDEM

- 18 CCLVI
WiAutBwi

265,9 QUORUM OCTAVA EST

- 19 CCLVI
Aut

265,9 APPONATUR

- 20 XXXII
Aut

265,10 FIENT CCLXXXVIII, QUI CXCI COMPARATI SESQUALTERUM SPATIUM PROPORTIONIS EFFICIUNT

- 21 In quibus numeris constat diapente; et declarat III tonos et semitonium.

Aut

265,10 FIENT CCLXXXVIII

- 22 tunc

Aut

- 23 CXCI CCLXXXVIII

CXCI CCXVI CCXLIII CCLVI CCLXXXVIII

McVrf

CXCI¹- CCLXXXVIII¹] *om. Vrf* CXCI²] CCXCI *Mc*

265,10 QUI

- 24 CCLXXXVIII

Aut

265,12 PRIMUS

- 25 CXCI

PbV2Aut

265,12 SECUNDUM

- 26 CCXVI

PbV2Aut

265,12 SECUNDUS

- 27 CCXVI

PbV2Aut

265,12 TERTIUM

- 28 CCXLIII

PbV2

265,13 QUINTUS

- 29 CCLXXXVIII

PbV2Aut

265,13 QUARTUM

- 30 CCLVI
Pb V2Aut

265,14 TERTII

- 31 numeri
Pe⁵ V2
- 32 CCXLIII
V2Aut

265,14 QUARTUM

- 33 CCLVI
Aut

265,14 COMPARATIO TENET

- 34 quia ibi est semitonium minus, i. inter quartum et tertium.
O
- 35 semitonium minus
V2

265,16 DIAPENTE VERO TRIUM TONORUM AC SEMITONII MINORIS

- 36 quod utique est
Vrf

265,18 ERUNT

- 37 tunc in diapason
Aut

265,19 NON EST IGITUR DIAPASON CONSONANTIA CONSTANS SEX TONIS

- 38 quandoquidem illa duo minora spacia non implent unum tonum,
igitur
Aut

265,20 SEX TONIS

- 39 integris
Pq

265,21 ARISTOXENUS

- 40 [Aristoxenus interpretatur] virtus auspicii
Pn Wi
 Aristoxenus interpretatur] *add. Wi*
cf. II,91,98; III,1,1

265,21 ARBITRATUR

- 41 sex tonis integris constare diapason
Q²

265,21 QUOD IN NUMERIS QUOQUE DISPOSITUM EVIDENTER APPARET.

- 42 Modo dixi.
Aut

265,21 QUOD

- 43 quaeres
Pe⁵

265,21 IN NUMERIS QUOQUE

- 44 non solum in argumento praemisso
Aut

265,22 SEX ENIM TONI IN ORDINEM DISPONANTUR

- 45 ut in subiecta figura patet, cum VIII sit octuplus ad unum, quod vocat primum tonum; et LXIII ad VIII est enim eius octuplus. Sic de aliis.
Aut
cf. 265,26 (B30)

265,24 SEX VERO SESQUIOCTAVAE PROPORTIONES A SEXTO OCTUPLO PROCREANTUR.

- 46 In quantum veniunt octupli ab uno, tantum a se sesquioctavas proportionem faciunt.
V¹ Cg Pr¹ Wg
 tantas *Cg* sesquioctavis *Wg*

265,24 A SEXTO OCTUPLO

- 47 qui est CCLXII.CXLIII^{or}, sicut patens est in sequenti figura.
Vrf
cf. 265,26 (B30)

265,26 I. VIII. LXIII. DXII. III.XCVI. XXXII.DCCLXVIII.
CCLXII.CXLIIII.

48 Octupli

Vrf

49 ¹Occies L CCCC

Occies X LXXX

Occies IIII XXXII

Simul DXII

²Octies D IIII

Occies XII XCVI

<Simul III.XCVI>

³Octies IIII XXXII

Occies XC DCCXX

Occies VI XLVIII

<Simul XXXII.DCCLXVIII>

⁴Occies XXXII CC-<LVI>

Occies DCC V.DC

Occies LX CCCCLXXX

Occies V XL

Occies III XXIII

<Simul CCLXII.CXLIIII>

Mc

³ XXXII] XXXII *Mc*

265,27 AB HOC IGITUR ULTIMO

50 sexto octuplo

Pn

51 CCLXII.CXLIIII

Aut

265,28 LOCENTUR HOC MODO

52 in figura, quae sequitur, aparet

Aut

cf. 266,1-10 (B91)

265,29 UT

53 ita

Aut

265,29 PARTES

- 54 octuplorum
Aut

265,30 TERMINORUM LATERIBUS ADIUNGANTUR

- 55 Aspice ordinem in figura.
Aut
ordine *Aut*
cf. 266,1-10 (B31)

265,30 TERMINORUM

- 56 sesquioctavorum
PbV2Aut

265,30 DESCRIPTIO

- 57 vel dispositio
Kn

266,1-10 ad B31

- 58 in XIII capitulo III libri
Q²

- 59 ¹De CCLXII.CXLIH:

octava	<u>CC</u> ^{orum}	<u>XXV</u>
octava	<u>LVI</u>	<u>VII</u>
octava	<u>VI</u>	DCCL
octava	XCVI	XII
octava	XLVIII	VI

- ²Item de CCXCHII.DCCCCXII:

octava	<u>CC</u>	<u>XXV</u>
octava	<u>LXXXVIII</u>	<u>XI</u>
octava	<u>VI</u>	DCCL
octava	DCCC	C
octava	CXII	XIII

- ³octava CCC XXXVII.D

octava	<u>XXIII</u>	<u>III</u>
octava	<u>III</u>	D
octava	<u>II</u>	CCL
octava	DCCC	C
octava	CC	XXV

octava	CCCC	L
octava	CC	XXV
<octava>	CLXXVI	XXII
⁴ octava	<u>CCC</u>	<u>XXXVII.D</u>
octava	<u>LXIII</u>	<u>VIII</u>
octava	<u>VIII</u>	<u>I.CXXV</u>
octava	CC	XXV
octava	XLVIII	VI
⁵ octava	<u>CCCC</u>	<u>L</u>
octava	<u>XVIII</u>	<u>II.CCCLXXV</u>
octava	DCCC	<C>
octava	CIII	XIII
⁶ octava	<u>CCCC</u>	<u>L</u>
octava	<u>LXXII</u>	<u>VIII</u>
octava	CC	XXV
octava	CXCII	XXIII

*Ei**

1 XCVI] XCII Ei

60	I	VIII	LXIII	DXII	<u>III.</u> XCVI	<u>XXXII.</u> DCCLXVIII	<u>CCLXII.</u> CXLIII	
	Partes octavae sequentium						Sesquiocavi	
	I	VIII	LXIII	DXII	<u>III.</u> XCVI	<u>XXXII.</u> DCCLXVIII	<u>CCLXII.</u> CXLIII	T
		VIII	LXXII	DLXX VI	<u>III.</u> DCVIII	<u>XXXVI.</u> DCCCLXIII	<u>CCXCIII.</u> DCCCCXII	O
			LXXXI	DCXL VIII	<u>V.C</u> LXXXIII	<u>XLI.CCCC</u> LXXII	<u>CCCXXXI.</u> DCCLXXVI	N
				DCXX VIII	<u>V.DCCC</u> XXXII	<u>XLVI.</u> DCLVI	<u>CCCLXXIII.</u> CCXLVIII	I
					<u>VI.</u> DLXI	<u>LII.CCCC</u> LXXXVIII	<u>CCCXVIII.</u> DCCCCIII	S
						<u>LVIII.</u> XLVIII	<u>CCCCLXXII.</u> CCCXCII	E
							<u>DXXXI.</u> CCCCXLI	X

Pe^t

CCCLXXIII.CCXLVIII] CCCLXXIII.CCXLVII *Pe* TONI SEX] DIAPASON
add. Pe

266,1 I. (B31)

- 61 Unitas ponitur, ut videatur cuius sit octuplus VIII.
Aut

266,11 HUIUS IGITUR DISPOSITIONIS HAEC RATIO EST.

- 62 Modo exponitur figura.
Aut
cf. 266,1-10 (B31)

266,11 CONTINUUS ENIM VERSUS

- 63 VIII LXIII
Pe⁵

266,12 LIMES

- 64 linearis mensura, ut trames transversa mensura
Aut

266,12 OCTUPLOS NUMEROS

- 65 VIII LXIII et reliqui
Pb V2
reliqua V2

266,12 A SEXTO VERO OCTUPLO

- 66 CCLXII.CXLI
Pb V2Aut

266,13 SESQUIOCTAVAE PROPORTIONES

- 67 una post aliam in uno continuo tramite
Aut

266,13 DUCUNTUR

- 68 procedunt
V2

266,14 SCRIPSIMUS

- 69 in figura
Lry
cf. 266,1-10 (B31)

266,14 EORUM NUMERORUM

- 70 aspice in aliam transversam mensuram
Aut
cf. 266,1-10 (B31)

266,15 QUAE

- 71 octavae partes
V2Aut

266,16 APPONANTUR

- 72 integritate, s. toni
Cg

266,16 POSTERIORES NUMEROS CREANT

- 73 semet exponit
Aut
- 74 sequentes in ordine
Vrf

266,17 HUIUS OCTAVA

- 75 pars est
Aut

266,17 UT IN PRIMO ...

- 76 $\overline{\text{CCLXII.CXLIHII}}$
 $\overline{\text{DXXXI.CCCCXLI}}$
Mc
 $\overline{\text{CCLXII.CXLIHII}}$] *repet. Mc*

266,18 POSTERIOREM

- 77 sequentem
Vrf

266,21 PRIORIS NUMERI

- 78 $\overline{\text{CCLXII.CXLIHII}}$
Aut

266,24 MINOR ERIT

79 VII.CLIII
VI

80 ille minimus numerus i. CCLXII.CXLIII
Aut

266,25 MAXIMUS

81 DXXIII.CCLXXXVIII
Aut

266,26 DUPLUS EST

82 illius s.
Aut

266,27 TENET

83 scilicet
Aut

266,27 HIC IGITUR MINOR EST

84 VII.CLIII
*Q²*OI*

266,27 HIC

85 CCLXII.CXLIII
Aut

266,28 EO NUMERO

86 minor est
Aut

**267,1 ATQUE ID, QUOD SEX TONI DIAPASON CONSONAN-
TIAM SUPERVADUNT, VOCO COMMA, QUOD CON-
STAT IN MINIMIS NUMERIS DXXIII.CCLXXXVIII ET
DXXXI.CCCCXLI.**

87 Comma
R1Lry

- 88 Minimum comma inter $\overline{\text{DXXIII}}.\text{CCLXXXVIII}$ et $\overline{\text{DXXXI}}.\text{CCCCXLI}$, sed differentia numerorum istorum sunt $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$.

Mm

- 89 Nota in quibus minimis numeris comma constet, i. $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$. Et haec est differentia, qua sex toni superant diapason consonantiam.

Wb

267,2 QUOD SEX TONI DIAPASON CONSONANTIAM SUPERVADUNT

- 90 $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$

EiEnMmAuVrf

267,2 COMMA

- 91 Comma, i. offensio, i. qua offendit, ne sex toni in diapason sint.

OQ¹SV¹OlPb³Pe⁵WqAut

i. qua - sint] *om. Aut i.] om. OlPeWq id QS* qua] *quia OPbPeWq corr. in* quia *V* quae *Ol* sint in diapason *O* sint] *sit QS*
gl. cancell. Pb

- 92 F<ulbertus>: Comma, i. $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$

Pb³Lry

Comma] om. Lry

267,2 QUOD CONSTAT IN MINIMIS NUMERIS $\overline{\text{DXXIII}}.\text{CCLXXXVIII}$ ET $\overline{\text{DXXXI}}.\text{CCCCXLI}$

- 93 nam inter $\overline{\text{DXXIII}}.\text{CCLXXXVIII}$ et $\overline{\text{DXXXI}}.\text{CCCCXLI}$ comma interest, i. $\overline{\text{VII}}.\text{CLI}<\text{II}>$

*Q²**

- 94 comma est ibi $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$

Mf²MhMkSh

267,2 QUOD

- 95 comma

O

267,3 $\overline{\text{DXXIII}}.\text{CCLXXXVIII}$ ET $\overline{\text{DXXXI}}.\text{CCCCXLI}$

- 96 quorum est differentia $\overline{\text{VII}}.\text{CLIII}$

O

- 97 inter hos duos commatis proportio [est]

EiEnSz

est] add. Sz

267,4 ARISTOXENUS

- 98 virtutis hospitium [interpretatur]

OSOIPe⁵Wq

interpretatur] *add. Ol*

cf. III,1,1

267,5 QUI AURIBUS DEDIT OMNE IUDICIUM

- 99 relictā ratione

Pc⁵